ystadegau ar gyfer cymru
statistics for wales

First Release
Datganiad Cyntaf

SDR 82/2013 30 Mai 2013

Arolwg Cenedlaethol Cymru: Prif ganlyniadau, mis Ebrill 2012 i fis Mawrth 2013

Arolwg wyneb yn wyneb o bobl ledled Cymru yw Arolwg Cenedlaethol Cymru. Bob blwyddyn, gofynnir i 14,500 o bobl am eu barn ar amrywiaeth eang o faterion sy'n effeithio arnynt hwy a'u hardal leol. Roedd ymatebwyr yn cael eu dewis ar hap i sicrhau bod y canlyniadau yn gynrychioliadol.

Diben y datganiad cyntaf hwn yw cyhoeddi canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol. Mae'r datganiad hwn yn cynnwys rhai o'r canlyniadau allweddol o'r flwyddyn lawn gyntaf o waith maes (mis Ebrill 2012 i fis Mawrth 2013). Lle y bo'n briodol, caiff y canlyniadau eu cymharu â chanlyniadau o arolygon eraill. Mae canlyniadau manylach ar gael ar wefan StatsCymru.

Ceir rhagor o wybodaeth am fethodoleg yr arolwg, y defnydd y gellid ei wneud o'r canlyniadau, a diffiniadau o'r termau a ddefnyddir yn y bwletin yn yr adran Gwybodaeth Allweddol o Ansawdd. Cyflwynir tablau sy'n cynnwys cyfyngau hyder ar gyfer rhai o'r canlyniadau yn Atodiad A. Mae gwybodaeth gefndirol am yr arolwg, yn cynnwys yr holiadur llawn, ar gael ar dudalennau gwe yr Arolwg Cenedlaethol.

Canfyddiadau allweddol

Bodlonrwydd cyffredinol ar iechyd, addysg, trafnidiaeth a Llywodraeth Cymru

- Gofynnwyd i bobl raddio gwasanaethau iechyd, y system addysg a'r system drafnidiaeth ar raddfa o ddim ('eithriadol o wael') i ddeg ('eithriadol o dda'). Y radd gyfartalog a roddwyd oedd 6.4 ar gyfer iechyd, 6.4 ar gyfer addysg a 6.0 ar gyfer trafnidiaeth.
- Gofynnwyd i bobl raddio eu bodlonrwydd o ran pa mor dda y mae Llywodraeth Cymru yn gwneud eu gwaith, o ddim ('hollol anfodlon') i ddeg ('hollol fodlon'). Y radd gyfartalog oedd 5.8.

Profiad o feddygon teulu a gwasanaethau ysbytai

- Roedd 92% o bobl yn fodlon (68% yn fodlon iawn 23% yn eithaf bodlon) ar y gofal a gawsant gan eu meddyg teulu yn eu hymweliad diwethaf. Yn yr un modd, roedd 90% o bobl yn fodlon (70% yn fodlon iawn a 20% yn eithaf bodlon) ar y gofal a gawsant yn eu hapwyntiad diwethaf mewn ysbyty'r GIG.
- O'r bobl a wnaeth apwyntiad i'w hunain ac a welodd eu meddyg teulu yn ystod y 12 mis diwethaf, cafodd 33% o bobl a wnaeth apwyntiad gyda meddyg teulu anhawster i wneud apwyntiad cyfleus.

Ystadegydd: Lisa Walters **Ffôn:** 029 2082 6685 **Ebost:** arolygon@cymru.gsi.gov.uk
Diweddariad Nesaf: Gorffennaf 2013 (dros dro)
Trydar: www.twitter.com/statisticswales | www.twitter.com/ystadegaucymru

Cyhoeddwyd gan Y Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi
Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ
Ffôn – Swyddfa'r Wasg **029 2089 8099**, Ymholiadau Cyhoeddus **029 2082 3332**
www.cymru.gov.uk/ystadegau

Issued by Knowledge and Analytical Services
Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ
Telephone – Press Office **029 2089 8099**, Public Enquiries **029 2082 5050**
www.wales.gov.uk/statistics

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ysgolion ac ymgysylltiad rhieni

- Roedd 92% o'r rhieni yn fodlon ar yr ysgol gynradd yr oedd eu plentyn yn ei mynychu ac roedd 83% yn fodlon ar yr ysgol uwchradd yr oedd eu plentyn yn ei mynychu.
- Roedd y mwyafrif (dros 80%) o rieni plant rhwng 3 a 7 oed yn darllen gyda'u plentyn neu yn helpu eu plentyn i ddysgu am lythrennau, rhifau neu siapiau o leiaf sawl gwaith yr wythnos. Nid oeddent yn helpu gyda gwaith ysgol mor aml.
- Roedd 57% o rieni plant rhwng 8 a 17 oed yn cynorthwyo eu plentyn gyda'i waith ysgol o leiaf sawl gwaith yr wythnos, fodd bynnag, roeddent yn llai tebygol o helpu eu plentyn i chwilio am wybodaeth ar gyfrifiadur, gyda 20% byth yn gwneud hynny.

Gwasanaethau awdurdodau lleol

- Dywedodd 57% o bobl bod eu hawdurdod lleol yn darparu gwasanaethau o safon uchel. Hoffai 53% gael mwy o wybodaeth ar berfformiad eu cyngor.

Lles

- Gofynnwyd i bobl raddio pa mor fodlon yr oeddent ar eu bywydau, lle roedd 0 yn cyfleu 'ddim yn fodlon o gwbl' a 10 yn cyfleu 'yn hollol fodlon'. Y sgôr gyfartalog a roddwyd oedd 7.8. Roedd pobl ag iechyd da yn fwy bodlon ar eu bywydau na'r rheini ag iechyd gwael.

Ansawdd yr ardal leol

- Cytunodd 68% o bobl bod eu hardal leol yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda a chytunodd 62% nad oes sbwriel yn eu hardal leol. Roedd hyn yn amrywio fesul awdurdod lleol, gyda 74% o bobl yn Ynys Môn o'r farn nad oes sbwriel yn eu hardal leol, o gymharu â dim ond 49% o bobl yn Nhorfaen.

Ymdeimlad o gymuned

- Roedd 76% o bobl yn cytuno bod pobl yn eu hardal leol yn trin ei gilydd gyda pharch ac ystyriaeth; cytunodd cyfran debyg (75%) bod 'pobl yn y gymdogaeth hon yn barod i helpu eu cymdogion'. Roedd pobl hŷn yn fwy tebygol na phobl ifanc o fod â safbwynt cadarnhaol am bobl yn eu hardal leol.

Teimlo'n ddiogel

- Dywedodd 81% o bobl eu bod yn teimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu. Roedd pobl sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yn fwy tebygol o deimlo'n anniogel wedi iddi dywyllu o gymharu â phobl sy'n byw yn yr ardaloedd lleiaf difreintiedig. Roedd 67% o bobl sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig o Gymru'n teimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu, o gymharu â 87% o bobl sy'n byw yn yr ardaloedd lleiaf difreintiedig.
- Roedd 74% o bobl yn teimlo'n ddiogel ar drafnidiaeth gyhoeddus wedi iddi dywyllu. Roedd pobl hŷn yn teimlo'n llai diogel na phobl ifanc ac roedd merched yn teimlo'n llai diogel na dynion.

Arian personol

- Dywedodd 48% o bobl y gallent ymdopi â'u holl filiau ac ymrwymiadau heb unrhyw anawsterau. Roedd pobl hŷn yn fwy tebygol o allu ymdopi â'u biliau a'u hymrwymiadau credyd heb anawsterau o gymharu â phobl ifanc.

Larymau mwg

- Nid oedd gan 9% o aelwydydd larwm mwg oedd yn gweithio. Dim ond 6% o aelwydydd oedd yn cynnwys plant o dan 16 oed oedd heb larwm mwg oedd yn gweithio, o gymharu â 10% o aelwydydd heb blant.

Defnydd o'r rhyngrwyd

- Roedd gan 73% o aelwydydd fynediad i'r rhyngrwyd. Mae hyn yn cyfateb i tua 79% o bobl 18 oed neu drosodd gyda mynediad i'r rhyngrwyd gartref.
- Dywedodd 76% o bobl eu bod yn defnyddio'r rhyngrwyd gartref, yn y gwaith neu yn rhywle arall ar hyn o bryd; roedd hyn yn amrywio yn ôl oedran gyda chyfran llawer mwy o bobl o dan 45 oed yn defnyddio'r rhyngrwyd o gymharu â'r rheini sy'n 45 oed a throsodd.
- Y tair dyfais a ddefnyddiwyd fwyaf cyffredin i gael mynediad i'r rhyngrwyd oedd gliniadur gartref neu yn y gwaith (75%), cyfrifiadur pen desg (52%) a ffôn symudol neu ffôn deallus (41%). Roedd y dyfeisiau a ddefnyddiwyd i gael mynediad i'r rhyngrwyd yn amrywio yn ôl oedran defnyddiwr y rhyngrwyd, gyda defnyddwyr y rhyngrwyd iau yn fwy tebygol o ddefnyddio ffôn deallus a defnyddwyr hŷn yn fwy tebygol o ddefnyddio cyfrifiadur pen desg.
- Nododd 20% o bobl 18 oed a throsodd nad oeddent erioed wedi defnyddio'r rhyngrwyd. O'r rheini, nid oedd 58% eisiau gwneud hynny, ac nid oedd 39% angen defnyddio'r rhyngrwyd. Nododd 27% nad oedd ganddynt y sgiliau i ddefnyddio'r rhyngrwyd.

Cynnwys

Llywodraeth Cymru 7
Iechyd 10
Bodlonrwydd gyda gwasanaethau iechyd 10
Defnyddio gwasanaethau meddyg teulu..13
Cael apwyntiadau yn yr ysbyty 14
Profiad cleifion 15
Ymgysylltiad â gwasanaethau iechyd 16
Gwasanaethau awdurdodau lleol..17
Addysg 19
Bodlonrwydd ar ysgolion cynradd ac uwchradd...19
Profiad o ddelio ag ysgolion..20
Ymgysylltiad rhieni â'u plant 21
Safbwyntiau ar y system addysg yng Nghymru 23
Lles 25
Ansawdd yr ardal leol 27
Ymdeimlad o gymuned 28
Teimlo'n ddiogel..29
Cyllid personol 30
Trafnidiaeth 31
Larymau mwg 32
Defnydd a mynediad i'r rhyngrwyd 33
Gwybodaeth allweddol o ansawdd..36
Termau a diffiniadau 40
Atodiad A - Tablau canlyniadau gyda chyfyngau hyder o 95% 41

Rhestr o siartiau

Siart 1: Bodlonrwydd ar waith Llywodraeth Cymru, yn ôl oedran 7
Siart 2: Faint yr oedd pobl wedi'i weld neu ei glywed am waith Llywodraeth Cymru............8
Siart 3: Bodlonrwydd ar waith Llywodraeth Cymru, yn ôl lefel o ymwybyddiaeth.................9
Siart 4: Bodlonrwydd ar y gofal a gafwyd gan feddyg teulu, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol.......10
Siart 5: Bodlonrwydd ar y gofal a gafwyd yn yr ysbyty, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol 11
Siart 6: Gradd a roddwyd i gyflwr gwasanaethau iechyd, yn ôl gwlad Ewropeaidd............12
Siart 7: Gradd a roddwyd i gyflwr gwasanaethau iechyd, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol 12
Siart 8: Rhesymau dros beidio â gallu cael apwyntiad cyfleus gyda meddyg teulu............13
Siart 9: Rhesymau a roddwyd dros beidio â cael apwyntiad cyfleus yn yr ysbyty..............14
Siart 10: Wedi cael cyfle i newid yr apwyntiad, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol...........................14
Siart 11: Cyfran a oedd yn cytuno â datganiadau am brofiad cleifion mewn meddygfa ac yn yr ysbyty..15
Siart 12: Gwasanaethau Iechyd Lleol: ymgysylltiad a gwybodaeth...................................16
Siart 13: Cyngor yn darparu gwasanaethau o afon uchel, yn ôl awdurdod lleol................17
Siart 14: Cyngor yn dda am adael i bobl leol wybod pa mor dda y mae'n perfformio........18
Siart 15: Y gyfran sy'n cytuno neu'n anghytuno yr hoffent gael mwy o wybodaeth am sut mae eu cyngor yn perfformio, yn ôl awdurdod lleol 18
Siart 16 Canran o rieni sy'n fodlon ar ysgol gynradd acuwchradd eu plentyn 19
Siart 17: Canran y rhieni a oedd yn 'tueddu i gytuno' neu'n 'cytuno'n gryf' â'r datganiadau am eu profiad o ddelio ag ysgolion 20
Siart 18: Pa mor aml yr oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau penodol gyda'u plant rhwng 3 a 7 oed...21
Siart 19: Pa mor aml yr oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau penodol gyda'u plant rhwng 8 a 17 oed...22
Siart 20: Cyflwr addysg, yn ôl gwlad Ewropeaidd 23
Siart 21: Cyflwr addysg, yn ôl awdurdod lleol...24
Siart 22: Bodlonrwydd â bywyd, yn ôl statws iechyd..25
Siart 23: Bodlonrwydd ar yr ardal leol, yn ôl p'un a ydynt yn c ytuno fod yr ardal leol yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda'...26
Siart 24: Cyfran yn cytuno nad oedd sbwriel yn eu hardal leol, yn ôl awdurdod lleol.........27
Siart 25: Cyfran y bobl a oedd yn cytuno â datganiadau am bobl yn eu hardal leol, yn ôl oedran...28
Siart 26: Teimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu, yn ôl sgôr amddifadedd...29
Siart 27: Gallu ymdopi â'u holl filiau ac ymrwymiadau heb anawsterau, yn ôl oedran 30
Siart 28: Safbwyntiau ar y system drafnidiaeth, yn ôl awdurdod lleol 31
Siart 29: Cyfran yr aelwydydd sydd ag o leiaf un larwm mwg sy'n gweithio yn ôl deiliadaeth...32
Siart 30: Aelwydydd gyda neu heb fynediad i'r rhyngrwyd, yn ôl deiliadaeth 33
Siart 31: Mynediad i'r rhyngrwyd ymysg aelwydydd, 2004 i 2012 34
Siart 32: Defnydd o'r rhyngrwyd yn ôl oedran 34
Siart 33: Dyfeisiau a ddefnyddir i gael mynediad i'r rhyngrwyd, yn ôl oedran 35
Siart 34: Rhesymau dros beidio â defnyddio'r rhyngrwyd 35

Rhestr o dablau

Tabl 1: Boddhad gyda Llywodraeth Cymru, yn ôl newidynnau demograffig....................... 41
Tabl 2: Faint y mae pobl wedi gweld neu glywed am Lywodraeth Cymru, yn ôl cyrhaeddiad addysgol 42
Tabl 3: Faint y mae pobl wedi gweld neu glywed am Lywodraeth Cymru, yn ôl eu gallu i siarad Cymraeg..................... 43
Tabl 4: Boddhad gyda'r gofal a dderbyniwyd yn y feddygfa, yn ôl oed a Bwrdd Iechyd..................... 43
Tabl 5: Boddhad gyda'r gofal a dderbyniwyd yn ysbyty, yn ôl oed a Bwrdd Iechyd 44
Tabl 6: Barn am y system iechyd, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol 44
Tabl 7: Pa mor hawdd yw cyrraedd a gadael y feddygfa, yn ôl ardal drefol / wledig 45
Tabl 8: Pa mor hawdd yw cyrraedd a gadael yr ysbyty, yn ôl ardal drefol / wledig 45
Tabl 9: Cyfle i newid amser apwyntiad yn yr ysbyty, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol 45
Tabl 10: Cytuno â'r datganiad 'mae fy awdurdod lleol yn darparu gwasanaethau o ansawdd uchel', yn ôl awdurdod lleol 45
Tabl 11: Cytuno â'r datganiad 'mae fy awdurdod lleol yn dda am roi gwybod i bobl sut y mae'n perfformio', yn ôl awdurdod lleol..................... 47
Tabl 12: Cytuno â'r datganiad 'Hoffwn gael mwy o wybodaeth am berfformiad fy awdurdod lleol', gan awdurdod lleol 48
Tabl 13: Boddhad rhieni ag ysgol eu plentyn 49
Tabl 14: Profiad rhieni o ysgol eu plentyn 49
Tabl 15: Pa mor aml oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau gyda'u plant 3 i 7 oed........... 49
Tabl 16: Pa mor aml oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau gyda'u plant 8 i 17................ 50
Tabl 17: Barn pobl am y system addysg, yn ôl awdurdod lleol..................... 52
Tabl 18: Boddhad â bywyd, yn ôl newidynnau demograffig 53
Tabl 19: Bodlonrwydd gyda'r sefyllfa ariannol, yn ôl statws cyflogaeth 53
Tabl 20: Bodlonrwydd gyda’r ardal leol, yn ôl cytundeb â'r datganiad 'mae fy ardal leol wedi cael ei gynnal ai gadw yn dda 54
Tabl 21: Cytundeb â'r datganiad 'does dim sbwriel yn fy ardal lleol', yn ôl awdurdod lleol..................... 54
Tabl 22: Cytuno â'r datganiad 'mae pobl yn yr ardal leol yn trin ei gilydd gyda pharch ac ystyriaeth', yn ôl oedran..................... 55
Tabl 23: Cytundeb â'r datganiad 'mae pobl yn y gymdogaeth yn barod i helpu eu cymdogion', yn ôl oed..................... 55
Tabl 24: Teimlo’n ddiogel wrth cerdded yn yr ardal leol ar ôl iddi dywyllu, yn ôl amddifadedd..................... 55
Tabl 25: Teimlo’n ddiogel wrth cerdded yn yr ardal leol ar ôl iddi dywyllu, yn ôl rhyw........ 56
Tabl 26: Teimlo’n ddiogel wrth cerdded yn yr ardal leol ar ôl iddi dywyllu, yn ôl oed 56
Tabl 27: Y gallu i gadw i fyny gyda biliau ac ymrwymiadau credyd, yn ôl oedran 57
Tabl 28: Boddhad cyffredinol gyda'r system drafnidiaeth yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol 58
Tabl 29: Teimlo’n ddiogel ar drafnidiaeth gyhoeddus ar ôl iddi dywyllu, yn ôl oedran........ 58
Tabl 30: Mae gan y cartref larwm mwg sy'n gweithio, yn ôl daliadaeth a'r rhanbarth Gwasanaeth Tân ac Achub 59
Tabl 31: Mae gan y cartref fynediad i’r rhyngrwyd, yn ôl daliadaeth ac amddifadedd 59
Tabl 32: Pobl sy'n byw mewn cartrefi sydd â mynediad i'r rhyngrwyd, yn ôl oedran 60
Tabl 33: Defnydd personol o'r rhyngrwyd, yn ôl oed 60

Llywodraeth Cymru

Y Rhaglen Lywodraethu yw cynllun gweithredu Llywodraeth Cymru. Mae'n amlinellu'r hyn y mae Llywodraeth Cymru'n bwriadu ei gyflawni a sut y mesurir y cyflawniad hwnnw. Un o'r ymrwymiadau yn y Rhaglen Lywodraethu yw sicrhau bod poblogaeth Cymru'n gwybod beth mae Llywodraeth Cymru'n ei wneud a pha mor dda y mae'n perfformio. Defnyddir yr Arolwg Cenedlaethol fel ffordd o fesur hyn.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol i bobl pa mor fodlon oeddent ar y ffordd y mae Llywodraeth Cymru'n gwneud eu gwaith. Rhoddwyd atebion ar raddfa rhwng dim a deg, lle'r oedd dim yn golygu 'eithriadol o anfodlon' a 10 yn golygu 'hollol fodlon'. Y sgôr gyfartalog a roddwyd oedd 5.8. Mae siart 1 yn dangos sut mae bodlonrwydd ar waith Llywodraeth Cymru'n amrywio yn ôl oedran

Siart 1: Bodlonrwydd ar waith Llywodraeth Cymru, yn ôl oedran (a)

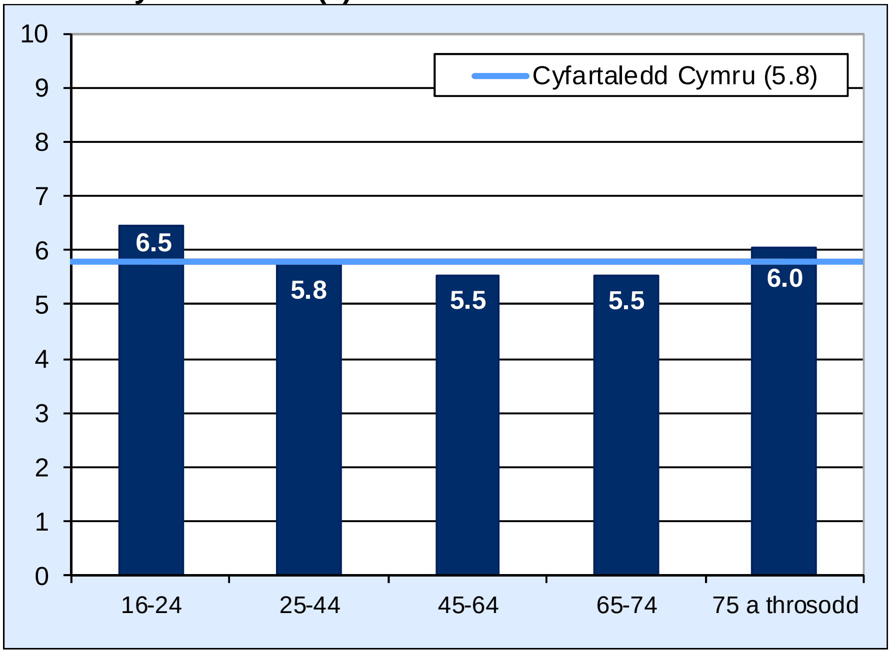

(a) Atebwyd ar raddfa o ddim (eithriadol o anfodlon) i ddeg (hollol fodlon)

- Roedd pobl ifanc (rhwng 16 a 24 oed) a phobl hŷn (75+) yn fwy bodlon ar y ffordd y mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn gwneud eu gwaith, gan roi sgôr gyfartalog o 6.5 a 6.0 yn y drefn honno

- Roedd pobl rhwng 25 a 44 oed yn llai bodlon na phobl ifanc a phobl hŷn. O bob grŵp oedran, pobl o 45 i 74 oed oedd lleiaf bodlon, gan roi sgôr gyfartalog o 5.5.

Mae'n werth nodi bod y gyfran o ymatebwyr a atebodd "Ddim yn gwybod" ar gyfer y cwestiwn hwn llawer uwch nag ar gyfer cwestiynau eraill, 8%. Ar y llaw arall, roedd y cyfran a atebodd 'ddim yn gwybod' ar gyfer cwestiynau tebyg ynghylch y systemau iechyd a thrafnidiaeth o dan 3%.[1] Fel ar gyfer pob cwestiwn arall, nid ydym wedi cynnwys atebion "Ddim yn gwybod" yn y dadansoddiad.

Canfu'r Arolwg Cenedlaethol bod pobl a allai siarad Cymraeg ychydig yn llai bodlon ar waith Llywodraeth Cymru, gan roi gradd gyfartalog o 6.0 o gymharu â 5.7 ar gyfer y rheini na allent siarad Cymraeg. Ni chanfuwyd unrhyw wahaniaeth sylweddol mewn gradd bodlonrwydd wrth ddadansoddi yn ôl rhyw, rhanbarth daearyddol neu p'un a oedd pobl yn ystyried eu hunain yn Gymraeg ai peidio.

Gofynnodd Arolwg Cymdeithasol Ewrop gwestiwn tebyg am fodlonrwydd ar waith llywodraeth y DU, a chofnododd sgôr gyfartalog o 4.3 (am llywodraeth y DU) a 3.8 ar gyfartaledd ar draws Ewrop. Fodd bynnag, tra bod cymariaethau â'r DU a gwledydd Ewropeaidd eraill yn Arolwg Cymdeithasol Ewrop yn

[1] Atebodd 13% "Ddim yn gwybod" ar gyfer y system addysg lle nad oedd plenty o dan 19 oed yn y cartref ond 2% lle oedd plant yn y cartref. Gweler yr adran Addysg,

tueddu i ddangos bod gan Lywodraeth Cymru radd gyfartalog uwch, mae nifer o wahaniaethau a all effeithio ar y canlyniadau.[2]

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol i bobl faint yr oeddent wedi'i weld neu ei glywed am waith Llywodraeth Cymru dros y 12 mis diwethaf. Nododd 6% eu bod wedi gweld neu glywed 'llawer iawn', 30% 'rhywfaint', 42% 'dim ond ychydig', roedd 12% wedi gweld neu glywed am eu gwaith ond nid oeddent yn gwybod dim amdano, nid oedd 10% wedi gweld na chlywed dim am waith Llywodraeth Cymru dros y 12 mis diwethaf.

Yn 2008 gofynnwyd yr un cwestiwn yn yr Arolwg Byw yng Nghymru.[3] Caiff canlyniadau'r ddau arolwg eu cymharu yn Siart 2.

Siart 2: Faint yr oedd pobl wedi'i weld neu ei glywed am waith Llywodraeth Cymru (a)

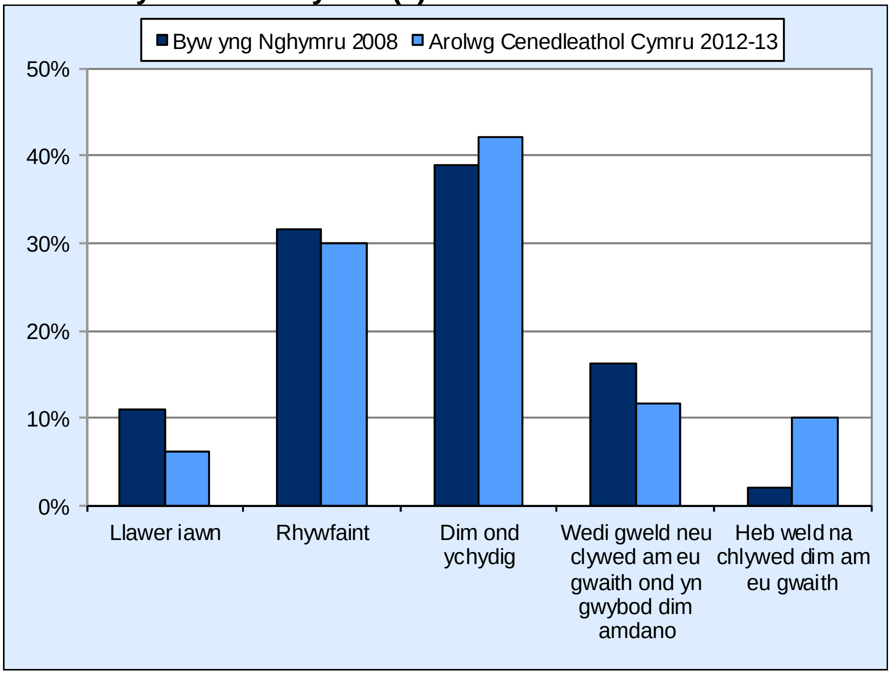

(a) Yn Byw yng Nghymru, y ddau opsiwn olaf yn yr atebion oedd 'Wedi clywed am eu gwaith, ond yn gwybod dim amdano' ac 'Byth wedi clywed na chlywed am eu gwaith'
Ffynhonnell: Byw yng Nghymru 2008 a Arolwg Cenedlaethol Cymru: 2012-13

- Ymddengys bod y siart yn dangos bod pobl o'r farn eu bod yn gwybod mwy am waith Llywodraeth Cymru yn 2008 nac yn 2012-13, fodd bynnag, mae dosbarthiad yr ymatebion yn gymharol debyg ac nid oes gwahaniaeth mawr rhwng y ffigurau hyn.

- Cynhaliwyd yr Arolwg Byw yng Nghymru drwy ddefnyddio dull ychydig yn wahanol a all olygu bod yr ymatebwyr yn fwy tebygol o wybod mwy.

[2] Er enghraifft, mae pwerau Llywodraeth Cymru ddatganoledig yn wahanol i bwerau llywodraethau'r DU a llywodraethau Ewropeaidd eraill; gall y cwestiynau eraill a ofynnwyd yn y ddau arolwg effeithio ar ymatebion i'r cwestiwn hwn; ac mae'r cyfnodau amser a gwmpesir gan y ddau arolwg yn wahanol (diwedd 2010 i ddechrau 2012 ar gyfer Arolwg Cymdeithasol Ewrop, Ebr 2012 - Maw 2013 ar gyfer yr Arolwg Cenedlaethol). Ceir trafodaeth fanylach o gymariaethau rhwng Arolwg Cymdeithasol Ewrop a chwarter cyntaf canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol (Ion - Maw 2013) mewn bwletin ystadegol ar wahân Caiff y gyfres gyntaf o ganlyniadau Arolwg Cymdeithasol Ewrop ei chyhoeddi ar ddiwedd 2013, yn seiliedig ar waith maes a wnaed ym mis Medi i fis Rhagfyr 2012; gellir cymharu'r cyfnod hwn yn agosach gyda chanlyniadau Arolwg Cenedlaethol 2012-13.

[3] Roedd yr Arolwg Byw yng Nghymru yn arolwg wyneb yn wyneb a gynhaliwyd gyda chynrychiolydd yr aelwyd (yr unigolyn sy'n berchen ar/rhentu'r cartref, yr unigolyn hynaf neu'r unigolyn sy'n ennill y mwyaf) ac nid oedolyn a ddewiswyd ar hap 16+ oed fel yn yr Arolwg Cenedlaethol. Gall y gwahaniaeth mewn dyluniad gyfrannu at y gwahaniaeth mewn canlyniadau rhwng y ddau arolwg.

Roedd cysylltiad rhwng bodlonrwydd ar y ffordd yr oedd Llywodraeth Cymru'n gwneud eu gwaith a faint yr oedd pobl wedi'i glywed neu ei weld am waith Llywodraeth Cymru. Dangosir y gydberthynas hon yn Siart 3.

Siart 3: Bodlonrwydd ar waith Llywodraeth Cymru, yn ôl lefel o ymwybyddiaeth

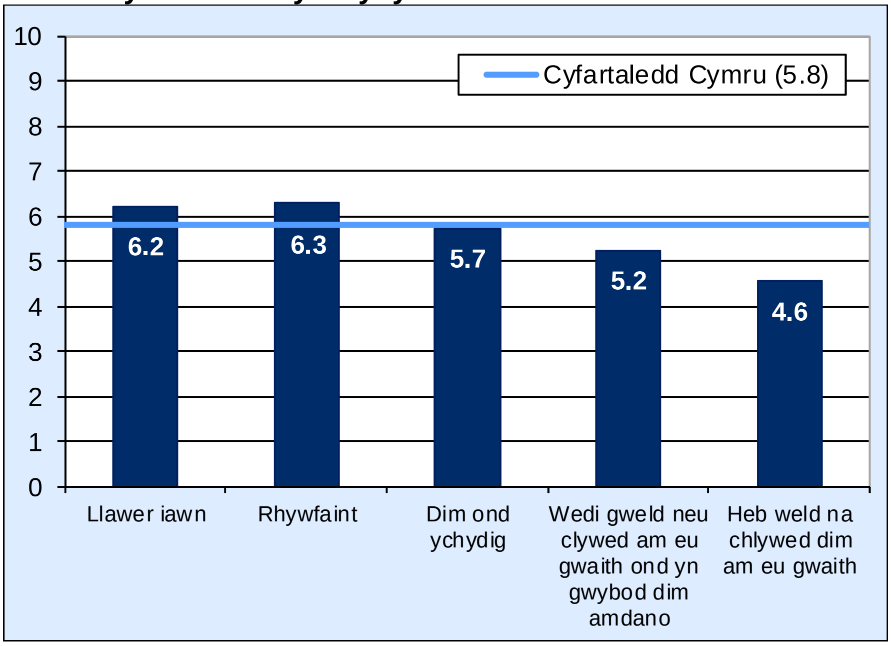

(a) Atebwyd ar raddfa o ddim (eithriadol o anfodlon) i ddeg (hollol fodlon)

- Roedd pobl a ddywedodd nad oeddent wedi gweld na chlywed dim am waith Llywodraeth Cymru yn ystod y 12 mis diwethaf yn llai bodlon ar y ffordd yr oedd Llywodraeth Cymru wedi bod yn gwneud eu gwaith, gan roi sgôr gyfartalog o 4.6.

- Mae hyn yn cymharu â sgôr o 6.3 a roddwyd gan y rheini a oedd yn gwybod 'cryn dipyn' am waith Llywodraeth Cymru

Canfu'r Arolwg Cenedlaethol hefyd gysylltiad rhwng lefelau cymwysterau a faint o bobl a oedd wedi gweld neu glywed am Lywodraeth Cymru. Roedd 26% o'r rheini heb gymwysterau wedi gweld neu glywed 'llawer' neu 'gryn dipyn' o gymharu â 49% o'r rheini gyda lefel uchel o gymwysterau (lefel 4+)[4]. Ymhellach, dengys y canlyniadau bod siaradwyr Cymraeg yn fwy tebygol o fod wedi gweld neu glywed am waith Llywodraeth Cymru (44%) o gymharu â'r rhai nad oeddent yn siaradwyr Cymraeg (33%).

[4] Lefelau Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol 4-8
http://wales.gov.uk/docs/dcells/publications/110920qualificationsguideen.pdf

Iechyd

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gynnwys safbwyntiau defnyddwyr gofal iechyd wrth fesur perfformiad y GIG yng Nghymru. Mae Law yn Llaw at Iechyd, cynllun pum mlynedd ar gyfer GIG Cymru, yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru'n datblygu dull gweithredu cenedlaethol o fesur profiad defnyddwyr iechyd. Un o'r ffyrdd y bydd Llywodraeth Cymru yn mesur profiadau pobl o GIG Cymru yw gofyn drwy gwestiynau yn yr Arolwg Cenedlaethol.

Roedd yr Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys cyfres o gwestiynau am brofiadau pobl o feddygfeydd ac ysbytai'r GIG. Roedd y cwestiynau hyn yn cwmpasu bodlonrwydd ar y gwasanaeth iechyd yn gyffredinol, hygyrchedd gwasanaethau gofal iechyd, p'un a oedd pobl o'r farn eu bod yn cael eu trin gydag urddas a pharch, a bodlonrwydd ar y gofal a gawsant.

Bodlonrwydd gyda gwasanaethau iechyd

Roedd 78% o bobl wedi gweld meddyg teulu ynghylch eu hiechyd eu hunain yn ystod y 12 mis diwethaf. O'r rhain, roedd 92% yn fodlon (68% yn fodlon iawn a 23% yn eithaf bodlon) ar y gofal a gawsant. Nododd Arolwg Mynediad at Feddygon Teulu 2011yn yr un modd bod 92% o gleifion yn fodlon ar y gofal a gawsant yn eu meddygfa.[5] Mae Siart 4 yn dangos y gyfran a oedd yn fodlon iawn neu'n eithaf bodlon ar y gofal a gawsant, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol[6].

Siart 4: Bodlonrwydd ar y gofal a gafwyd gan feddyg teulu, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol

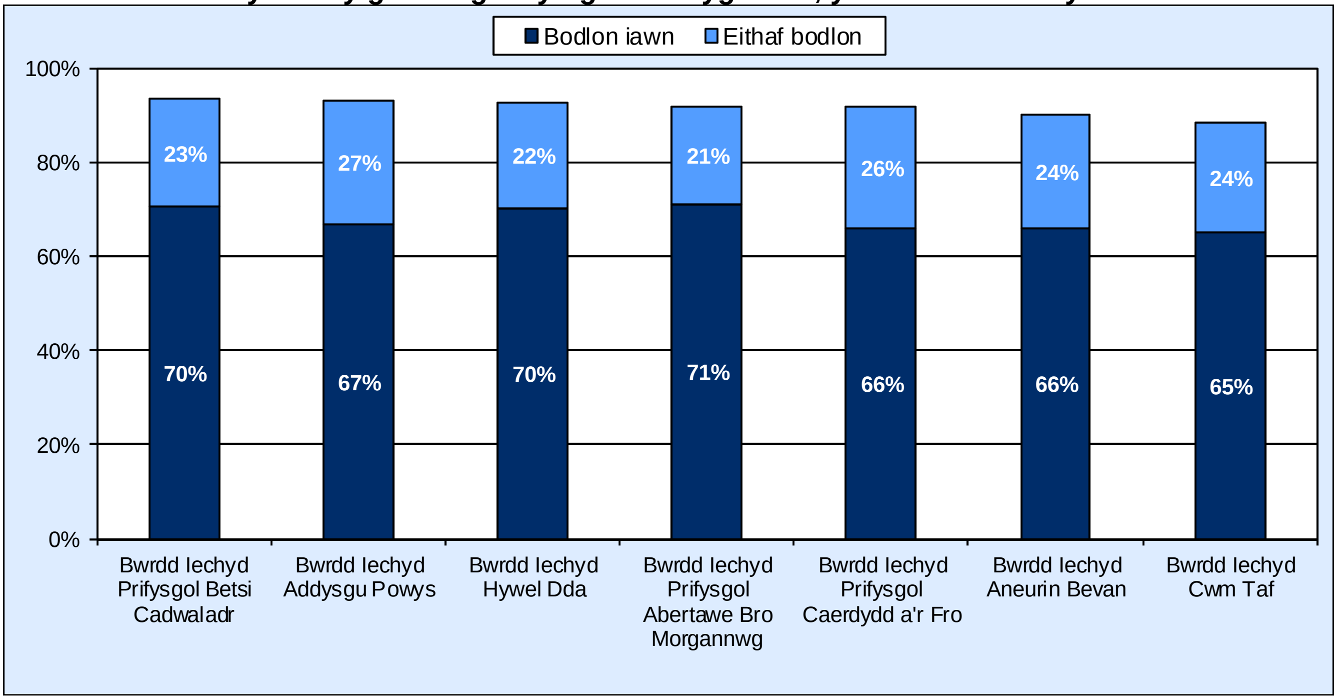

Roedd cyfran y bobl oedd yn fodlon ar y gofal a gawsant yn eu apwyntiad gyda meddyg teulu yn amrywio o 88% o bobl sy'n byw yn ardal Bwrdd Iechyd Cwm Taf i 93% ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.[7] Canfuwyd fod pobl 75 oed a throsodd yn fwy bodlon ar y gofal a gawsant gan eu meddyg teulu (96%) nag oedolion iau rhwng 16 a 24 oed (89%) .

---

[5] Er bod yr Arolwg Mynediad at Feddygon Teulu 2011 wedi rhoi canlyniad bron yn union yr un fath â'r Arolwg Cenedlaethol, dylid nodi y caiff yr Arolwg Mynediad at Feddygon Teulu ei gwblhau gan gleifion mewn meddygfeydd meddygon teulu. Gallai'r ffaith bod y profiad o fynd at y meddyg teulu yn ffres ym meddwl ymatebwyr effeithio ar yr ymatebion a roddir. Hefyd, caiff safbwyntiau eu ceisio drwy holiadur hunanlenwi yn hytrach na'r dull wyneb yn wyneb a ddefnyddir yn yr Arolwg Cenedlaethol; eto, gallai hyn effeithio ar ymatebion. Dylid cofio hyn wrth gymharu'r ddau arolwg.

[6] Ceir gwybodaeth am Fyrddau Iechyd Lleol yma: http://www.wales.nhs.uk/nhswalesaboutus/structure

[7] Gweler Tabl 4 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

Canfu'r Arolwg Cenedlaethol fod 42% o'r bobl a holwyd wedi mynychu apwyntiad mewn ysbyty yn ystod y 12 mis diwethaf. O'r rhain, roedd 90% yn fodlon (70% yn fodlon iawn a 20% yn eithaf bodlon) ar y gofal a gawsant (mae hyn yn cynnwys cleifion dydd, cleifion allanol a chleifion mewnol). Yn 2008 roedd yr arolwg Byw yng Nghymru yn cynnwys cwestiwn tebyg am fodlonrwydd ar y 'gwasanaeth' (yn hytrach na'r 'gofal') a gafwyd. Cafwyd canlyniad tebyg: Roedd 87% o bobl yn fodlon ar y gwasanaeth a gawsant.

Siart 5: Bodlonrwydd ar y gofal a gafwyd yn yr ysbyty, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol

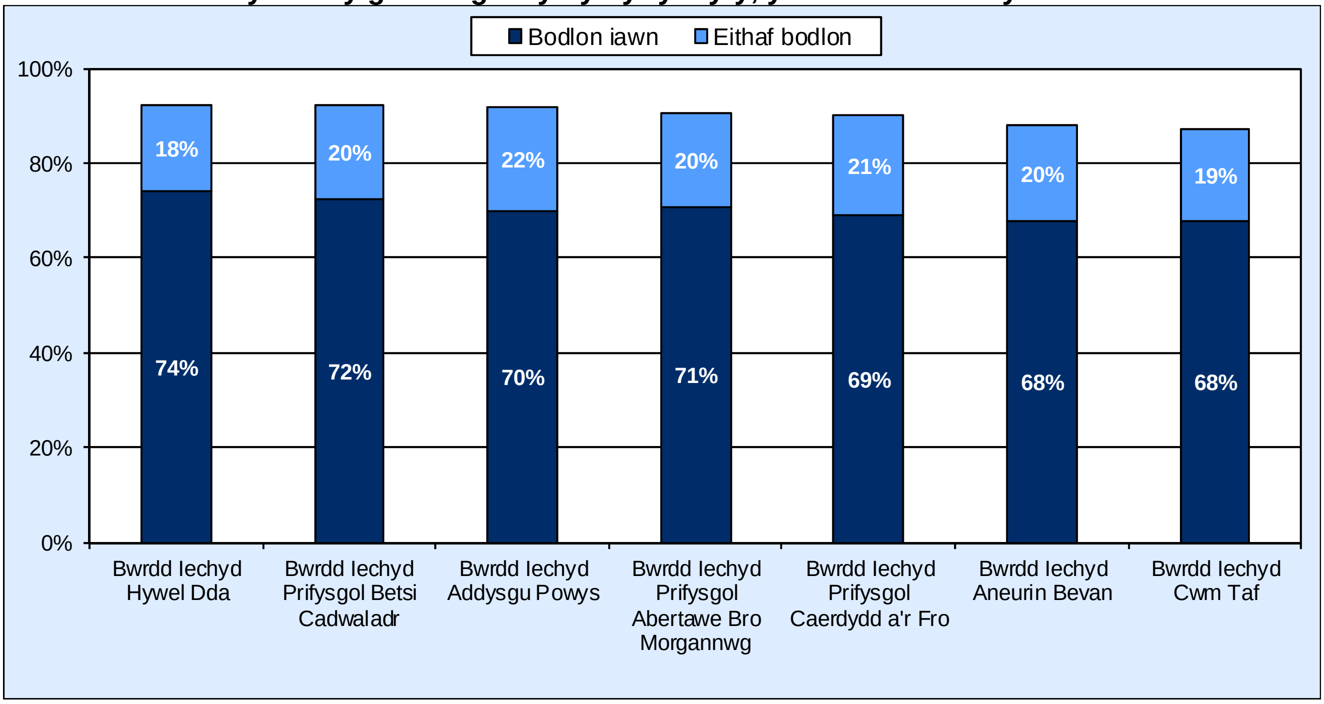

Mae cyfran y bobl oedd yn fodlon ar y gofal a gawsant yn eu apwyntiad yn yr ysbyty yn amrywio o 92% o bobl sy'n byw ym Mwrdd Iechyd Hywel Dda i 87% ym Mwrdd Iechyd Cwm Taf.[8]

Fel gyda gofal meddyg teulu, roedd pobl hŷn yn tueddu i fod yn fwy bodlon ar y gofal ysbyty a gawsant. Roedd 96% o bobl 75 oed a throsodd yn fodlon ar y gofal a gawsant o gymharu â 85% o bobl rhwng 16 a 24 oed.

Gofynnwyd i bobl hefyd am eu barn ar gyflwr cyffredinol gwasanaethau iechyd yng Nghymru, p'un a oeddent wedi defnyddio unrhyw wasanaethau iechyd yn ystod y 12 mis diwethaf ai peidio. Ar gyfer y cwestiwn hwn, gofynnwyd i ymatebwyr ystyried pob agwedd ar wasanaethau'r GIG, o feddygon teulu i fferyllfeydd, deintyddion ac optegwyr y GIG, gwasanaethau iechyd cymunedol, ac ysbytai. Rhoddwyd atebion ar raddfa rhwng dim a deg, lle roedd dim yn cyfleu 'eithriadol o wael' a deg yn cyfleu 'eithriadol o dda'. Y sgôr gyfartalog a roddwyd oedd 6.4

Yn 2010, gofynnodd Arolwg Cymdeithasol Ewrop yr un cwestiwn i ymatebwyr ar draws Aelod-wladwriaethau'r UE, yn cynnwys y DU. Nid oedd llawer o wahaniaeth rhwng cyfartaledd cenedlaethol y DU (6.3) a chyfartaledd Cymru (6.4). Fodd bynnag, y radd gyfartalog ar draws gwledydd Ewrop a gafwyd yn Arolwg Cymdeithasol Ewrop oedd 5.1 sy'n llawer is na chanlyniadau'r DU a Chymru.[9] Mae Siart 6 yn nodi canlyniadau Arolwg Cymdeithasol Ewrop ar gyfer y cwestiwn hwn yn ôl gwlad, ynghyd â chanlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol.

---

[8] Gweler Tabl 5 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

[9] Dylid ystyried y gwahaniaethau rhwng Arolwg Cymdeithasol Ewrop a'r Arolwg Cenedlaethol wrth gymharu'r canlyniadau. Er enghraifft, mae'r Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys cyflwyniad sy'n annog ymatebwyr i feddwl am yr amrywiaeth lawn o ofal iechyd a gyflenwir. Gweler troednodyn 2 am drafodaeth bellach o'r gwahaniaethau. Ceir trafodaeth fanylach o gymariaethau rhwng Arolwg Cymdeithasol Ewrop a chwarter cyntaf canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol (Ion - Maw 2012) mewn bwletin ystadegol ar wahân.

Siart 6: Gradd a roddwyd i gyflwr cyffredinol gwasanaethau iechyd, yn ôl gwlad Ewropeaidd (a)

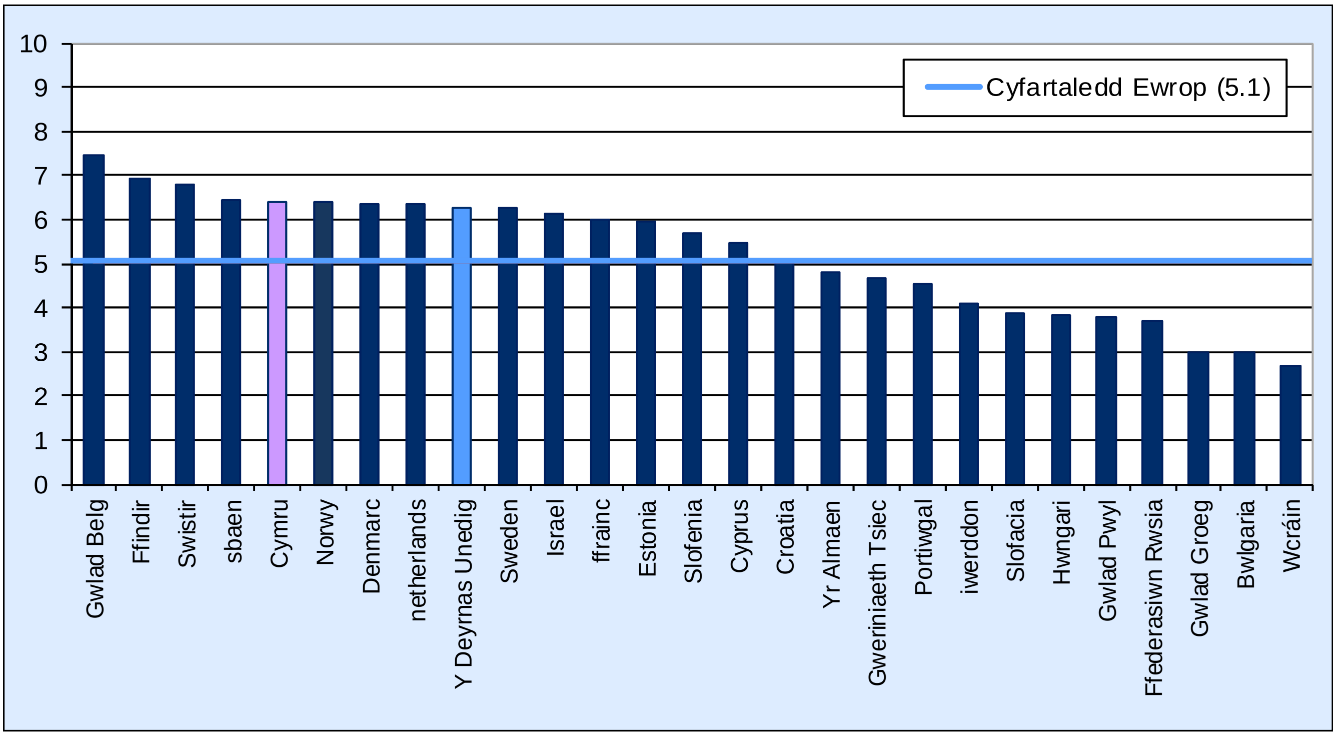

(a) Rhoddwyd atebion ar raddfa rhwng dim (eithriadol o wael) a deg, o (eithriadol o dda)
Ffynhonnell: Arolwg Cymdeithasol Ewrop 2011 ac Arolwg Cenedlaethol Cymru: 2012-13

Rhoddodd pobl 75 oed a throsodd a phobl ifanc 16 i 24 oed radd uwch ar gyfartaledd: 7.1 a 6.8, o gymharu â chyfartaledd o 6.1 ar gyfer pobl rhwng 45 a 64 oed. Mae Siart 7 yn nodi'r canlyniadau ar gyfer y cwestiwn hwn yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol.

Siart 7: Gradd a roddwyd i gyflwr cyffredinol gwasanaethau iechyd, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol (a)

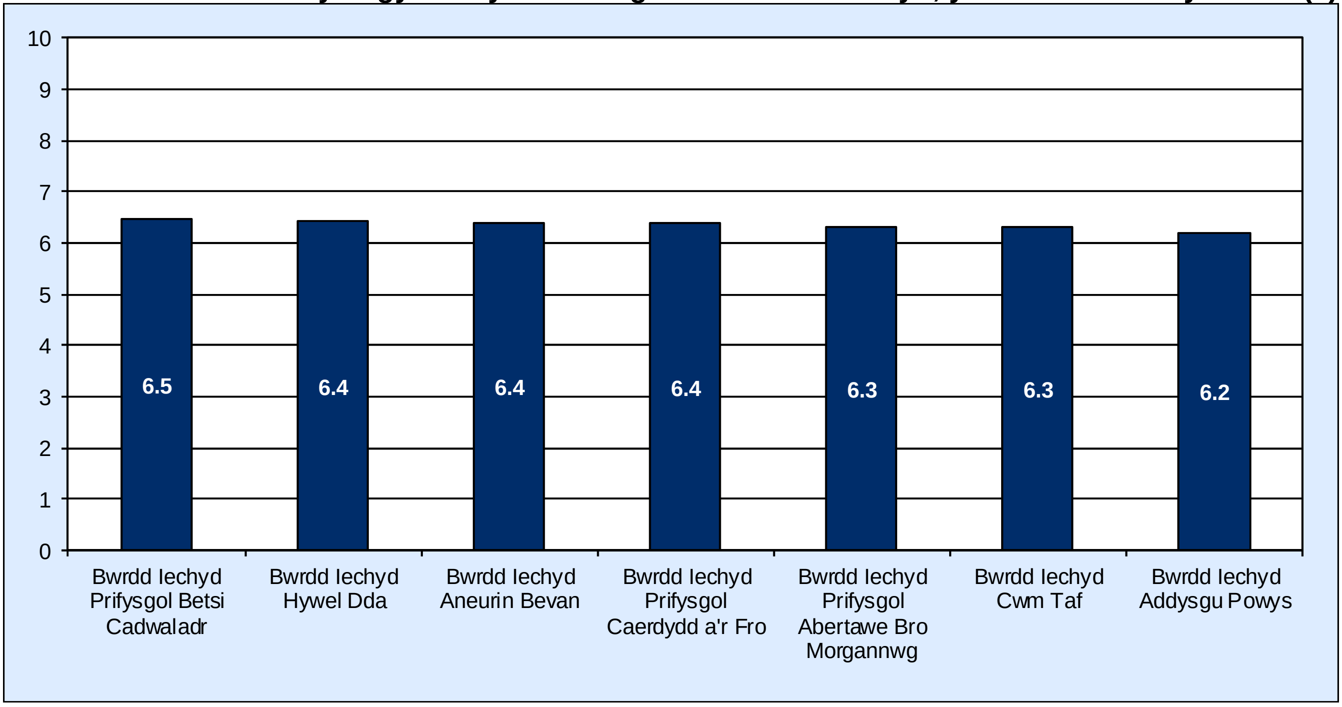

(a) Rhoddwyd atebion ar raddfa rhwng dim (eithriadol o wael) a deg, o (eithriadol o dda)

Mae Siart 7 yn dangos fod pobl sy'n byw yn ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn rhoi sgôr uwch (6.5) am gyflwr gwasanaethau iechyd yng Nghymru o gymharu â Bwrdd Iechyd Addysgu Powys a roddodd sgôr o 6.2, fodd bynnag, nid yw'r gwahaniaeth yma yn arwyddocaol yn ystadegol.[10]

[10] Gweler Tabl 6 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

Defnyddio gwasanaethau meddyg teulu

Mae'r Rhaglen Lywodraethu a Law yn Llaw at Iechyd yn amlinellu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y GIG. Mae hyn yn cynnwys gwella hygyrchedd gwasanaethau meddyg teulu, yn benodol i sicrhau bod gwasanaethau ar gael i bobl sy'n gweithio ar adegau sy'n gyfleus iddynt hwy. Bydd canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol ar ba mor hawdd yw cael apwyntiad meddyg teulu yn ffynhonnell allweddol o dystiolaeth am y defnydd a wneir o feddygfeydd.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol i bobl pa mor hawdd neu anodd oedd iddynt wneud apwyntiad cyfleus gyda meddyg teulu a pha mor hawdd neu anodd oedd iddynt deithio i'r feddygfa ac oddi yno. Canfu fod 67% o bobl a oedd wedi gweld eu meddyg teulu yn ystod y 12 mis diwethaf, ac wedi gwneud apwyntiad iddynt eu hunain, yn dweud ei bod yn hawdd [11] iddynt gael apwyntiad cyfleus. Dywedodd 33% o bobl a wnaeth apwyntiad gyda meddyg teulu ei bod yn anodd[12] iddynt wneud apwyntiad cyfleus.

Gofynnwyd i ymatebwyr a ddywedodd ei bod yn hawdd gwneud apwyntiad cyfleus beth oedd y rheswm dros hyn. Dangosir y rhesymau yn Siart 8 isod.

Siart 8: Rhesymau dros beidio â gallu cael apwyntiad cyfleus gyda meddyg teulu (a) (b)

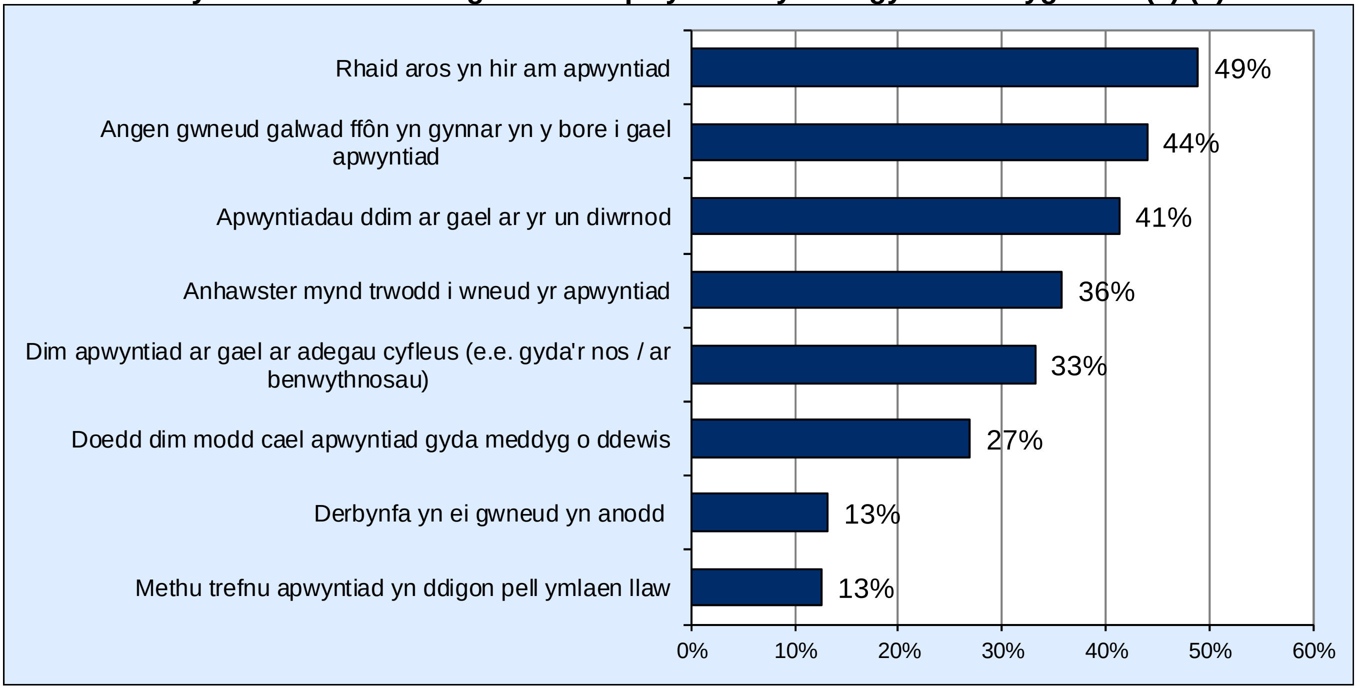

(a) Nid yw'r canrannau'n adio i 100% oherwydd y gallai ymatebwyr ddewis mwy nag un rheswm.
(b) Gofynnwyd y cwestiwn i bobl a oedd wedi cael apwyntiad gyda'u meddyg teulu yn ystod y 12 mis diwethaf ac wedi yn ei chael yn anodd i gael apwyntiad cyfleus

Y rheswm mwyaf cyffredin a roddwyd oedd 'rhaid aros yn hir am apwyntiad' (49% o'r rheini yr oedd yn anodd iddynt wneud apwyntiad cyfleus).

Nododd 94% o bobl a oedd wedi ymweld â'u meddyg teulu yn ystod y 12 mis diwethaf ei bod yn hawdd iddynt deithio yno ac yn ôl. Yn yr un modd, nododd Arolwg Byw yng Nghymru 2008 bod 92% o bobl wedi dweud ei bod yn hawdd iddynt deithio i feddygfa ac yn ôl. Ni chanfu'r Arolwg Cenedlaethol unrhyw wahaniaeth mawr rhwng pa mor hawdd ydoedd i bobl sy'n byw mewn ardaloedd trefol a gwledig deithio i'r feddygfa.[13]

---

[11] Caiff 'Hawdd' ei ddiffinio fel y rhai a ddywedodd 'hawdd iawn a 'gweddol hawdd'
[12] Caiff 'Anodd' ei ddiffinio fel y rhai a ddywedodd 'anodd iawn' a 'gweddol anodd'
[13] Gweler 'Termau a Diffiniadau' yn yr adran Gwybodaeth Allweddol o Ansawdd.

Cael apwyntiadau yn yr ysbyty

Canfu'r Arolwg Cenedlaethol bod 92% o bobl a gafodd apwyntiad yn yr ysbyty yn ystod y 12 mis diwethaf wedi gallu cael apwyntiad ar ddyddiad ac amser a oedd yn gyfleus iddynt hwy.

Gofynnwyd i ymatebwyr a ddywedodd nad oedd dyddiad ac amser eu hapwyntiad yn gyfleus beth oedd y rhesymau dros hynny. Dangosir y rhesymau yn Siart 9 isod.

Siart 9: Y rhesymau a roddwyd dros beidio â gallu cael apwyntiad cyfleus yn yr ysbyty (a)

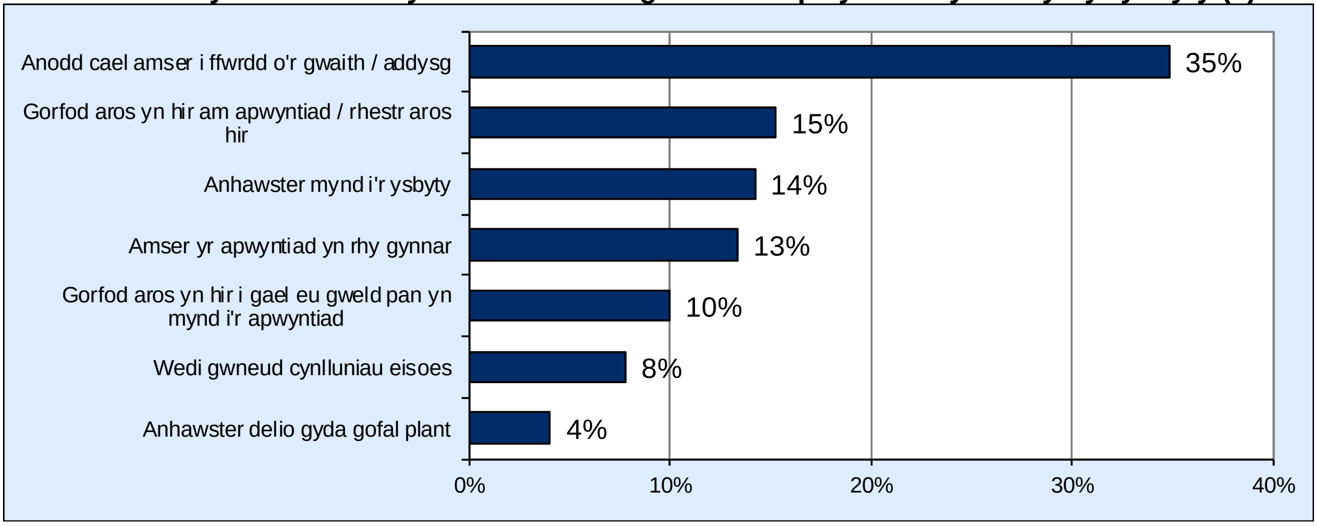

(a) Nid yw'r canrannau'n adio i 100% oherwydd y gallai ymatebwyr ddewis mwy nag un rheswm
(b) Gofynnwyd y cwestiwn i bobl a oedd wedi cael apwyntiad yn yr ysbyty yn ystod y 12 mis diwethaf, neu wedi trefnu apwyntiad ac wedi yn ei chael yn anodd i gael apwyntiad cyfleus.

Y rheswm mwyaf cyffredin a roddwyd oedd 'Anodd cymryd amser i ffwrdd o'r gwaith neu addysg' (35% o'r rheini na chawsant apwyntiad cyfleus).

Gofynnwyd i'r holl ymatebwyr a gafodd apwyntiad yn yr ysbyty yn ystod y 12 mis diwethaf (p'un a oedd yr apwyntiad yn gyfleus ai peidio) a roddwyd cyfle iddynt newid eu hapwyntiad. Dywedodd 83% eu bod wedi cael cyfle a dywedodd 17% na chawsant gyfle. Mae Siart 10 yn nodi'r canlyniadau ar gyfer y cwestiwn hwn, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol.

Siart 10: Wedi cael cyfle i newid yr apwyntiad, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol

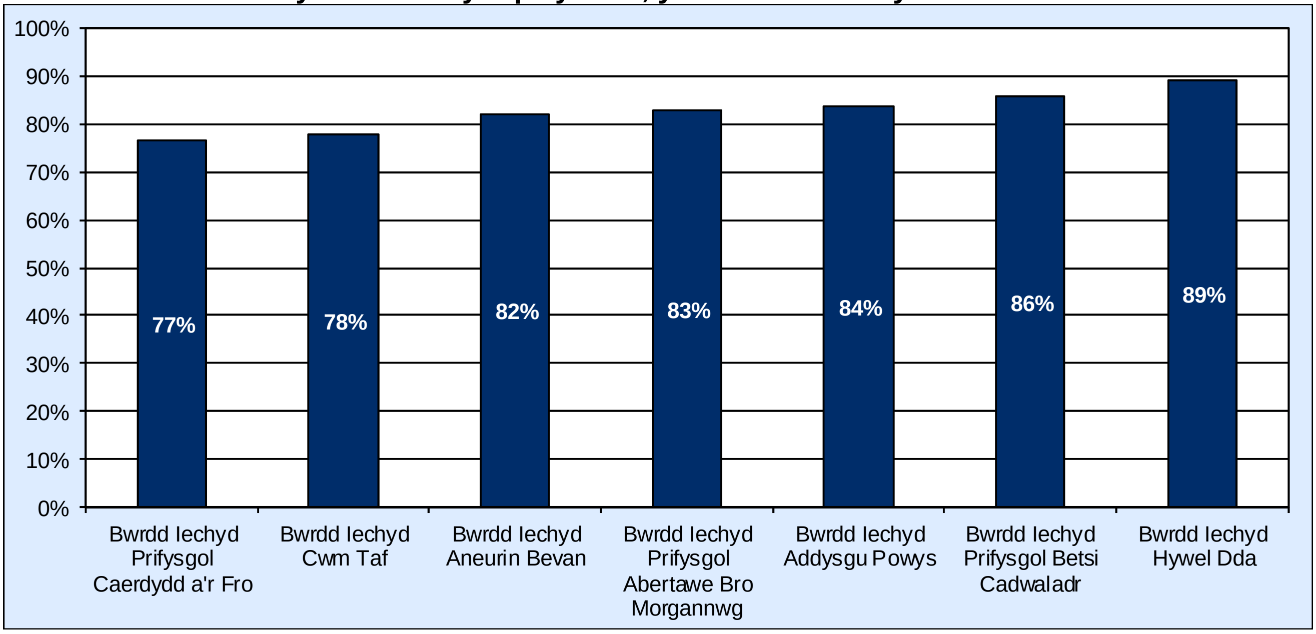

Dywedodd cyfran fwy o bobl sy'n byw yn ardal Bwrdd Iechyd Hywel Dda eu bod wedi cael cyfle i newid amser eu hapwyntiad ysbyty (89%). Mae hyn yn cymharu â 77% o bobl yn ardal Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro.[14]

Nododd 84% o bobl a oedd wedi cael apwyntiad yn yr ysbyty ei bod yn hawdd iddynt deithio yno ac yn ôl. Ni chanfu'r Arolwg Cenedlaethol unrhyw wahaniaeth mawr rhwng pa mor hawdd ydoedd i bobl sy'n byw mewn ardaloedd trefol a gwledig deithio i apwyntiadau yn yr ysbyty ac yn ôl. Gofynnodd Arolwg Byw yng Nghymru 2008 gwestiwn tebyg, er y gallai ymatebwyr hefyd gynnwys adegau pan aethant gyda phlentyn neu rywun maent yn gofalu amdano; fodd bynnag, cafwyd yr un canlyniad â'r Arolwg Cenedlaethol: dywedodd 84% ei bod yn hawdd iddynt deithio i'r ysbyty ac yn ôl.

Profiad cleifion

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn cynnwys ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i wella ansawdd gwasanaethau iechyd a phrofiad cleifion. Un o'r prif amcanion yw cyflawni'r rhaglen weithredu 'Urddas mewn Gofal', sydd wedi'i chynllunio i warchod urddas, diogelwch a phreifatrwydd cleifion.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol i bobl a oedd wedi bod i feddygfa neu wedi cael apwyntiad mewn ysbyty'r GIG yn ystod y 12 mis diwethaf a oeddent yn cytuno â chyfres o ddatganiadau am eu profiad. Nodir y datganiadau a'r ymatebion yn Siart 11.

Siart 11: Y gyfran a oedd yn cytuno â datganiadau am brofiad cleifion mewn meddygfa ac yn yr ysbyty (a)

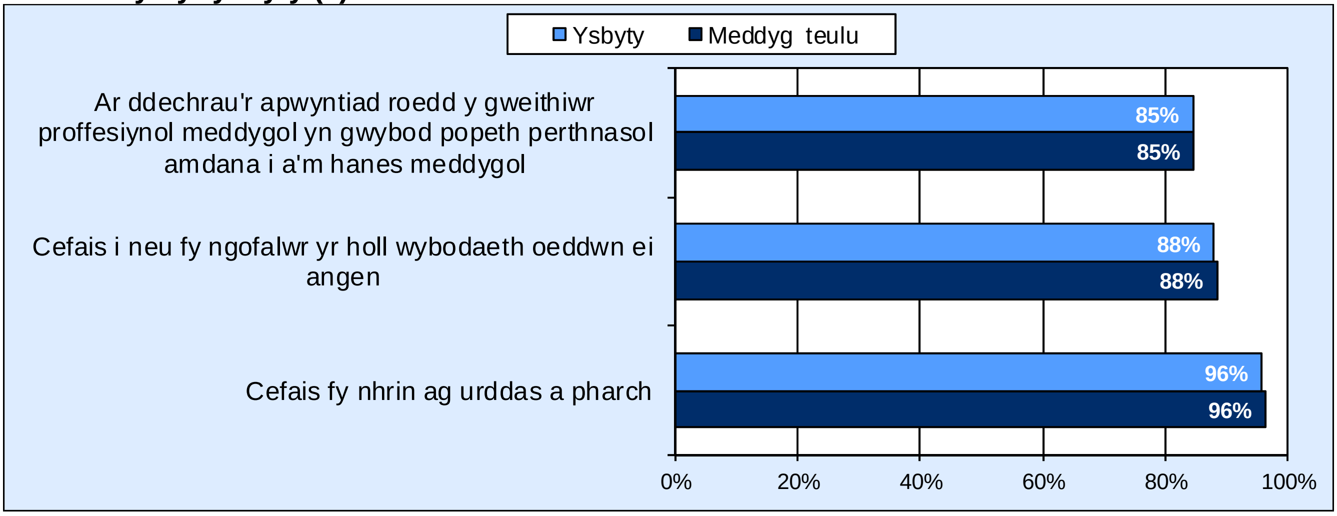

(a) Mae 'Cytuno' yn cael ei ddiffinio fel y rhai a ddywedodd 'cytuno'n gryf' a 'tueddu i gytuno'

Cytunodd 96% o bobl a welodd feddyg teulu neu a gafodd apwyntiad yn yr ysbyty eu bod wedi cael eu trin gydag urddas a pharch. Gofynnodd Arolwg Byw yng Nghymru 2008 gwestiynau tebyg a nododd ganlyniadau tebyg iawn.[15]

Canfu'r Arolwg Cenedlaethol fod 85% o bobl a welodd feddyg teulu a 84% o bobl a gafodd apwyntiad yn yr ysbyty yn cytuno bod gan y meddyg teulu/gweithiwr iechyd proffesiynol yr holl wybodaeth berthnasol am eu hanes meddygol. Cafodd cwestiwn tebyg ei gynnwys mewn arolwg o brofiad cleifion a gynhaliwyd yng Nghymru yn 2009, ond dim i gleifion â chyflyrau cronig y gofynnwyd y cwestiwn. Dywedodd 84% o ymatebwyr i'r arolwg hwnnw bod gan eu meddyg teulu'r holl wybodaeth gefndir angenrheidiol am eu cyflwr a'u triniaeth; y ffigur ar gyfer dweud bod gan arbenigwyr y wybodaeth angenrheidiol oedd 76%.

[14] Gweler Tabl 9 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

[15] Gofynnwyd i ymatebwyr yr Arolwg Cenedlaethol am eu profiad yn eu hapwyntiad diwethaf. Roedd yr Arolwg Byw yng Nghymru hefyd yn galluogi ymatebwyr i ystyried profiad mewn apwyntiad ar gyfer plentyn maent yn gofalu amdano, felly mae'r cwestiynau ychydig yn wahanol.

Ymgysylltiad â gwasanaethau iechyd

Mae gan Lywodraeth Cymru ddiddordeb mewn gwybod i ba raddau y maent o'r farn eu bod yn ymgysylltu â gwasanaethau cyhoeddus fel y gall weithio i wella lefelau ymgysylltu â'r cyhoedd, ac yn sgil hynny, wella gwasanaethau cyhoeddus.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol nifer o gwestiynau am ymgysylltiad pobl â gwasanaethau iechyd lleol. Gofynnwyd i bobl i ba raddau yr oeddent yn cytuno neu'n anghytuno â'r pedwar datganiad canlynol:

- Rwy'n cael gwybod pa mor dda yw perfformiad fy ngwasanaethau iechyd lleol;
- Hoffwn gael mwy o wybodaeth am sut mae fy ngwasanaethau iechyd lleol yn perfformio;
- Rwy’n gallu dylanwadu ar benderfyniadau sy'n effeithio ar fy ngwasanaethau iechyd lleol;
- Hoffwn i gymryd mwy o ran yn y penderfyniadau y mae fy ngwasanaeth iechyd lleol yn eu gwneud.

Nodir y canlyniadau yn Siart 12.

Siart 12: Gwasanaethau Iechyd Lleol: ymgysylltiad a gwybodaeth

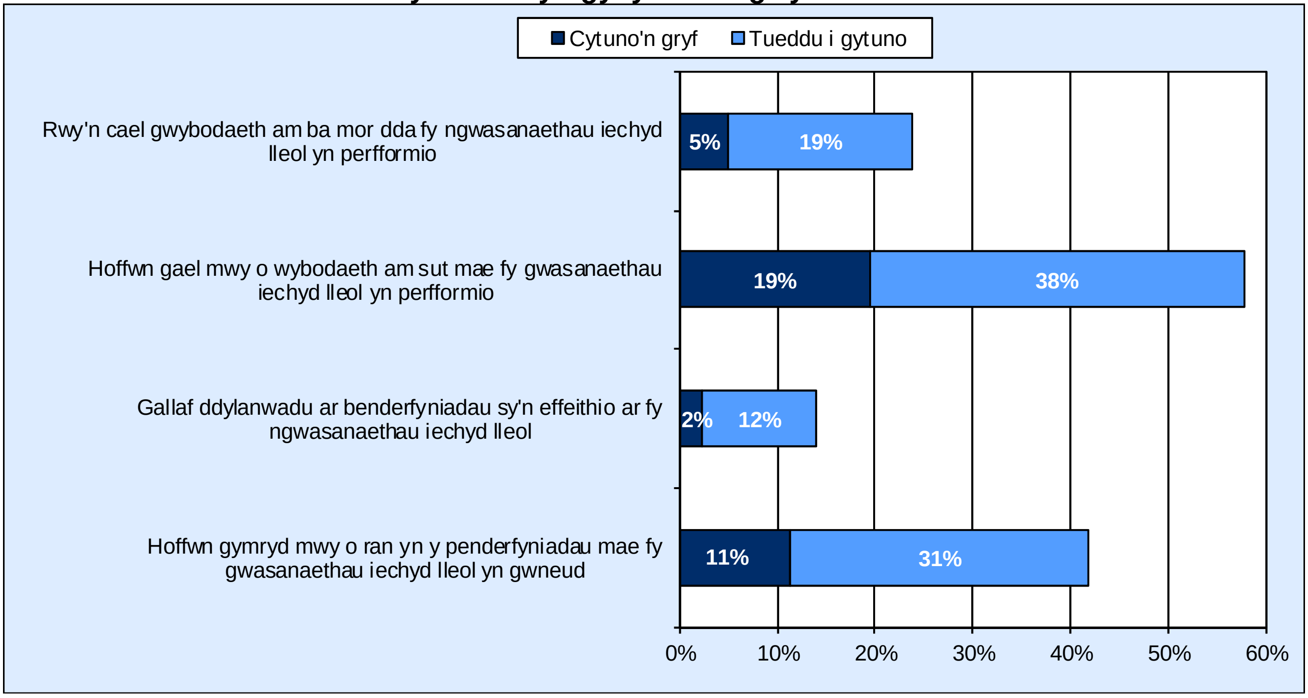

Mae'n amlwg mai dim ond 5% o bobl oedd yn cytuno'n gryf eu bod yn cael gwybod pa mor dda yw perfformiad eu gwasanaethau iechyd lleol, gyda 19% yn tueddu i gytuno. Roedd 58% o bobl am gael mwy o wybodaeth am berfformiad (19% yn cytuno'n gryf â'r datganiad a 38% yn tueddu i gytuno). Dim ond 2% o bobl oedd yn cytuno'n gryf a 12% yn tueddu i gytuno eu bod yn gallu dylanwadu ar benderfyniadau a wneir gan eu gwasanaeth iechyd lleol. Roedd bron i ddwy ran o bump o bobl am gymryd mwy o ran yn y penderfyniadau hynny (11% yn cytuno'n gryf â'r datganiad a 30% yn tueddu i gytuno).

Mewn mannau eraill yn yr Arolwg Cenedlaethol, cafodd datganiadau tebyg eu graddio gan ymatebwyr ar gyfer gwasanaethau awdurdodau lleol, a gwelwyd patrwm tebyg (gweler tudalen 18). Fodd bynnag, roedd mwy o bobl yn cytuno[16] â'r datganiad 'mae fy Nghyngor yn dda am adael i bobl leol wybod pa mor dda y mae'n perfformio' (41% na gyda'r datganiad tebyg ar gyfer gwasanaethau iechyd lleol (24%).

[16] Caiff 'Cytuno' ei ddiffinio fel y rhai a ddywedodd 'cytuno'n gryf' a 'tueddu i gytuno'

Gwasanaethau awdurdodau lleol

Mae 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru, sy'n gyfrifol am ddarparu amrywiaeth eang o wasanaethau yn eu hardal, gan gynnwys gwasanaethau cymdeithasol, addysg a thai. Mae awdurdodau lleol yn gweithio o fewn pwerau a sefydlir o dan sawl Deddf Seneddol a Mesurau a basiwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae Llywodraeth Cymru'n casglu tystiolaeth gan nifer o ffynonellau i fonitro perfformiad pob awdurdod lleol (e.e. adroddiadau archwilio, arolygu a rheoleiddio, data perfformiad, a chynnydd a nodwyd gan awdurdodau lleol eu hunain tuag at eu hamcanion strategol).

Roedd yr Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys nifer o gwestiynau am wasanaethau awdurdod lleol yng Nghymru er mwyn helpu i ddeall safbwyntiau pobl am y gwasanaethau hynny. Bydd y canlyniadau'n ategu ffynonellau eraill o dystiolaeth ac yn galluogi Llywodraeth Cymru i wneud penderfyniadau mwy hyddysg am yr angen i roi cymorth i bob awdurdod lleol. Bydd y canlyniadau hefyd o ddiddordeb i sefydliadau sector cyhoeddus eraill fel awdurdodau lleol, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru.

Gofynnwyd i bobl a oeddent yn cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad 'mae fy nghyngor yn darparu gwasanaethau o safon uchel'. Yn gyffredinol, roedd 57% yn cytuno â'r datganiad; roedd hyn yn amrywio o 42% yn Nhorfaen i 66% yng Nghaerdydd. Dangosir y canlyniadau ar gyfer pob awdurdod lleol yn Siart 13 isod.[17]

Siart 13: Y gyfran sy'n cytuno neu'n anghytuno bod eu cyngor yn darparu gwasanaethau o safon uchel, yn ôl awdurdod lleol

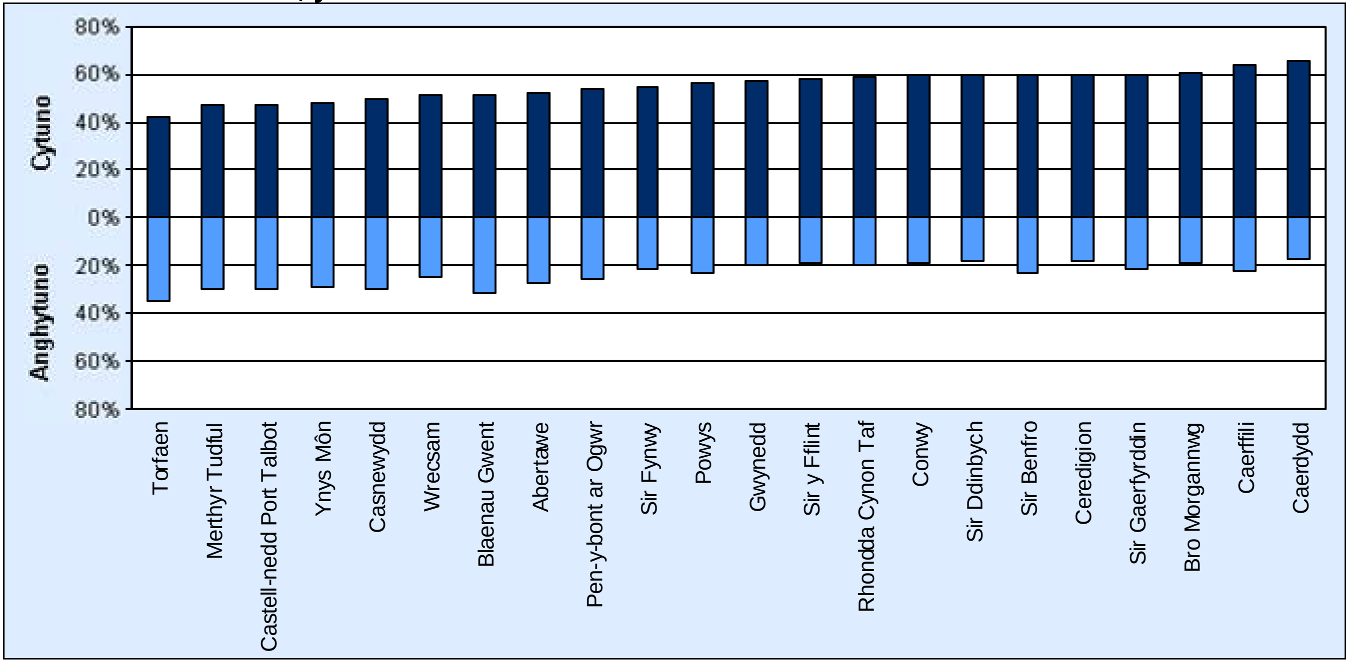

Gofynnwyd y cwestiwn hwn hefyd yn [Arolwg Cartrefi'r Alban], lle cytunodd 44% o bobl yr Alban bod eu 'cyngor lleol yn darparu gwasanaethau o safon uchel'[18].

---

[17] Gweler Tabl 10 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

[18] Cyn cwestiwn yr Arolwg Cenedlaethol ar wasanaethau awdurdodau lleol, ceir eglurhad o'r gwasanaethau y dylai pobl eu hystyried, ac nid yw Arolwg Aelwydydd yr Alban yn gwneud hynny. Mae Arolwg Aelwydydd yr Alban yn cynnwys y cwestiwn hwn ymysg llu o gwestiynau am wasanaethau lleol, a gaiff eu cylchdroi ar hap, sy'n lleihau'r graddau y gellir ei gymharu â'r Arolwg Cenedlaethol. Ceir rhagor o wybodaeth am y graddau y gellir cymharu cwestiynau yn yr adroddiad 'Arolwg Cenedlaethol Cymru: Astudiaeth ar gymharedd cwestiynau'

Siart 14: Y gyfran sy'n cytuno neu'n anghytuno bod eu cyngor yn dda am adael i bobl leol wybod pa mor dda y mae'n perfformio, yn ôl awdurdod lleol

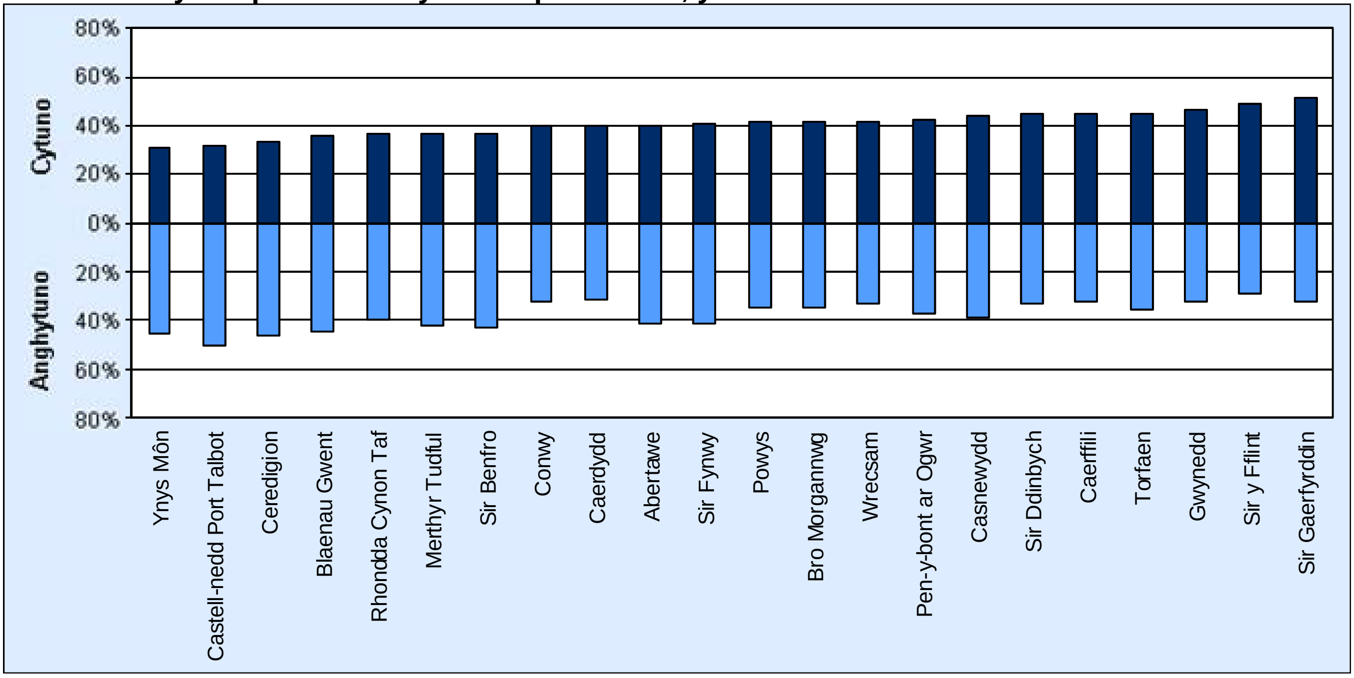

Gofynnwyd i bobl a oeddent yn cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad 'mae fy nghyngor yn dda am adael i bobl leol wybod pa mor dda y mae'n perfformio'. Yn gyffredinol, roedd 41% o bobl yn cytuno â'r datganiad; roedd hyn yn amrywio rhwng 31% yn Ynys Môn i 52% yn Sir Gaerfyrddin, fel y dangosir yn Siart 14 uchod.[19]

Yn dilyn o'r cwestiwn hwn, gofynnwyd i bobl a oeddent yn cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad 'hoffwn gael mwy o wybodaeth am sut mae fy nghyngor yn perfformio'. Yn gyffredinol, roedd 53% o bobl yn cytuno â'r datganiad. Mae Siart 15 isod yn dangos bod hyn yn amrywio rhwng 44% yn Sir Gaerfyrddin i 64% yng Nghastell-nedd Port Talbot.[20]

Siart 15: Y gyfran sy'n cytuno neu'n anghytuno yr hoffent gael mwy o wybodaeth am sut mae eu cyngor yn perfformio, yn ôl awdurdod lleol

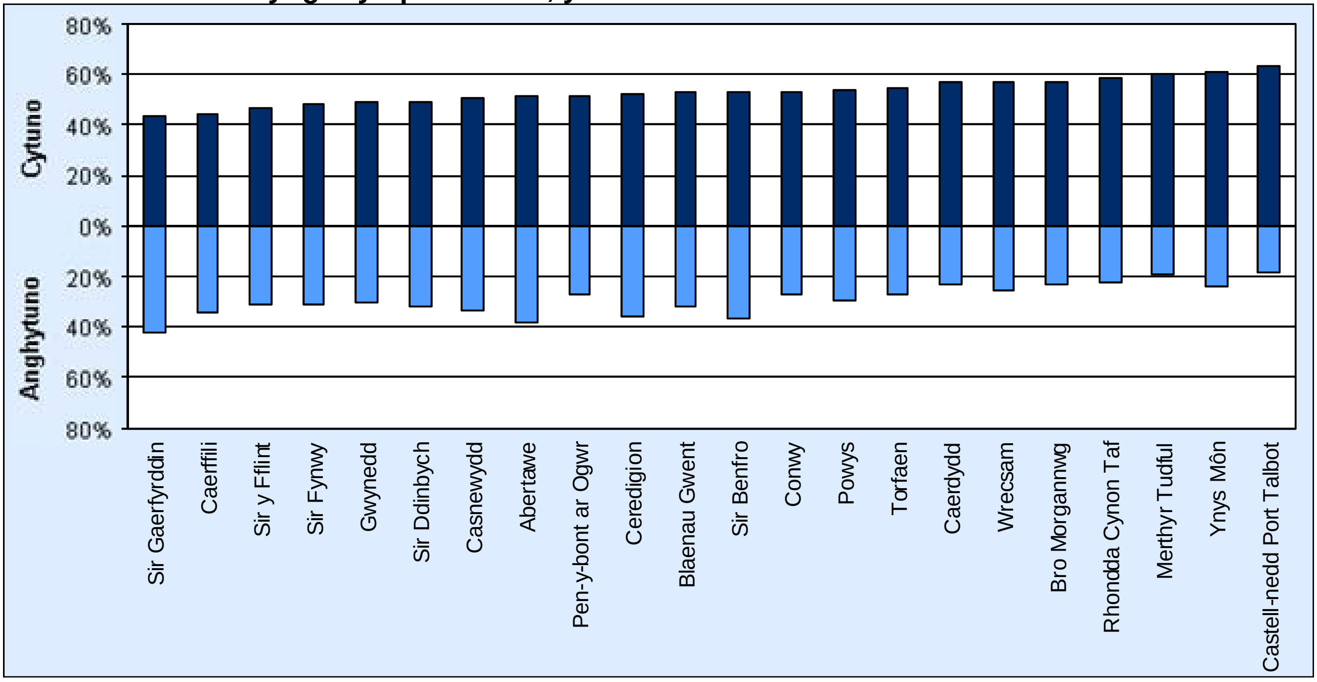

[19] Gweler Tabl 11 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.
[20] Gweler Tabl 12 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

Addysg

Roedd yr Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys cyfres o gwestiynau am fodlonrwydd rhieni ar ysgolion a'u profiad o ddelio ag ysgolion ac athrawon eu plant. Gofynnwyd hefyd iddynt am y dyheadau sydd ganddynt ar gyfer eu plant pan fyddant yn gadael yr ysgol yn 16 oed, a pha mor aml maent yn treulio amser gyda'u plant yn gwneud amrywiol weithgareddau. Gofynnwyd am farn rhieni a rhai nad ydynt yn rhieni hefyd am y system addysg yng Nghymru.

Defnyddir canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol ynghyd â ffynonellau data eraill (adroddiadau arolygiadau, canlyniadau arholiadau, ac ati) i roi asesiad ehangach i'r Adran Addysg a Sgiliau am ansawdd gwasanaethau addysg. Bydd y dystiolaeth yn cefnogi'r camau gweithredu a nodir yn y cynllun Gwella Ysgolion sy'n nodi pa mor dda y caiff blaenoriaethau allweddol y Gweinidog Addysg a Sgiliau eu cyflawni. Bydd hefyd yn bwydo i werthusiadau o raglenni a pholisïau'r Adran Addysg a Sgiliau yn cynnwys astudiaethau o effeithiolrwydd diwygiadau gwella ysgolion.

Bodlonrwydd ar ysgolion cynradd ac uwchradd

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol gyfres o gwestiynau i rieni am eu bodlonrwydd ar ysgolion cynradd ac uwchradd eu plant a ariennir gan yr awdurdod lleol.[21] Cafodd cyfres debyg o gwestiynau ei chynnwys yn yr Arolwg Byw yng Nghymru yn 2006, a lle y bo'n briodol, gwnaed cymariaethau â'r arolwg hwnnw.

Canfu'r Arolwg Cenedlaethol fod 92% o rieni yn fodlon (naill ai'n eithaf bodlon neu'n fodlon iawn) ar yr ysgol gynradd yr oedd eu plentyn yn ei mynychu ac roedd 83% yn fodlon ar yr ysgol uwchradd yr oedd eu plentyn yn ei mynychu. Cafwyd canlyniadau tebyg yn yr Arolwg Byw yng Nghymru yn 2006 (roedd 93% o rieni yn fodlon ar ysgol gynradd eu plentyn, ac roedd 86% yn fodlon ar yr ysgolion uwchradd). Dengys Siart 16 fod y gwahaniaethau rhwng y rheini sy'n 'fodlon iawn' ac yn 'eithaf bodlon' yn dangos bod rhieni ychydig yn llai bodlon ar yr ysgolion uwchradd na'r ysgolion cynradd. (Gweler Tabl 13 yn yr Atodiad am fwy o fanylion).

Siart 16 Canran o rieni sy'n fodlon ar ysgol gynradd ac uwchradd eu plentyn

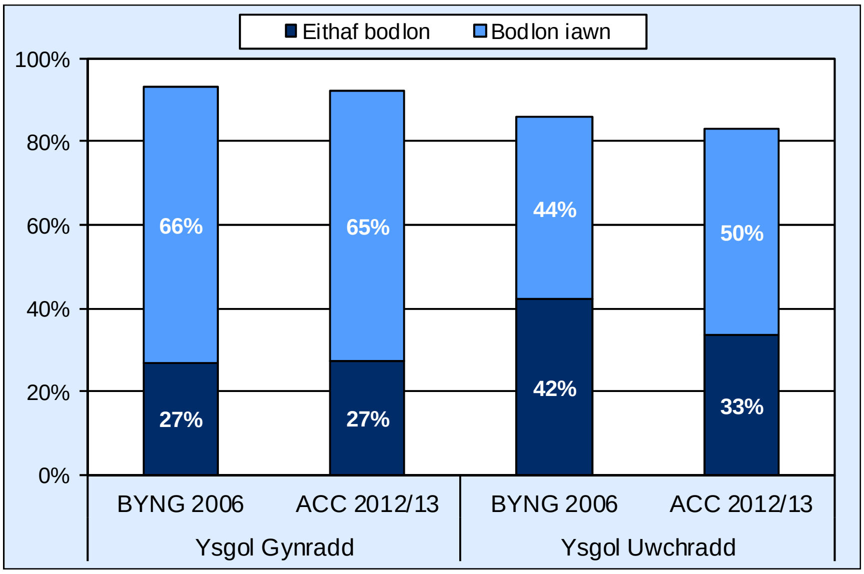

- Roedd 65% o rieni yn 'fodlon iawn' ar yr ysgolion cynradd, o gymharu dim ond 50% a oedd yn 'fodlon iawn' ar yr ysgolion uwchradd.
- Roedd patrwm yr ymatebion yn debyg iawn i Arolwg Byw yng Nghymru 2006[22].

Ffynhonnell: Arolwg Byw yng Nghymru 2006 ac Arolwg Cenedlaethol Cymru 2012-13

Mae Adroddiad Ofsted a gyhoeddwyd yn 2006 ar ysgolion yn Lloegr yn cyflwyno darlun tebyg o foddhad rhieni gydag ysgolion. Daeth i'r casgliad bod boddhad yn gyffredinol yn cysylltu'n gryf â

[21] Gofynnwyd i ymatebwyr ystyried eu profiadau dros y 12 mis diwethaf. Gofynnwyd y cwestiynau hyn i warcheidwaid cyfreithiol hefyd a chânt eu categoreiddio fel 'rheini' yn y bwletin hwn.
[22] Ceir rhagor o wybodaeth am gymharedd yn yr adroddiad 'Arolwg Cenedlaethol Cymru: Astudiaeth ar gymharedd cwestiynau'

effeithiolrwydd ysgolion a chyrhaeddiad disgyblion. Dywedodd fod anfodlonrwydd rhieni ag ysgolion yn fwy amlwg mewn ysgolion uwchradd lle bod cyflawniad yn anfoddhaol neu'n wael, ond bod hyn yn llai amlwg mewn ysgolion cynradd. Awgrymodd y gallai hyn adlewyrchu'r ffocws gan rieni ar ganlyniadau addysgol yn y cyfnod uwchradd, neu gredoau rhieni bod agweddau ehangach ar addysg, megis datblygiad cymdeithasol, yn fwy pwysig yn y cyfnod cynradd.

Profiad o ddelio ag ysgolion

Mae'r cynllun Gwella Ysgolion yn amlinellu'r angen i ysgolion i ymgysylltu â rhieni a datblygu perthynas ddwyffordd er mwyn gwella canlyniadau dysgu. Gofynnwyd i rieni felly am agweddau penodol o ddelio ag ysgol gynradd neu uwchradd eu plentyn. Gofynnwyd iddynt i ba raddau yr oeddent yn cytuno neu'n anghytuno â thri datganiad am eu profiad o ddelio ag ysgol gynradd/uwchradd eu plentyn. Dangosir y datganiadau a'r ymatebion a roddwyd yn Siart 17 isod.

Siart 17: Canran y rhieni a oedd yn 'tueddu i gytuno' neu'n 'cytuno'n gryf' â'r datganiadau am eu profiad o ddelio ag ysgolion (a)

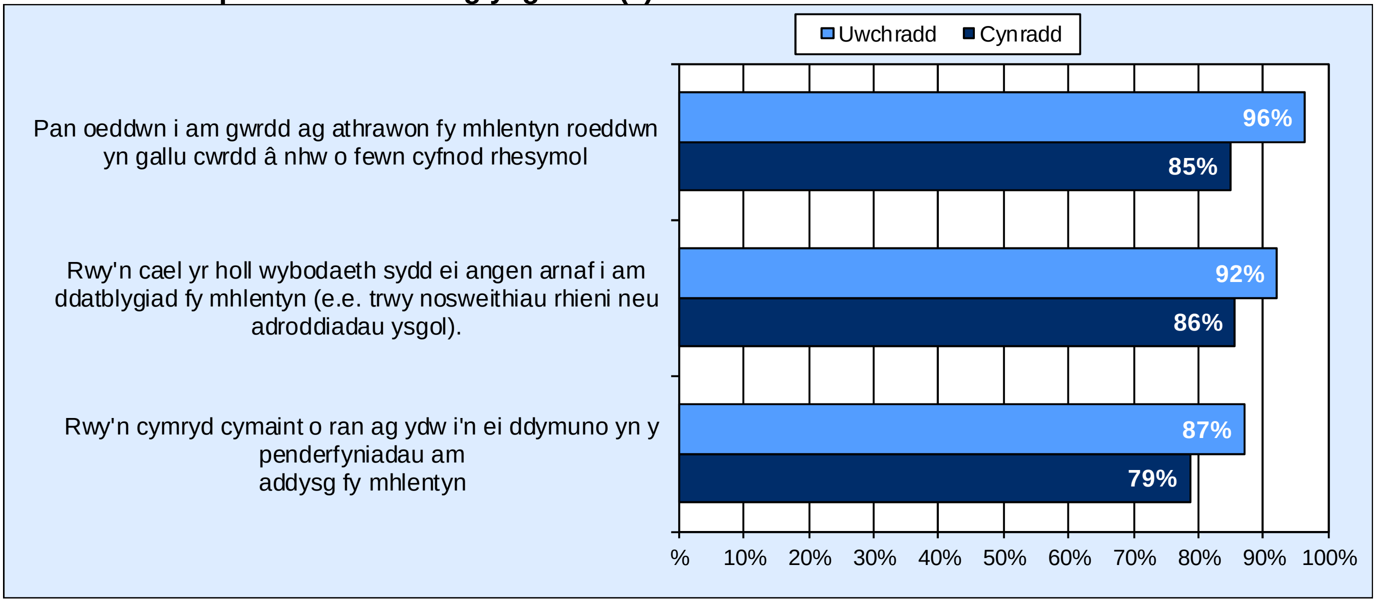

(a) Mae 'Cytuno' yn cael ei ddiffinio fel y rhai a ddywedodd 'cytuno'n gryf' a 'tueddu i gytuno'

- Cytunodd 96% o rieni plant ysgol gynradd iddynt allu cwrdd ag athro eu plentyn o fewn cyfnod rhesymol, o gymharu â 85% o rieni plant ysgol uwchradd. Yn Arolwg Byw yng Nghymru 2006roedd 94% a 81% o rieni plant ysgol gynradd ac uwchradd yn cytuno â'r un datganiad.

- Roedd 92% o rieni plant ysgol gynradd a 86% o rieni plant ysgol uwchradd o'r farn eu bod yn cael yr holl wybodaeth sydd ei hangen arnynt am ddatblygiad eu plentyn. Ni chafodd y datganiad hwn ei gynnwys yn Arolwg Byw yng Nghymru 2006.

- Roedd 87% o rieni plant ysgol gynradd a 79% o rieni plant ysgol uwchradd o'r farn eu bod yn cymryd cymaint o ran ag yr oeddent am ei gymryd mewn penderfyniadau am addysg eu plentyn. Yn Arolwg Byw yng Nghymru 2006, roedd 90% a 85% o rieni plant ysgol gynradd ac uwchradd yn cytuno â'r datganiad.

Gofynnwyd i rieni hefyd a oeddent o'r farn eu bod yn cael gwybod am berfformiad ysgol eu plentyn. Roedd 86% o rieni plant ysgol gynradd a 81% o rieni ysgol uwchradd o'r farn eu bod yn cael gwybod am berfformiad ysgol eu plentyn. Nid yw hyn wedi newid llawer ers Arolwg Byw yng Nghymru 2006, a ganfu fod 86% o rieni plant ysgol gynradd a 79% o rieni plant ysgol uwchradd o'r farn eu bod yn cael gwybod

Ymgysylltiad rhieni â'u plant

Mae ymchwil wedi dangos yn gyson y gall rhieni cefnogol ac amgylchedd dysgu da yn y cartref helpu i wella datblygiad gwybyddol plentyn a gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i'w gyflawniad yn yr ysgol. Er enghraifft, canfu Darpariaeth Effeithiol Addysg Cyn Ysgol fod amrywiaeth o weithgareddau (fel chwarae gyda llythrennau a rhifau, darllen gyda'r plentyn ac addysgu caneuon a rhigymau) yn gysylltiedig â chanlyniadau cadarnhaol pan fyddant yn 3 a 7 oed.

O ganlyniad, mae Llywodraeth Cymru'n awyddus i gael gwybod faint o amser mae rhieni'n ei dreulio yn gwneud gweithgareddau amrywiol gyda phlant o bob oed.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol gyfres o gwestiynau i rieni plant rhwng 3 a 7 oed am ba mor aml maent yn edrych ar lyfrau neu'n darllen storïau i'w plant, helpu eu plant i adnabod llythrennau, rhifau neu siapiau neu ddysgu amdanynt, helpu eu plant i ddarllen neu ysgrifennu, a helpu eu plant gyda gwaith ysgol.

Dangosir y canlyniadau yn Siart 18 isod.

Siart 18: Pa mor aml yr oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau penodol gyda'u plant rhwng 3 a 7 oed

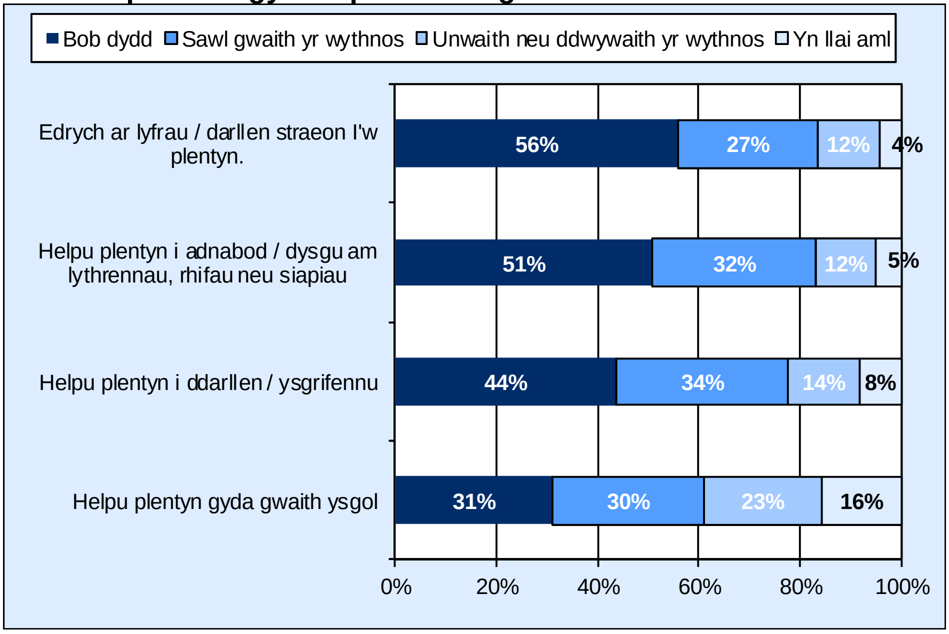

- Darllen gyda'u plentyn a helpu eu plentyn i ddysgu am lythrennau, rhifau neu siapiau a'i helpu i ddarllen neu ysgrifennu oedd fwyaf cyffredin, gyda thua 80% o rieni'n rhoi help o leiaf sawl gwaith yr wythnos.
- Roedd tua 60% helpu eu plentyn gyda gwaith ysgol o leiaf sawl gwaith yr wythnos.

Mae'n bwysig nodi mai dim ond y rhiant a ddewiswyd ar hap i'w gyfweld y gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol iddo faint o amser yr oedd yn ei dreulio'n gwneud gweithgareddau amrywiol gyda'i blentyn. Ni ofynnodd am yr amser yr oedd y rhiant arall neu oedolyn arall yn ei dreulio'n gwneud yr un gweithgareddau gyda'i blentyn.

Gofynnodd Astudiaeth Carfan y Mileniwm gwestiynau tebyg i rieni pan oedd eu plentyn wedi cyrraedd 3, 5 a 7 oed. Pan oedd y plant yn 3 oed, roedd 62% o famau yn darllen i'w plentyn bob dydd, ac roedd 22% o dadau yn gwneud yr un fath. Pan oedd yn 5 oed, roedd 50% o famau a 15% o dadau yn darllen i'w plentyn bob diwrnod. Ac erbyn iddynt gyrraedd 7 oed, roedd 39% o famau a 13% o dadau yn darllen i'w plentyn bob diwrnod. Arolwg hydredol yw Astudiaeth Carfan y Mileniwm a chaiff ei chynnal ar gamau gwahanol o fywyd plentyn, ac er bod y cwestiynau'n debyg, ni ellir cymharu'r canlyniadau'n uniongyrchol â'r Arolwg Cenedlaethol.

Ar gyfer plant hŷn, rhwng 8 a 17 oed, ceir tystiolaeth bod y rhan y mae'r rhieni'n ei chwarae yn parhau i gael effaith sylweddol ar eu cyflawniad yn ystod eu blaen lencyndod a hyd yn oed pan fyddant yn oedolion. Canfu ymchwil gan ddefnyddio data o'r Astudiaeth Genedlaethol o Ddatblygiad Plant i archwilio'r effaith a gaiff y rhan y mae'r rhieni ei chwarae ar gyflawniad erbyn i blentyn gyrraedd 16 oed

Ar gyfer rhieni plant rhwng 8 a 17 oed, gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol gyfres o gwestiynau am ba mor aml roeddent: yn trafod y newyddion neu raglenni dogfen gyda'u plant; yn helpu eu plant i ddarllen neu gyfeirio at lyfrau, cylchgronau neu bapurau newydd; yn helpu eu plant i chwilio am wybodaeth ar gyfrifiadur neu'r rhyngrwyd; ac yn helpu eu plant gyda gwaith ysgol.

Dangosir canlyniadau'r cwestiynau hyn yn Siart 19 isod.

Siart 19: Pa mor aml yr oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau penodol gyda'u plant rhwng 8 a 17 oed

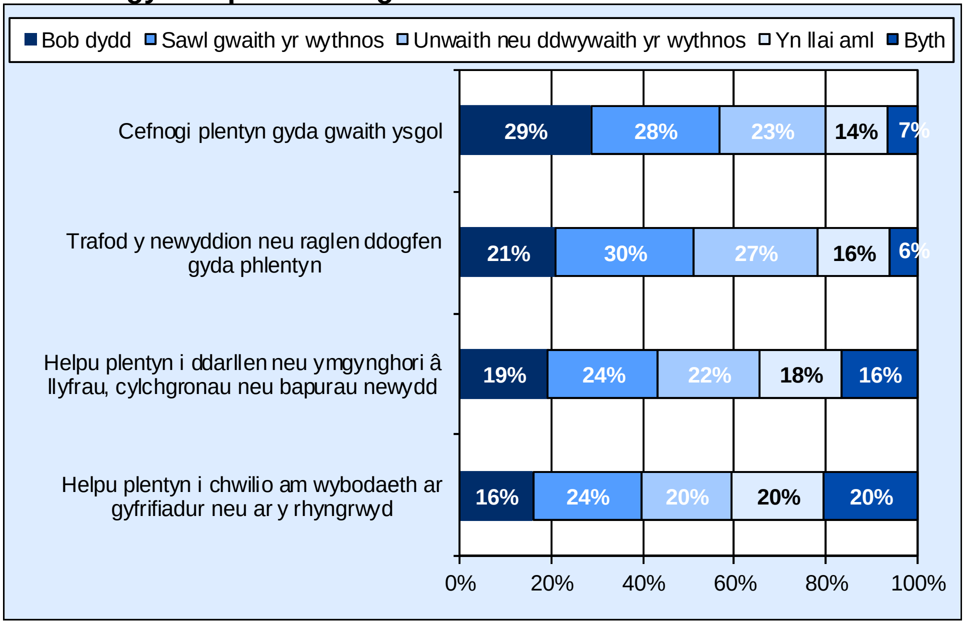

- Roedd dros 50% o rieni'n helpu gyda gwaith ysgol neu'n trafod y newyddion neu raglenni dogfen gyda'u plentyn o leiaf sawl gwaith yr wythnos.

- Roedd rhieni'n llai tebygol o helpu eu plentyn i chwilio am wybodaeth ar gyfrifiadur, gyda 20% yn nodi nad oeddent byth yn gwneud hynny.

Gofynnwyd cyfres debyg o gwestiynau i rieni ym mhanel Unigolion rhaglen Ymchwil Cwsmeriaid 2003-06. Gofynnwyd i rieni oedd â phlant 8 oed neu hŷn gartref a oeddent wedi gwneud rhestr o weithgareddau yn ystod y 12 mis diwethaf i ategu dysgu eu plentyn. Roedd 82% wedi helpu eu plentyn gyda'i waith ysgol, roedd 70% wedi trafod y newyddion neu raglenni dogfen gyda'u plentyn, roedd 67% wedi helpu eu plentyn i chwilio am wybodaeth ar gyfrifiadur neu'r rhyngrwyd, ac roedd 63% wedi helpu eu plentyn i ddarllen neu gyfeirio at lyfrau, cylchgronau neu bapurau newydd. Ni ellir cymharu'r cwestiynau yn yr arolwg hwn gyda chanlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol, ond maent yn rhoi ffynhonnell ychwanegol o wybodaeth am weithgareddau rheini gyda phlant.

Mae'r Arolwg Cenedlaethol hefyd yn cynnwys cwestiynau am fynediad at y rhyngrwyd yn y cartref (gweler yr adran ar fynediad i'r Rhyngrwyd). Roedd 92% o blant 0 i 15 oed yn byw mewn cartrefi lle roedd ganddynt fynediad i'r rhyngrwyd. Roedd hyn yn amrywio yn ôl amddifadedd ardal. Roedd gan 95% o blant yn y 50% o'r ardaloedd lleiaf difreintiedig Cymru fynediad i'r rhyngrwyd yn y cartref, mae hyn yn cymharu â 82% o blant a oedd yn byw yn y 10% mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol i rieni plant rhwng 11 a 15 oed beth yr hoffent i'w plentyn ei wneud pan fydd wedi cyrraedd 16 ac yn gallu gadael yr ysgol. Cafodd y cwestiwn hwn ei gynnwys oherwydd bod tystiolaeth[23] y gall agweddau a dyheadau rhieni (a phlant eu hunain) fod yn ddangosydd defnyddiol o gyflawniad addysgol plant.

Roedd 79% o rieni am i'w plentyn aros mewn addysg llawn amser, roedd 10% am i'w plentyn fynd ar gwrs hyfforddi neu ddechrau prentisiaeth a dywedodd 6% mai penderfyniad eu plentyn oedd.

Gofynnwyd cwestiwn tebyg i blant rhwng 13 a 14 oed yn yr Astudiaeth Hydredol o Bobl Ifanc yn Lloegr yn 2004. Roedd 80% am aros mewn addysg llawn amser, roedd 7% am 'ddechrau dysgu crefft / cael lle ar gwrs hyfforddiant' ac roedd 8% am ddechrau prentisiaeth.

[23] http://www.learningbenefits.net/Publications/ResReps/ResRep27.pdf

Safbwyntiau ar y system addysg yng Nghymru

Mae'r system addysg yng Nghymru'n wahanol mewn rhai ffyrdd i'r system addysg mewn mannau eraill o'r Deyrnas Unedig. Ers datganoli, mae polisïau addysg pedair gwlad gyfansoddol y DU wedi ymwahanu: er enghraifft, yn Lloegr cyflwynwyd diwygiadau yn seiliedig ar amrywiaeth o fathau o ysgolion a dewis rhieni; yng Nghymru (a'r Alban) erys ymrwymiad i ysgolion cyfun yn y gymuned. Felly, mae Llywodraeth Cymru'n awyddus i gael safbwyntiau pobl ar y system addysg yng Nghymru.

Gofynnodd [Arolwg Cymdeithasol Ewrop] y cwestiwn canlynol:

> Beth yw eich barn gyffredinol am gyflwr addysg yn [y wlad] ar hyn o bryd?
> Roedd 0 yn cyfleu 'eithriadol o wael'... a 10 yn cyfleu 'eithriadol o dda'

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol yr un cwestiwn, er mwyn sicrhau y gellir gwneud rhai cymariaethau gyda gwledydd ledled Ewrop. [24] Gofynnwyd y cwestiwn i drawstoriad o ymatebwyr, nid dim ond y rhai oedd yn rhieni.[25]

Mae'r ymateb cyfartalog a roddwyd ar gyfer Arolwg Cenedlaethol yn 6.4. Mae cyfran y bobl a atebodd "Ddim yn gwybod" i'r cwestiwn hwn yn 9% (13% ar gyfer pobl mewn cartrefi heb blant o dan 19, 2% ar gyfer y cartrefi gyda phlant o dan 19). Fel ar gyfer pob cwestiwn arall, nid ydym wedi cynnwys atebion "Ddim yn gwybod" yn y dadansoddiad.

Roedd y cyfartaledd cenedlaethol y DU (5.8) a sgôr cyfartalog ar draws gwledydd Ewrop (5.4) a geir yn yr Arolwg Gymdeithasol Ewrop yn is na chyfartaledd Arolwg Cenedlaethol Cymru (6.4), fel y dangosir yn Siart 20 isod.

Siart 20: Cyflwr addysg, yn ôl gwlad Ewropeaidd (a)

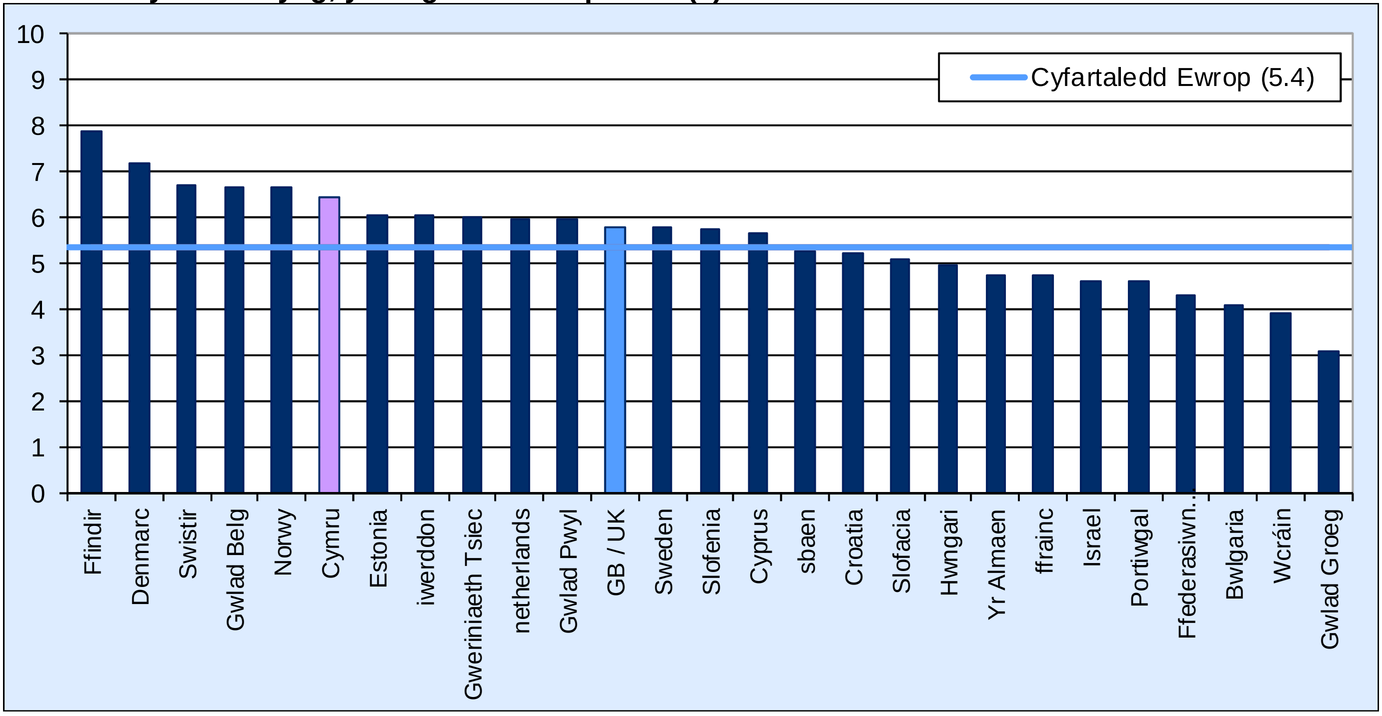

(a) Rhoddwyd atebion ar raddfa o ddim (eithriadol o wael) I ddeg (eithriadol o dda)
Ffynhonnell: Arolwg Cymdeithasol Ewrop 2011ac Arolwg Cenedlaethol Cymru: Mawrth 2012 – Ebrill 2013

Ymatebwyr i Arolwg Cymdeithasol Ewrop yn y Ffindir a roddodd y radd uchaf i gyflwr addysg yn eu gwlad, gan roi sgôr o 7.9, ac ymatebwyr yng Ngwlad Groeg a roddodd y radd isaf, sef 3.1.

---

[24] Ceir rhagor o wybodaeth am gymharedd yn yr adroddiad 'Arolwg Cenedlaethol Cymru: Astudiaeth ar gymharedd cwestiynau'
[25] Fel y nodwyd yn flaenorol, dylid ystyried y gwahaniaethau rhwng Arolwg Cymdeithasol Ewrop a'r a'r Arolwg Cenedlaethol wrth gymharu'r canlyniadau: gweler troednodyn 2. Er enghraifft, mae'r Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys cyflwyniad sy'n annog ymatebwyr i feddwl am yr amrywiaeth lawn o addysg a gyflenwir. Ceir trafodaeth fanylach o gymariaethau rhwng Arolwg Cymdeithasol Ewrop a chwarter cyntaf canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol (Ion - Maw 2012) mewn bwletin ystadegol ar wahân.

Mae awdurdodau lleol yng Nghymru'n gyfrifol am eu cyllideb addysg eu hunain. Cânt gyfle sylweddol i benderfynu faint o arian y gellir ei ddefnyddio i ddiwallu anghenion a chyflawni blaenoriaethau lleol. Felly, mae gan Lywodraeth Cymru ddiddordeb gwybod beth oedd barn pobl ar y system addysg ym mhob awdurdod lleol. Dangosir y graddau a roddwyd gan bobl ym mhob un yn Siart 21 isod.

Siart 21: Cyflwr addysg, yn ôl awdurdod lleol (a)

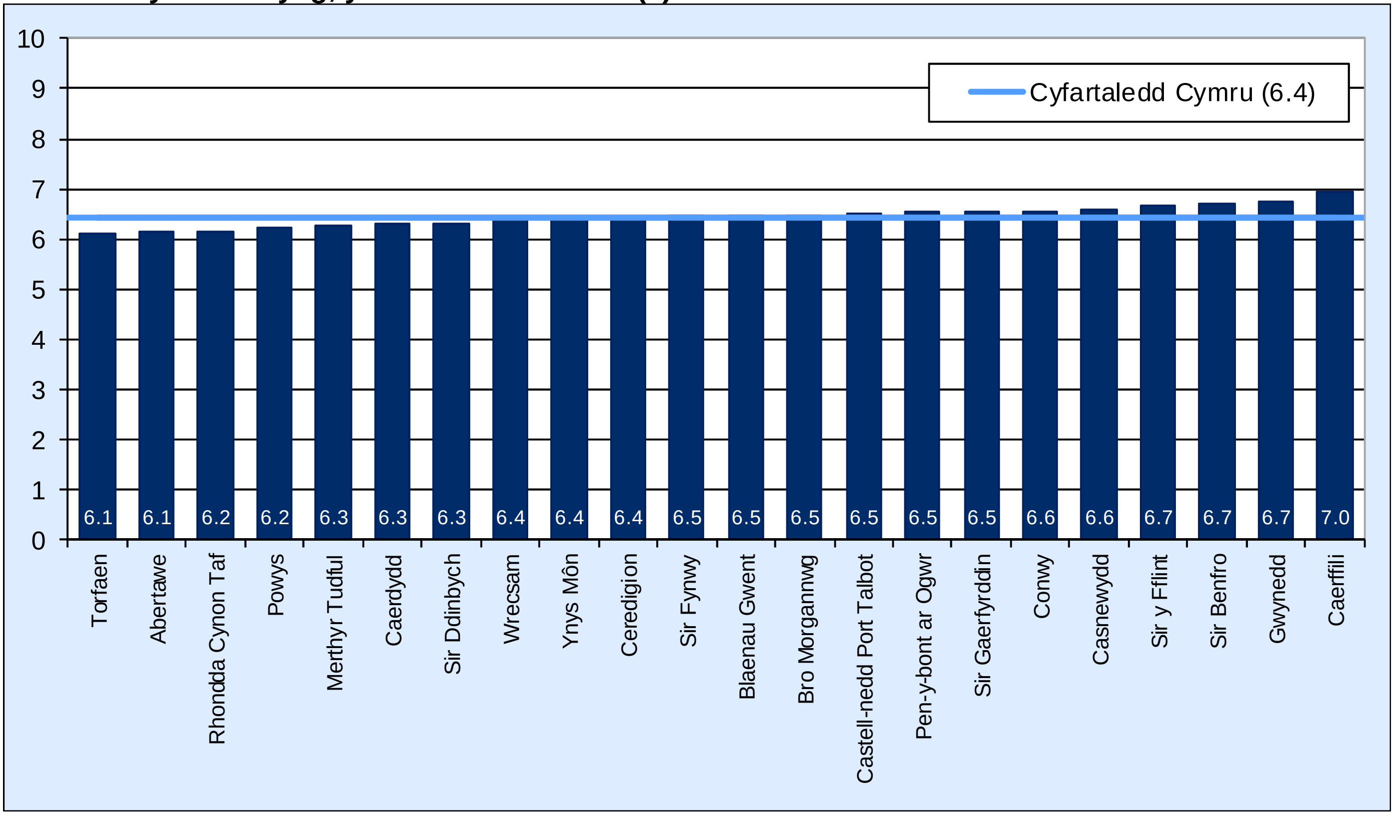

(a) Rhoddwyd atebion ar raddfa rhwng dim (eithriadol o wael) a deg (eithriadol o dda)

Pobl yng Nghaerffili roddodd y radd uchaf am gyflwr yr addysg, gan roi sgôr o 7.0, a phobl yng Nhorfaen a roddodd y radd isaf 6.1.[26]

[26] Gweler Tabl 17 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

Lles

Mae Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru yn nodi'r bwriad i wella lles hirdymor pobl Cymru. Gwnaeth Llywodraeth Cymru ymrwymiad i ddwyn ynghyd ddangosyddion allweddol lles, i roi darlun lefel uchel o les yng Nghymru. Mae lles unigol yn elfen graidd o'r darlun hwn.

Mae'r Arolwg Cenedlaethol yn gofyn pedwar cwestiwn ar les goddrychol cyffredinol ac wyth cwestiwn ar fodlonrwydd ar 'barthau bywyd' amrywiol. Datblygwyd y cwestiynau hyn gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (SYG) fel ffordd o fesur lles. Canfu'r SYG y canlynol: "mae lles yn cynnwys teimladau o hapusrwydd ac agweddau eraill ar les goddrychol, fel teimlo bod y gweithgareddau a wneir yn werth chweil, neu fod yn fodlon ar gydberthnasau ag aelodau o'r teulu. Mae hefyd yn cynnwys agweddau ar les y gellir eu mesur drwy ddulliau mwy gwrthrychol, megis disgwyliad oes a chyflawniadau addysgol." Mae'r SYG wedi cyhoeddi cyfres o erthyglau ar hyn fel rhan o'i rhaglen Lles Cenedlaethol y DU. Ceir dadansoddiad manylach o'r cwestiynau lles a geir yn yr Arolwg Cenedlaethol mewn Bwletin Ystadegol a ryddhawyd ym mis Ionawr 2013 yn seiliedig ar chwarter cyntaf o ddata'r Arolwg.

Noder nad yw'r canlyniadau a nodir isod yn angenrheidiol yn awgrymu bod y ffactorau amrywiol a grybwyllir (oedran, statws cyflogaeth, ac ati) yn effeithio'n uniongyrchol ar lefelau lles. Mae'n debygol y bydd y gydberthynas yn fwy cymhleth. Byddwn yn cyhoeddi dadansoddiad manylach ar wahân o'r gydberthynas rhwng gwahanol ffactorau a all effeithio ar les.[27]

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol i bobl nodi ar raddfa o ddim i ddeg pa mor fodlon yr oeddent ar eu bywydau, lle roedd dim yn cyfleu 'ddim yn fodlon o gwbl' a deg yn cyfleu 'yn hollol fodlon'. Y sgôr gyfartalog a roddwyd oedd 7.8. Pobl ifanc rhwng 12 a 24 oed a phobl hŷn dros 65 oed oedd y grwpiau oedran oedd fwyaf bodlon ar eu bywydau, gyda'r ddau grŵp yn rhoi gradd gyfartalog o 8.0. Roedd pobl rhwng 25 a 64 yn llai bodlon, gan roi gradd gyfartalog o 7.7.

Dengys Siart 22 sut roedd y graddau'n amrywio yn ôl iechyd a nodwyd gan y bobl eu hunain.

Siart 22: Bodlonrwydd â bywyd, yn ôl statws iechyd (a)

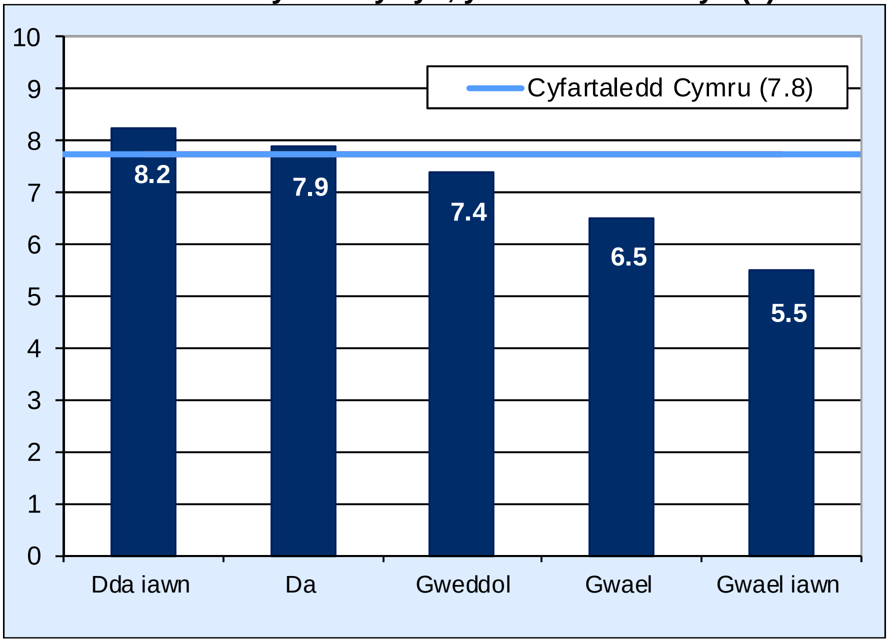

- Roedd pobl ag iechyd da yn fwy bodlon ar eu bywydau na'r rheini ag iechyd gwael.
- Rhoddodd pobl a nododd bod eu hiechyd yn 'dda iawn' radd gyfartalog o 8.3 ar gyfer pa mor fodlon oeddent ar eu bywydau, o gymharu â 5.5 i'r rheini a nododd bod eu hiechyd yn 'wael iawn'.

(a) Rhoddwyd atebion i'r cwestiwn am fodlonrwydd bywyd ar raddfa rhwng dim (ddim yn fodlon o gwbl) a deg (hollol fodlon)

Rhoddodd pobl mewn mathau gwahanol o gyflogaeth sgorau ychydig yn wahanol hefyd, gyda'r rheini mewn galwedigaethau lled-gyffredin a chyffredin yn llai bodlon ar eu bywydau (7.6) o gymharu â'r rheini mewn galwedigaethau rheoli a phroffesiynol (7.9).[28]

[27] Yn ogystal, mae adroddiad ar yr Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth wedi edrych ar y materion hyn ar gyfer pedwar o'r mesurau lles a geir yn yr Arolwg Cenedlaethol hefyd.
[28] Gweler Tabl 18 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

Gofynnodd yr SYG yr un cwestiwn yn ei Harolwg Blynyddol o'r Boblogaeth o fis Ebrill 2011. Yn yr Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth, y sgôr gyfartalog ar gyfer bodlonrwydd ar fywyd oedd 7.4 yng Nghymru a Lloegr (o gymharu â 7.8 ar gyfer yr Arolwg Cenedlaethol).[29] Caiff y rhesymau dros y gwahaniaethau rhwng canlyniadau'r SYG a chanlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol eu hystyried ymhellach gan Lywodraeth Cymru a'r SYG.

Cynhaliwyd yr Arolwg Ansawdd Bywyd Ewropeaidd (2012) rhwng mis Medi 2011 a mis Chwefror 2012 gan gynnwys rhwng 1,000 a 3,000 o gyfweliadau wyneb yn wyneb mewn gwledydd ledled Ewrop. Roedd yn cynnwys rhai cwestiynau tebyg ar les goddrychol. Dangosodd eu canfyddiadau bod y sgôr gyfartalog ar gyfer bodlonrwydd ar fywyd yn y DU yn debyg i'r cyfartaledd Ewropeaidd sef 7.1; eto, mae'r ffigur hwn rywfaint yn is na ffigur yr Arolwg Cenedlaethol sef 7.8.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol hefyd i bobl pa mor fodlon yr oeddent ar agweddau penodol ar eu bywydau. Unwaith eto, gofynnwyd iddynt raddio'r agweddau hyn ar raddfa o ddim i ddeg, gyda dim yn cyfleu 'ddim yn fodlon o gwbwl' a deg yn cyfleu 'yn hollol fodlon'. O'r wyth agwedd ar fywyd a drafodir yn yr arolwg, roedd pobl yn lleiaf bodlon â'u sefyllfa ariannol yn rhoi sgôr gyfartalog o 6.9 ac yn fwyaf bodlon ar eu 'pherthnasoedd personol' (8.7) a'u 'lles meddyliol' (8.6). Rhoddodd bobl a gyflogir sgôr uwch am eu lles meddyliol (8.8) na'r rhai nad oeddent mewn cyflogaeth (8.4).

Gofynnwyd i bobl pa mor fodlon yr oeddent ar 'yr ardal leol'. Ar gyfartaledd, rhoddodd pobl sgôr o 8.1. Gofynnodd yr arolwg hefyd i bobl a oeddent yn cytuno â'r datganiad 'mae fy ardal leol yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda'. Dengys Siart 23 sut mae bodlonrwydd ar yr ardal leol yn amrywio yn ôl p'un a ystyrir bod yr ardal yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda.

Siart 23: Bodlonrwydd ar yr ardal leol, yn ôl p'un a ydynt yn cytuno fod yr ardal leol yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda'

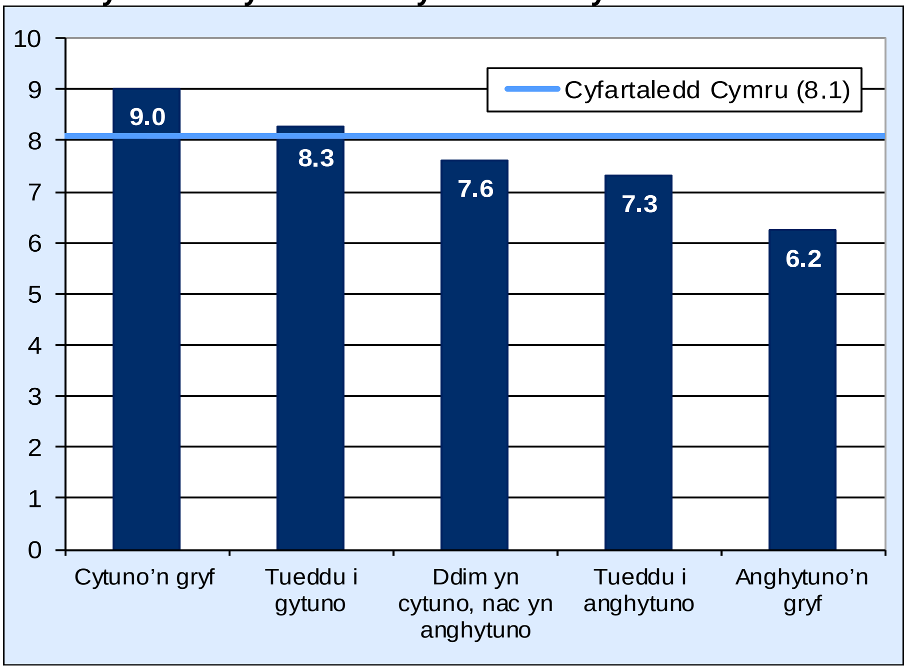

(a) Rhoddwyd atebion i'r cwestiwn am fodlonrwydd ar yr ardal leol ar raddfa rhwng dim (ddim yn fodlon o gwbl) a deg (hollol fodlon)

- Roedd pobl a oedd yn cytuno bod eu hardal leol yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda yn fwy bodlon ar eu hardal leol. Rhoddodd y rheini a oedd yn cytuno'n gryf bod eu hardal yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda sgôr bodlonrwydd o 9.0 ar gyfer eu hardal leol.
- Rhoddodd y rheini a oedd yn anghytuno'n gryf bod eu hardal yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda sgôr o 6.2 ar gyfer eu hardal leol

Rhoddodd Arolwg Safbwyntiau a Ffordd o Fyw y SYG mis Ebrill a mis Awst 2011 ffigurau ar lefel y DU ar yr un gyfres o gwestiynau. Fel yng Nghymru, dangosodd yr Arolwg Safbwyntiau a Ffordd o Fyw fod pobl yn llai bodlon ar eu sefyllfa ariannol Mae'r sgôr boddhad ar gyfartaledd yn uwch yng Nghymru (6.9 yn yr Arolwg Cenedlaethol, o'i gymharu â 6.2 yn yr Arolwg ONS).

---

[29] Cafwyd canlyniadau tebyg i'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn yr Arolwg Safbwyntiau a Ffordd o Fyw (Ebrill 2010-Awst 11)

Ansawdd yr ardal leol

Roedd yr Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys cyfres o gwestiynau ar ansawdd yr ardal leol. Roedd y rhain wedi'u cynnwys yn yr arolwg er mwyn helpu i ymchwilio i ddimensiynau amgylcheddol a chymdeithasol lles.

Gofynnwyd i bobl a oeddent yn cytuno neu'n anghytuno â datganiadau cadarnhaol am eu hardal leol. Roedd 68% yn cytuno â'r datganiad 'mae fy ardal leol yn cael ei chynnal a'i chadw'n dda', ac roedd 62% yn cytuno â'r datganiad 'does dim sbwriel yn fy ardal leol'. Dengys Siart 24 gyfran y bobl a oedd yn cytuno nad oes sbwriel yn eu hardal leol, yn ôl awdurdod lleol.

Siart 24: Y gyfran oedd yn cytuno nad oes sbwriel yn eu hardal leol, yn ôl awdurdod lleol

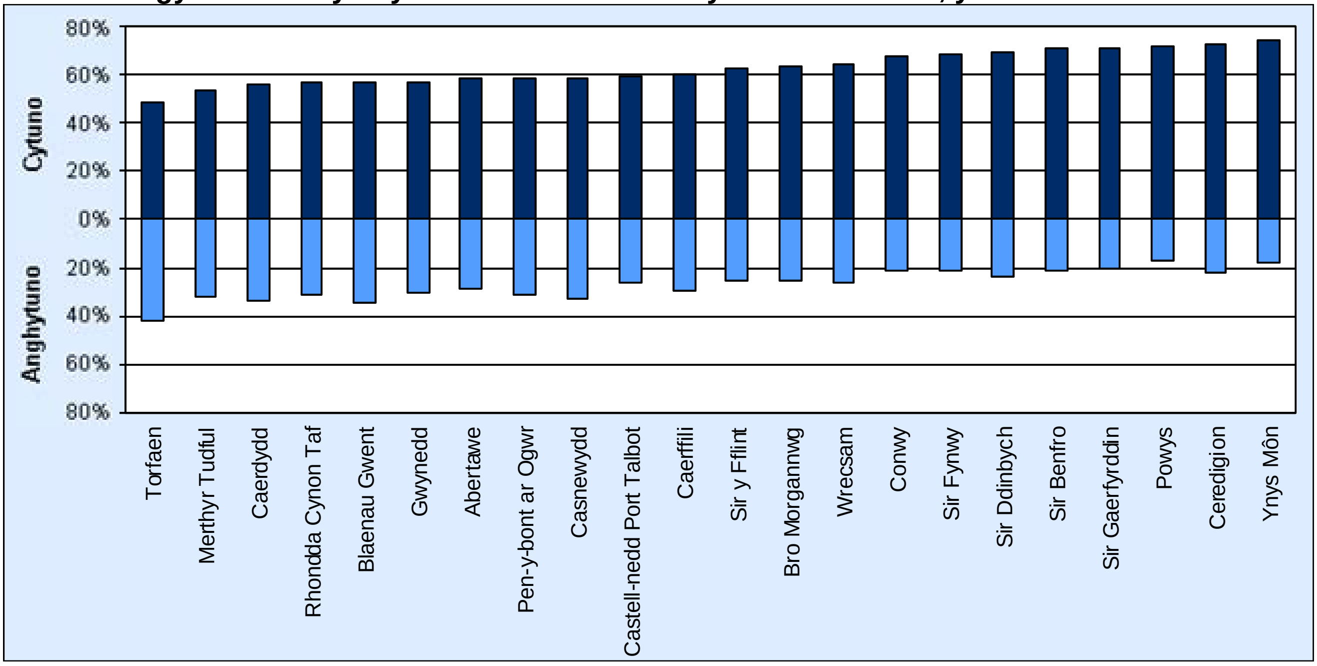

Roedd 74% o bobl yn Ynys Môn o'r farn nad oes sbwriel yn eu hardal leol, o gymharu â dim ond 49% o bobl yn Nhorfaen.

Ymdeimlad o gymuned

Mae Strategaeth Cydlyniant Cymunedol Llywodraeth Cymru'n nodi ein blaenoriaethau ar gyfer gwella cydlyniant cymunedol. Defnyddir y term 'cydlyniant cymunedol' i olygu pobl sy'n byw ochr yn ochr â'i gilydd gan ddeall a pharchu ei gilydd, lle caiff pob unigolyn gyfle cyfartal i gymryd rhan a mynediad cyfartal i wasanaethau. Defnyddiwyd yr Arolwg Byw yng Nghymru i roi tystiolaeth sylfaenol ar gyfer y broses o ddatblygu'r strategaeth hon. Cafodd cwestiynau am gydberthynas pobl â'i gilydd yn eu hardal leol eu cynnwys yn yr Arolwg Cenedlaethol fel y gellid monitro a mesur effaith prosiectau i hyrwyddo cydlyniant cymunedol.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol a oedd ymatebwyr yn cytuno:

- bod pobl yn eu hardal leol yn trin ei gilydd gyda pharch ac ystyriaeth.
- bod pobl yn eu cymdogaeth yn barod i helpu eu cymdogion.

Roedd 76% o bobl yn cytuno[30] bod pobl yn eu hardal leol yn trin ei gilydd gyda pharch ac ystyriaeth ac roedd 75% o'r farn bod pobl yn eu cymdogaeth yn barod i helpu eu cymdogion. Roedd cyfran uwch o bobl mewn ardaloedd gwledig[31] o'r farn bod pobl yn eu cymdogaeth yn barod i helpu eu cymdogion: 84%, o gymharu â 72% o bobl sy'n byw mewn ardaloedd trefol. Dengys y canlyniadau fod pobl hŷn yn fwy tebygol na phobl ifanc o fod â safbwynt cadarnhaol am bobl yn eu hardal leol; roeddent yn fwy tebygol o gytuno â'r ddau ddatganiad, fel y dangosir yn Siart 25 isod.

Siart 25: Cyfran y bobl a oedd yn cytuno â datganiadau am bobl yn eu hardal leol, yn ôl oedran.

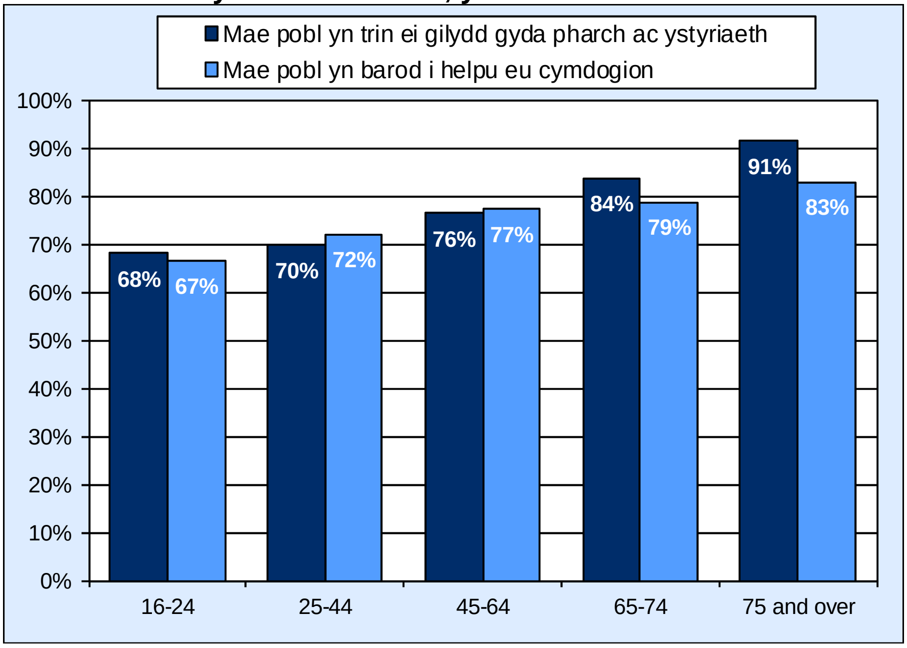

- Roedd 91% o bobl 75 oed neu drosodd yn cytuno bod pobl yn eu hardal leol yn trin ei gilydd gyda pharch ac ystyriaeth, o gymharu â 68% o bobl rhwng 16 a 24 oed.

- Roedd 83% o'r rhai 75 oed neu drosodd o'r farn bod pobl yn eu cymdogaeth yn barod i helpu eu cymdogion, o gymharu â 67% o bobl rhwng 16 a 24 oed.

Roedd Arolwg Dinasyddiaeth 2008-9 yn cynnwys amrywiaeth o gwestiynau ar gydlyniant cymunedol. Canfu ar gyfer pobl yn Lloegr:

- bod 98% o bobl yn cytuno bod eu hardal leol yn fan lle mae pobl o wahanol gefndiroedd yn dod ymlaen yn dda gyda'i gilydd;
- bod 93% o bobl yn teimlo eu bod yn perthyn i'w cymdogaeth;
- bod 50% o bobl o'r farn eu bod yn gallu ymddiried mewn llawer neu rai o'r bobl yn eu cymdogaeth.

Ni ellir cymharu'r ddau gwestiwn ar y gymdogaeth leol yn yr Arolwg Cenedlaethol yn uniongyrchol â'r rhai yn yr Arolwg Dinasyddiaeth, oherwydd geiriad gwahanol y cwestiynau a'r opsiynau ateb, ond mae'n rhoi gwybodaeth am gydlyniant cymunedol yn Lloegr.

---

[30] Caiff 'Cytuno' ei ddiffinio fel y rhai a ddywedodd 'cytuno'n gryf' a 'tueddu i gytuno'
[31] Gweler 'Termau a Diffiniadau' yn yr adran Gwybodaeth Allweddol o Ansawdd

Teimlo'n ddiogel

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo Llywodraeth Cymru i wneud cymunedau'n fwy diogel drwy leihau ymddygiad gwrthgymdeithasol, troseddau (yn cynnwys ofn troseddau), camddefnyddio sylweddau, achosion ac effaith tanau a chydgysylltu effeithiol mewn achosion brys. Amlygodd cyhoeddiad y Swyddfa Gartref ar Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr 2010-11fwlch rhwng canfyddiadau o droseddau, a throseddau y rhoddir gwybod amdanynt. Mae data gweinyddol ar gael ar droseddau y rhoddir gwybod amdanynt, ond caiff canfyddiadau o droseddau eu monitro gan ddefnyddio data o arolygon.

Yn yr Arolwg Cenedlaethol, gofynnwyd i bobl pa mor ddiogel neu anniogel yr oeddent yn teimlo mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd wedi iddi dywyllu:

- dywedodd 81% eu bod yn teimlo'n ddiogel[32] yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu
- Roedd 58% yn teimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu tref neu ganol dinas agosaf wedi iddi dywyllu;
- Roedd 74% yn teimlo'n ddiogel ar drafnidiaeth gyhoeddus ar ôl iddi dywyllu

Gofynnwyd y cwestiynau hyn hefyd yn Arolwg Cenedlaethol peilot 2009-10ac yn Arolwg Byw yng Nghymru 2004-08. Roedd y canlyniadau ar gyfer pob arolwg yn eithaf tebyg. Adlewyrchwyd y gwahaniaeth mewn lefelau diogelwch yn ôl rhyw yn yr Arolwg Byw yng Nghymru hefyd yng nghanfyddiadau Arolwg Cenedlaethol: dywedodd 90% o ddynion eu bod yn teimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu, o gymharu â 72% o ferched. Dengys Siart 26 isod sut mae canfyddiadau o ddiogelwch yn gwahaniaethu yn ôl amddifadedd ardal[33].

Siart 26: Teimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu, yn ôl sgôr amddifadedd

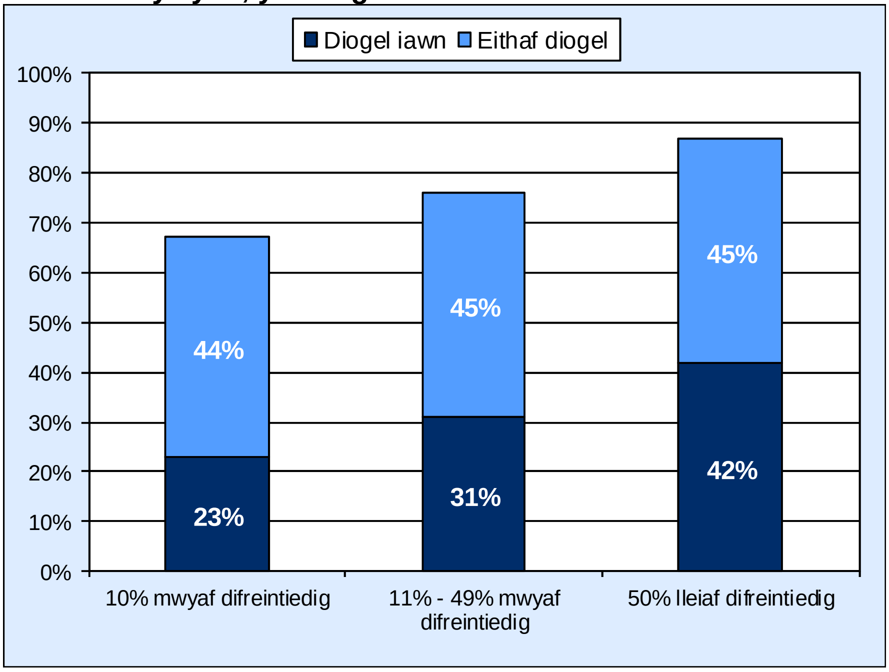

- Roedd pobl mewn ardaloedd mwy difreintiedig yn llai tebygol o deimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu.
- Roedd 67% o bobl yn ardaloedd mwyaf difreintiedig Cymru yn teimlo'n ddiogel yn cerdded yn eu hardal leol wedi iddi dywyllu, o gymharu â 87% o bobl sy'n byw yn ardaloedd lleiaf difreintiedig Cymru.

Mewn cwestiwn a eiriwyd yn debyg i'r un yn yr Arolwg Cenedlaethol, gofynnodd Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr 2010-11 a oedd pobl yn teimlo'n ddiogel yn cerdded adref wedi iddi dywyllu yn eu cymdogaeth. Roedd 68% o oedolion 16 oed a throsodd yn 2010-11 yn 'ddiogel iawn' neu'n 'eithaf diogel' yn cerdded adref wedi iddi dywyllu. Canfu'r Arolwg Cenedlaethol fod cyfran llawer uwch (81%) yn teimlo'n ddiogel yn eu hardal leol ar ôl iddi dywyllu. Fodd bynnag, mae'n debygol y byddai gofyn y cwestiwn mewn arolwg yn benodol ar droseddau, fel yr Arolwg Troseddu, yn arwain at ymatebion llai cadarnhaol nac wrth ei ofyn mewn arolwg diben cyffredinol fel yr Arolwg Cenedlaethol.

[32] Caiff 'Diogel' ei ddiffinio fel y rhai a ddywedodd 'diogel iawn ac 'eithaf diogel'
[33] Yn seiliedig ar gyfanswm sgôr Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru.

Roedd 65% o ferched yn teimlo'n ddiogel ar drafnidiaeth gyhoeddus wedi iddi dywyllu, o gymharu â 84% o ddynion. Roedd pobl hŷn hefyd yn teimlo'n llai diogel ar drafnidiaeth gyhoeddus wedi iddi dywyllu o gymharu â phobl ifanc. Roedd 83% o bobl 16-24 oed yn teimlo'n ddiogel ar drafnidiaeth gyhoeddus ar ôl iddi dywyllu o gymharu â 63% o bobl dros 75.

Cyllid personol

Nod Strategaeth Cynhwysiant Ariannol Llywodraeth Cymru yw sicrhau bod gwasanaethau ariannol (e.e. cyngor ar fudd-daliadau a dyledion, addysg ariannol sylfaenol, cyfrifon banc a benthyciadau) ar gael am bris fforddiadwy i bobl ddifreintiedig a phobl ar incwm isel. Mae Llywodraeth Cymru yn awyddus i ddeall i ba raddau y ceir unrhyw ddiffyg o ran darpariaeth neu yn nifer y bobl sy'n manteisio ar wasanaethau sydd ar gael a pha fath o bobl yr effeithir arnynt, wrth iddi ddatblygu ei dull gweithredu i sicrhau y gall pawb yng Nghymru fanteisio ar y gwasanaethau sydd eu hangen arnynt.

Roedd yr Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys cwestiwn ar p'un a oedd pobl yn cael unrhyw anawsterau wrth dalu biliau ac ad-dalu benthyciadau. Dywedodd 48% o bobl nad oeddent yn cael unrhyw anawsterau wrth ymdopi â'u biliau ac ymrwymiadau ariannol. Dywedodd 33% eu bod yn cael trafferth o bryd i'w gilydd, dywedodd 12% eu bod yn cael trafferth yn barhaus, a dywedodd 3% eu bod ar ei hôl hi gyda rhai biliau ac ymrwymiadau credyd; dywedodd 3% nad oedd ganddynt unrhyw filiau.

Mae Siart 27 yn dangos pobl nad oedd yn cael unrhyw anawsterau wrth ymdopi â'u biliau wedi'u rhannu yn ôl oedran.

Siart 27: Gallu ymdopi â'u holl filiau ac ymrwymiadau heb anawsterau, yn ôl oedran

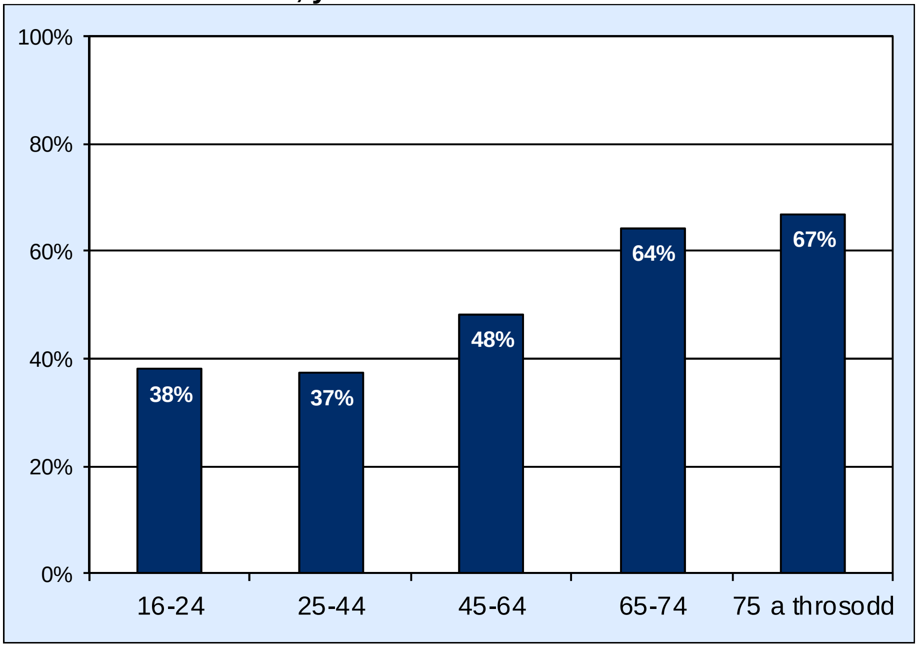

- Roedd pobl hŷn yn fwy tebygol o allu ymdopi â'u biliau a'u hymrwymiadau credyd heb anawsterau o gymharu â phobl ifanc

- Roedd 67% o bobl 75 oed neu drosodd yn gallu ymdopi â'u holl filiau heb anawsterau, o gymharu â 38% o bobl o dan 45 oed.

Gofynnwyd y cwestiwn hwn hefyd yn Arolwg Cenedlaethol peilot Cymru 2009-10, lle dywedodd 54% o bobl nad oeddent yn cael unrhyw anawsterau wrth ymdopi â'u biliau a'u hymrwymiadau ariannol.

Yn yr Arolwg Cenedlaethol, dim ond 4% o bobl a ddywedodd eu bod wedi defnyddio gwasanaethau sefydliadau sy'n rhoi cyngor a chymorth ar broblemau dyledion yn ystod y 12 mis diwethaf. Pobl rhwng 23 a 44 oed oedd y grŵp oedran oedd fwyaf tebygol o ddefnyddio gwasanaethau sefydliad cymorth dyledion, o gymharu a 1% o bobl 65oed a throsodd.

Trafnidiaeth

Mae Llywodraeth Cymru'n ymrwymedig i roi'r Cynllun Trafnidiaeth Cenedlaethol waith sydd â'r nod o ddatblygu system drafnidiaeth sy'n darparu trafnidiaeth ddiogel, fforddiadwy a chynaliadwy ar ffyrdd, rheilffyrdd ac yn yr awyr i bawb. Defnyddiwyd yr Arolwg Cenedlaethol fel ffordd o ganfod barn pobl ar y system drafnidiaeth yng Nghymru, p'un a oedd ganddynt ddefnydd o gar ar gyfer gweithgareddau o ddydd i ddydd, a pha mor ddiogel yr oeddent yn teimlo ar drafnidiaeth gyhoeddus.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol am farn pobl ar gyflwr y system drafnidiaeth yng Nghymru. Gofynnwyd i ymatebion ystyried gwasanaethau ffyrdd, rheilffordd a bysiau i seiclo a cherdded. Rhoddwyd atebion ar raddfa rhwng dim a deg, lle roedd dim yn cyfleu 'eithriadol o wael' a deg yn cyfleu 'eithriadol o dda'. Y sgôr gyfartalog oedd 6.0.

Mae Siart 28 yn dangos y graddau cyfartalog a roddwyd gan bobl ym mhob awdurdod lleol.

Siart 28: Safbwyntiau ar y system drafnidiaeth, yn ôl awdurdod lleol (a)

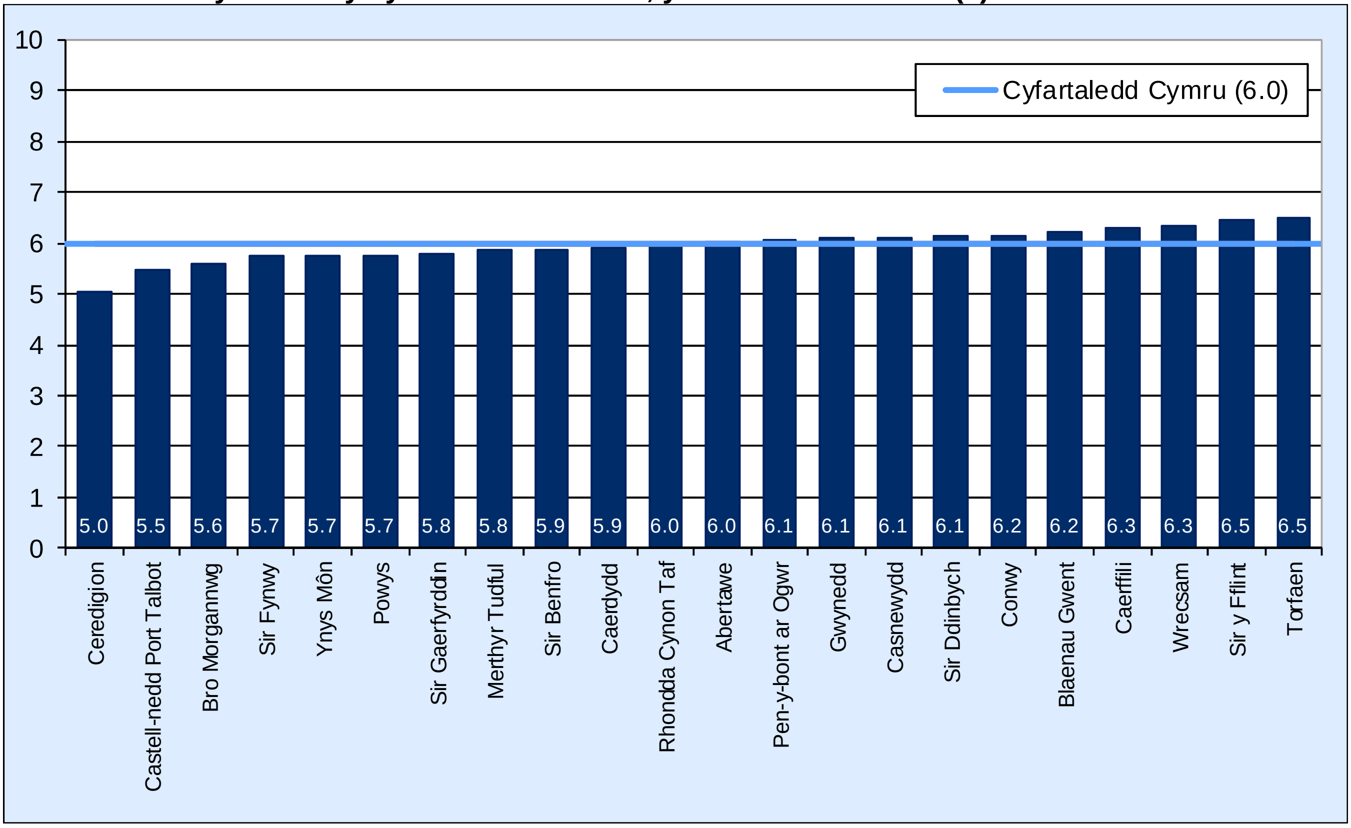

(a) Rhoddwyd atebion ar raddfa rhwng dim (eithriadol o wael) a deg (eithriadol o dda)

Pobl yng Ngheredigion a roddodd y sgôr isaf (5.0), a phobl yn Nhorfaen oedd fwyaf bodlon (6.5).[34]

[34] Gweler Tabl 29 yn yr Atodiad i weld y canlyniadau yn fwy manwl, gan gynnwys cyfyngau hyder.

Larymau mwg

Mae Llywodraeth Cymru'n rhoi grantiau i'r Gwasanaethau Tân ac Achub i weithio'n agos gyda thrigolion lleol a grwpiau cymunedol, gan roi cyngor ar ddiogelwch tân a rhoi larymau mwg i'r rheini sy'n wynebu'r risg fwyaf.[35] Gall gwybodaeth am ba fathau o aelwydydd sydd leiaf tebygol o gael larymau sy'n gweithio helpu i neilltuo adnoddau i sicrhau eu bod yn cael yr effaith fwyaf. O ganlyniad, mae'r Arolwg Cenedlaethol yn cynnwys cwestiynau ar faint o larymau mwg sydd gan aelwydydd a ph'un a ydynt yn gweithio. Caiff canlyniadau'r arolwg eu rhannu gyda'r Gwasanaeth Tân ac Achub er mwyn helpu i dargedu ei waith ataliol.

Canfu'r Arolwg Cenedlaethol nad oedd gan 6% o aelwydydd yng Nghymru larwm mwg yn eu cartref. O'r aelwydydd oedd wedi gosod o leiaf un larwm mwg, nid oedd gan 2% ohonynt un oedd yn gweithio ar y pryd. Mae hyn yn golygu nad oedd gan 9% o'r holl aelwydydd larwm mwg oedd yn gweithio. Dim ond 6% o aelwydydd oedd yn cynnwys plant o dan 16 oed oedd heb larwm mwg oedd yn gweithio, o gymharu â 10% o aelwydydd heb blant.

Dengys Siart 29 sut mae cyfran yr aelwydydd sydd â larwm mwg sy'n gweithio yn amrywio yn ôl deiliadaeth (rhentu'n breifat, perchennog-ddeiliad, neu dai cymdeithasol[36]).

Siart 29: Cyfran yr aelwydydd sydd ag o leiaf un larwm mwg sy'n gweithio yn ôl deiliadaeth

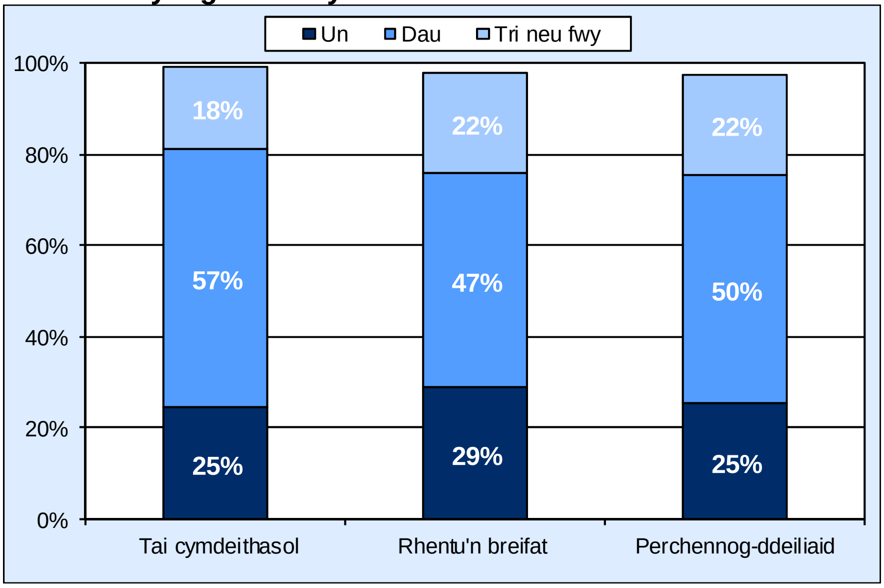

- Roedd gan 98% o aelwydydd sy'n byw mewn tai cymdeithasol o leiaf un larwm o gymharu â 91% o aelwydydd sy'n rhentu'n breifat a 90% o aelwydydd sy'n berchennog-ddeiliaid. mwg oedd yn gweithio.

Roedd gan 91% o'r holl aelwydydd yng Nghymru o leiaf un larwm mwg oedd yn gweithio. Nid oedd hyn yn wahanol iawn i ganlyniadau Arolwg Byw yng Nghymru 2008. O'r Arolwg Cenedlaethol, roedd gan 93% o'r aelwydydd yn rhanbarth tân Gogledd Cymru o leiaf un larwm mwg oedd yn gweithio, o gymharu â 92% ar gyfer Canolbarth a Gorllewin Cymru a 90% ar gyfer De Cymru (gweler Tabl 30 yn yr Atodiad).

Ceir gwybodaeth ychwanegol am gyfraddau achosion o dân a gofnodwyd ac ystadegau gweithrediadau ar StatsCymru. Nodir gwybodaeth am gyfraddau larymau mwg a ysgogwyd mewn tanau yng Nghymru yn nhablau 15, 16 a 17 o Ystadegau Tân 2011-2012.

[35] Gweler Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub Cymru 2012.
[36] Tai cymdeithasol yw tai sy'n eiddo i awdurdodau lleol neu gymdeithasau tai ac yn cael eu rheoli ganddynt.

Defnydd a mynediad i'r rhyngrwyd

Mae gwybodaeth am fynediad i'r rhyngrwyd a'i ddefnydd wedi bod yn ganolog i'r broses o lywio polisïau a mentrau Llywodraeth Cymru sy'n ymwneud â chynhwysiant digidol.[37] Nod Llywodraeth Cymru yw lleihau'r nifer cyffredinol o bobl sydd ddim yn defnyddio'r rhyngrwyd a thargedu cymorth at rannau penodol o'r boblogaeth i sicrhau bod dinasyddion yn manteisio'n llawn ar y manteision economaidd a chymdeithasol a gynigir gan y rhyngrwyd. Mae nodi'r nifer, y cyfran a'r mathau o bobl sydd ddim yn defnyddio'r rhyngrwyd yn helpu Llywodraeth Cymru i fonitro eu cynnydd yn erbyn yr amcanion hyn. Gofynnwyd i ymatebwyr lle maent yn cael mynediad at y rhyngrwyd, pa ddyfeisiau oeddent yn eu defnyddio a pha weithgareddau oeddent yn defnyddio'r rhyngrwyd ar eu cyfer.

Canfu'r arolwg fod gan 73% o gartrefi fynediad i'r rhyngrwyd. Mae hyn yn golygu bod gan tua 79% o bobl 18 oed neu drosodd fynediad i'r rhyngrwyd gartref. Roedd lefel y mynediad i'r rhyngrwyd ymhlith aelwydydd yn amrywio yn ôl nodweddion yr aelwyd. Dengys Siart 30 fod cartrefi oedd yn rhentu'n breifat ac aelwydydd sy'n berchennog-ddeiliaid yn fwy tebygol o gael mynediad i'r rhyngrwyd na'r aelwydydd hynny mewn tai cymdeithasol[38].

Siart 30: Aelwydydd sydd a mynediad i'r rhyngrwyd, yn ôl deiliadaeth

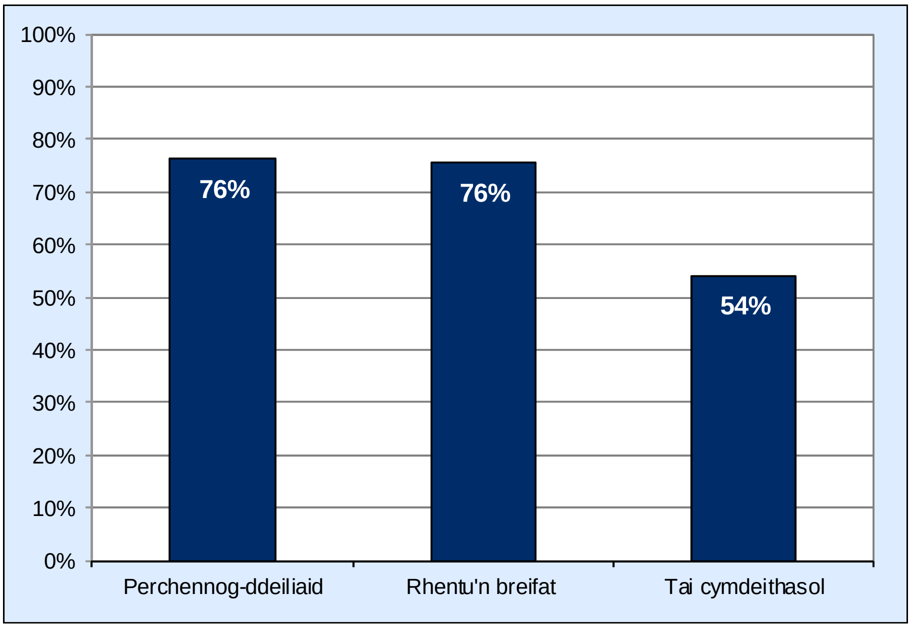

- Roedd gan tua thri chwarter yr aelwydydd sy'n rhentu'n breifat (76%) ac aelwydydd sy'n berchennog-ddeiliaid (76%) fynediad i'r rhyngrwyd, o gymharu ag ychydig dros hanner (54%) y rheini mewn tai cymdeithasol.

Roedd gan gyfran is o aelwydydd a oedd yn byw mewn ardaloedd difreintiedig fynediad i'r rhyngrwyd gartref. Nid oedd gan 36% o aelwydydd sy'n byw yn y 10% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru. unrhyw fynediad i'r rhyngrwyd, o gymharu â 24% o aelwydydd sy'n byw yn y 50% o ardaloedd lleiaf difreintiedig. (Gweler Tabl 31 yn yr Atodiad)

Roedd yr Arolwg Byw yng Nghymru rhwng 2004 a 2008 ac Arolwg Cenedlaethol peilot Cymru 2009-10 yn cynnwys yr un cwestiwn am fynediad aelwydydd i'r rhyngrwyd. Gellir defnyddio'r canlyniadau o'r arolygon hyn i olrhain y duedd gynyddol o gael mynediad i'r rhyngrwyd yng Nghymru ers 2004. Dengys Siart 31 fod mynediad i'r rhyngrwyd yn y cartref wedi cynyddu o 43% i 73% yn ystod y cyfnod o wyth mlynedd.

---

[37] Gweler tud 16 o Gynllun Dadansoddi Cynhwysiant Digidol Llywodraeth Cymru
[38] Tai cymdeithasol yw tai sy'n eiddo i awdurdodau lleol neu gymdeithasau tai ac yn cael eu rheoli ganddynt

Siart 31: Mynediad i'r rhyngrwyd ymysg aelwydydd, 2004 i 2012

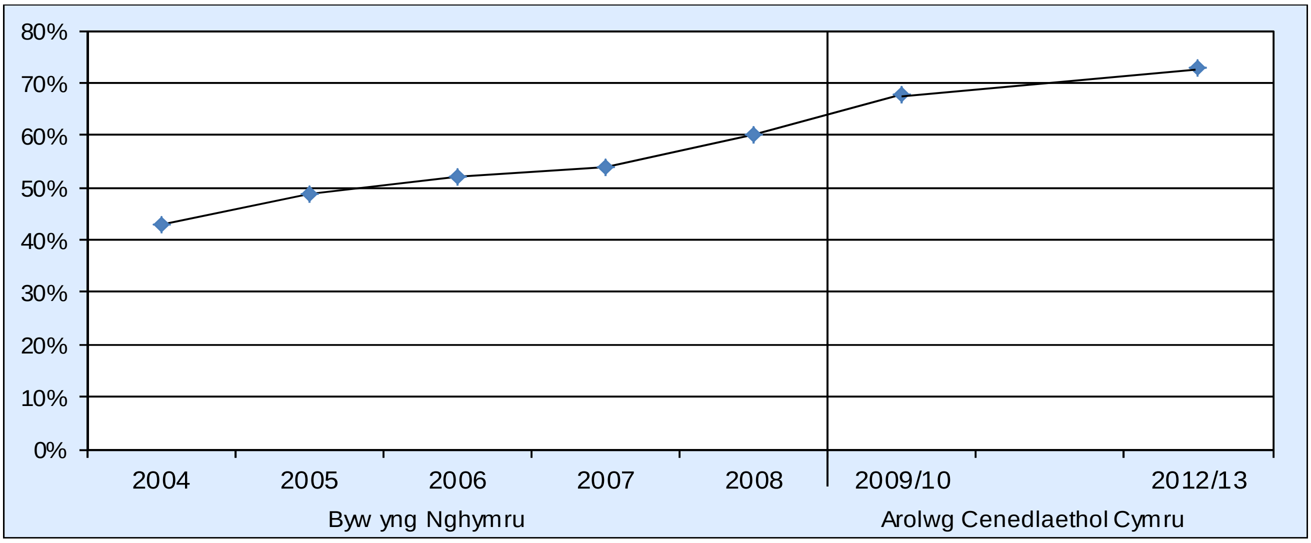

Ffynhonnell: Arolwg Byw yng Nghymru 2004-2008, Arolwg Cenedlaethol Cymru 2009-10 (Peilot) a 2012-13

Nododd Arolwg Omnibws yr SYG ac adroddiad Marchnad Gyfathrebu OfCom2012 bod gan 80% a 76% o gartrefi'r DU fynediad i'r rhyngrwyd yn y drefn honno (er nad yw'r amcangyfrifon hyn cymharu'n uniongyrchol â'i gilydd yw, nac ychwaith gyda'r Arolwg Cenedlaethol). Amcangyfrifodd yr adroddiad OfCom fod mynediad band eang i'r rhyngrwyd yn is yng Nghymru ar 68%, wyth pwynt canran yn is na'r ffigur a roddodd yr ar gyfer y DU yn gyffredinol (76%). Mae'n debygol felly bod cyfran y cartrefi sydd â mynediad i'r rhyngrwyd yn is yng Nghymru nag ar gyfer y DU gyfan[39]

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol a oedd pobl yn defnyddio'r rhyngrwyd yn bersonol gartref, yn y gwaith neu rywle arall. Nododd 76% o bobl 18 oed neu drosodd eu bod yn defnyddio'r rhyngrwyd. Roedd hyn yn amrywio yn ôl oedran fel y dangosir yn Siart 32 isod. (Gweler Tabl 33 yn yr Atodiad)

Siart 32: Defnydd o'r rhyngrwyd yn ôl oedran

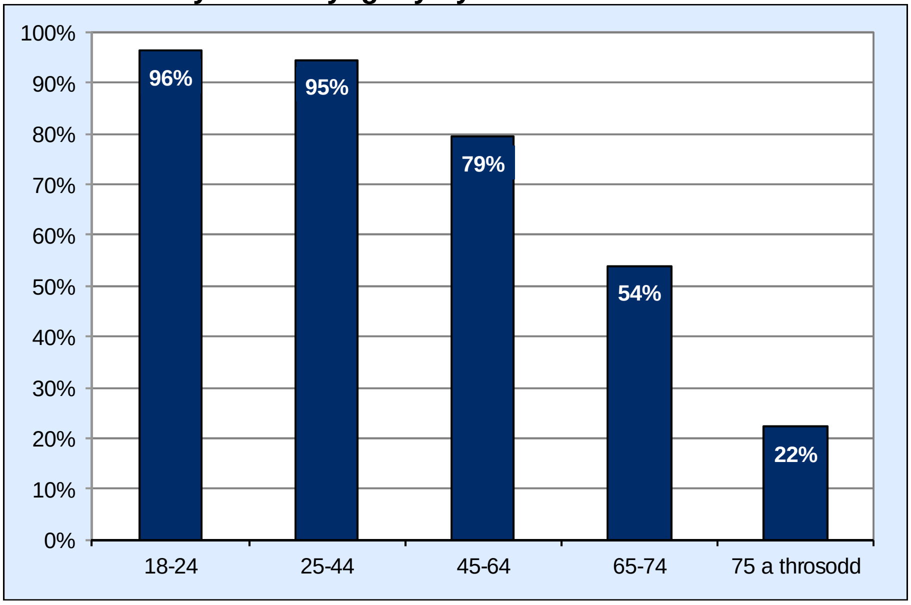

- Roedd pobl iau yn fwy tebygol o ddefnyddio'r rhyngrwyd na phobl hŷn.
- Roedd 95% o bobl o dan 45 oed yn defnyddio'r rhyngrwyd, o gymharu â dim ond 22% o bobl 75 oed neu drosodd.

Gofynnodd yr Arolwg Cenedlaethol hefyd am y dyfeisiau y mae pobl yn eu defnyddio i gael mynediad i'r rhyngrwyd. Y tair dyfais a ddefnyddiwyd fwyaf cyffredin i gael mynediad i'r rhyngrwyd oedd

---

[39] Rhaid cymryd gofal wrth gymharu canlyniadau'r arolygon hyn gan eu bod wedi'u cynnal gan ddefnyddio methodolegau gwahanol. Archwilir y gwahaniaethau ymhellach yn y bwletin ystadegol ar Ganlyniadau Rhyngrwyd yr Arolwg Cenedlaethol

gliniadur gartref neu yn y gwaith (75%), cyfrifiadur pen desg (52%) a ffôn symudol neu ffôn deallus (41%).

Roedd y dyfeisiau a ddefnyddir i gael mynediad i'r rhyngwyd yn amrywio yn ôl oedran defnyddiwr y rhyngrwyd, fel y dangosir yn Siart 33. Er mai gliniadur gartref neu yn y gwaith oedd y ddyfais a ddefnyddiwyd fwyaf cyffredin ar gyfer pob oedran, ar gyfer y rheini o dan 45 oed, ffôn symudol neu ffôn deallus oedd yr ail ddyfais a ddefnyddiwyd fwyaf cyffredin. Roedd cyfran y bobl a oedd yn defnyddio ffôn symudol neu ffôn deallus yn dirywio yn ôl oedran, o 67% o ddefnyddwyr rhyngrwyd rhwng 18 a 24 oed i ddim ond 7% o bobl 65 oed a throsodd. I bobl 45 neu drosodd, yr ail ddyfais a ddefnyddiwyd fwyaf cyffredin oedd cyfrifiadur pen desg

Siart 33: Dyfeisiau a ddefnyddir i gael mynediad i'r rhyngrwyd, yn ôl oedran

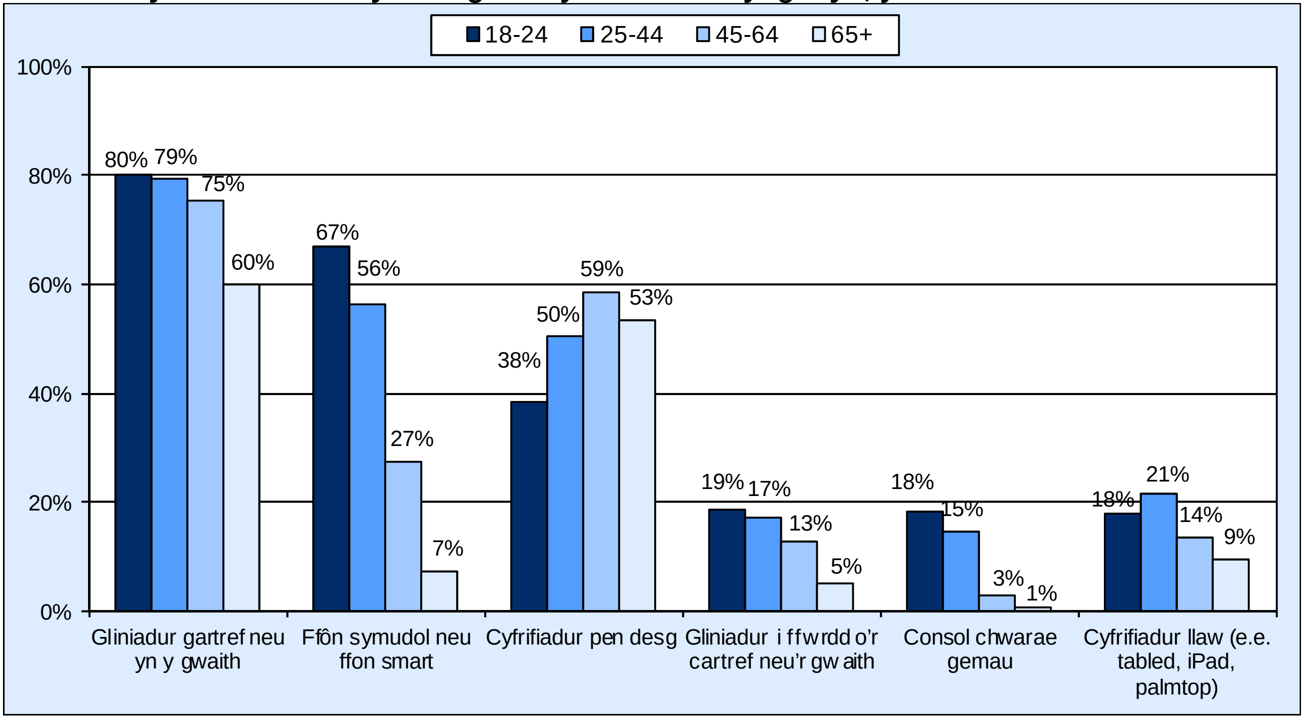

Nododd 20% o bobl 18 oed a throsodd nad oeddent erioed wedi defnyddio'r rhyngrwyd. Gofynnwyd i'r bobl hyn beth oedd y rheswm dros hyn, a nodir yr ymatebion yn Siart 34.

Siart 34: Rhesymau dros beidio â defnyddio'r rhyngrwyd (a)

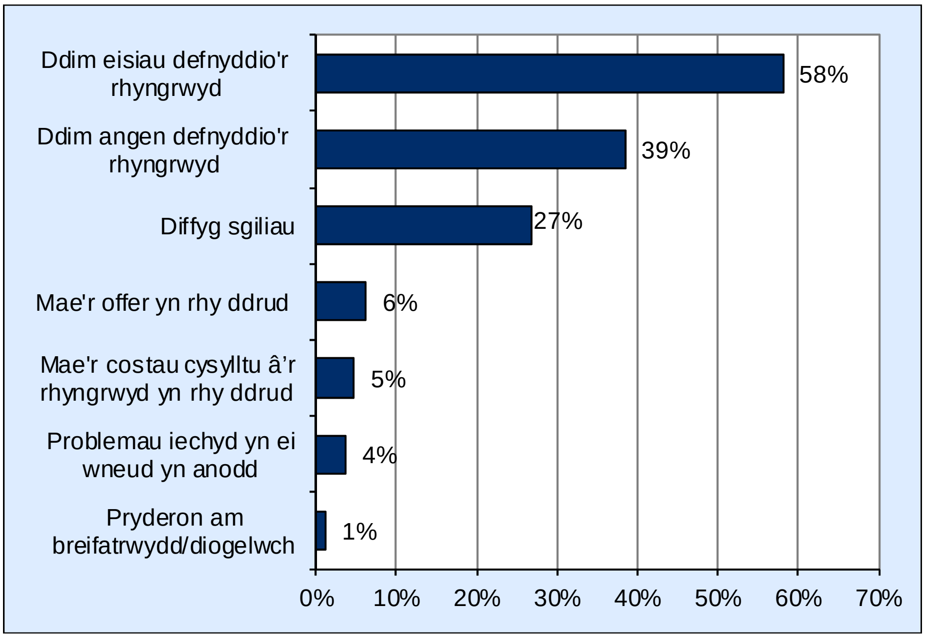

- Dywedodd y mwyafrif o bobl nad oeddent yn defnyddio'r rhyngrwyd mai oherwydd dewis personol, yn hytrach na rhesymau ariannol roedd hyn: nid oedd 58% eisiau gwneud hynny, ac nid oedd 39% angen gwneud hynny.
- Dim ond 6% o bobl a soniodd am gost cyfarpar a 5% am gost mynediad.
- Dywedodd 27% o bobl nad oedd ganddynt y sgiliau cywir.

(a) Nid yw'r canrannau hyn yn adio i 100% oherwydd y gallai ymatebwyr roi mwy nag un ateb

Gwybodaeth allweddol o ansawdd

Cefndir

Cynhelir yr Arolwg Cenedlaethol gan TNS-BMRB a Beaufort Research ar ran Llywodraeth Cymru. Mae'r canlyniadau a nodir yma yn seiliedig ar y sampl o gyfeiriadau a roddwyd i gyfwelwyr rhwng mis Ebrill 2012 a mis Mawrth 2013.

Dewiswyd ychydig dros 24,000 o gyfeiriadau ar hap o Ffeil Cyfeiriadau Cod Post Defnyddwyr Bach y Post Brenhinol. Ymwelodd cyfwelwyr â phob cyfeiriad, dewiswyd un oedolyn (16+ oed) ar hap yn yr aelwyd a chynhaliwyd cyfweliad wyneb yn wyneb 25 munud o hyd gydag ef. Cwblhawyd cyfanswm o 14,552 o gyfweliadau. Mae hyn yn cyfateb i gyfradd ymateb o 69%.[40]

Pynciau a gwmpaswyd

Mae'r arolwg yn cwmpasu amrywiaeth o bynciau, gan ganolbwyntio ar les a barn pobl ar wasanaethau cyhoeddus. Y pynciau yw:

- bodlonrwydd cyffredinol ar y systemau trafnidiaeth, iechyd ac addysg a Llywodraeth Cymru;
- hygyrchedd gwasanaethau meddygon teulu ac ysbytai a bodlonrwydd arnynt;
- ysgolion ac ymgysylltiad rhieni ;
- gwasanaethau awdurdodau lleol;
- lles, yn cynnwys ansawdd yr ardal leol, teimlo'n ddiogel a sefyllfa ariannol;
- defnydd a mynediad i'r rhyngrwyd;
- larymau mwg.

Mae'r holiadur llawn ar gael ar dudalennau gwe yr Arolwg Cenedlaethol.

Dehongli'r canlyniadau

Mae'r canrannau a nodir yn y datganiad hwn ond yn seiliedig ar yr ymatebwyr hynny a roddodd ateb i'r cwestiwn perthnasol. Mae atebion ar goll am sawl rheswm, yn cynnwys pobl yn gwrthod neu fethu ateb cwestiwn penodol ac achosion pan nad oedd y cwestiwn yn berthnasol i'r ymatebydd.

Lle nodwyd cysylltiad rhwng dau newidyn, nid yw hyn o anghenraid yn awgrymu bod un yn achosi'r llall. Bydd angen mwy o ddadansoddiadau manylach i nodi unrhyw achosion.

Ceir cyfeiriadau at ffynonellau gwybodaeth eraill drwy'r datganiad hwn. Nodwyd y ffynonellau hyn gan dîm yr Arolwg Cenedlaethol, drwy drafodaethau â chydweithwyr polisi a dadansoddi, a thrwy astudiaeth a gynhaliwyd ar ddechrau 2012. Ceir systemau i sicrhau mai'r ffigurau a nodir yw'r ffigurau diweddaraf oedd ar gael adeg ei gyhoeddi.

Caiff canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol eu pwysoli i unioni'r tebygolrwydd o ddethol mewn modd anghyfartal a diffyg ateb gwahaniaethol (h.y. i sicrhau bod dosbarthiad oedran a rhyw y set ddata derfynol yn cyfateb i boblogaeth Cymru).

[40] Ceir fwy o fanylion am sut y mae'r maint y sampl yn cael ei gyfrifo Adroddiad Technegol. Er enghraifft, roedd y gyfradd ymateb terfynol yn cynnwys cyfeiriadau a oedd yn wag. Bydd y cyfraddau ymateb terfynol yn cael ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2013 ar ôl i'r sampl a gyhoeddwyd yn 2012/13 cael ei weithio'n llawn.

Ansawdd y data

Mae Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig wedi dynodi'r ystadegau yma fel Ystadegau Gwladol, yn unol â Deddf y Gwasanaeth Ystadegau a Chofrestru 2007, ac yn arwyddo cydymffurfiad â'r Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau Gwladol.

Gellir dehongli'r dynodiad yn sgil yr ystadegau, eu bod yn:

- cwrdd â gofynion defnyddwyr;
- wedi eu disgrifio'n dda ac eu bod yn hygyrch;
- wedi eu cynhyrchu i ddulliau cadarn, a
- wedi eu rheoli'n ddiduedd ac yn wrthrychol er lles y cyhoedd.

Unwaith bod ystadegau wedi eu dynodi fel Ystadegau Gwladol, y mae'n ofyniad statudol i barhau i ddilyn y Cod Ymarfer.

Adroddiad Ansawdd

Mae Adroddiad Ansawdd cryno ar gael, sy'n cynnwys gwybodaeth fanylach ar ansawdd yr arolwg yn ogystal â chrynodeb o'r dulliau a ddefnyddir i lunio'r canlyniadau.

Amrywioldeb samplu

Mae amcangyfrifon o'r Arolwg Cenedlaethol yn agored i rywfaint o ansicrwydd. Mae rhan o'r ansicrwydd yn deillio o'r ffaith y bydd unrhyw sampl o'r boblogaeth a ddewisir ar hap yn rhoi canlyniadau ychydig yn wahanol i'r canlyniadau a geir pe bai'r boblogaeth gyfan yn cael ei holi. Gelwir hyn yn gyfeiliornad samplu.[41] Gellir defnyddio cyfyngau hyder i roi syniad o faint y cyfeiliornad samplu.

Cyflwynir detholiad o'r canlyniadau a drafodir yn y bwletin hwn yn yr Atodiad ynghyd â'u cyfyngau hyder o 95%. Gellir cyfrifo cyfwng hyder o amgylch amcangyfrif arolwg ac mae'n rhoi amrediad sy'n debygol o gynnwys y gwerth gwirioneddol. Mewn 95% o samplau arolwg, bydd y cyfwng hyder o 95% yn cynnwys y ffigur 'gwirioneddol' ar gyfer y boblogaeth gyfan (hynny yw, y ffigur y byddem yn ei gael pe byddai'r arolwg yn cwmpasu'r boblogaeth gyfan). Yn gyffredinol, po leiaf yw maint y sampl y mwyaf yw'r cyfwng hyder.

Gellir defnyddio cyfyngau hyder hefyd er mwyn helpu i ddweud a oes gwahaniaeth gwirioneddol rhwng dau grŵp. Fel canllaw bras i ddehongli, wrth gymharu dau grŵp, os yw'r cyfyngau hyder o amgylch yr amcangyfrifon yn gorgyffwrdd, gellir tybio nad yw'r amcangyfrifon yn wahanol iawn yn ystadegol - nid yw'r dull hwn mor drylwyr â chynnal prawf ystadegol ffurfiol, ond mae'n syml, fe'i defnyddir yn eang ac mae'n gymharol gadarn.

Cyfrifwyd y cyfyngau hyder o 95% a ddangosir yn yr Atodiad gan ddefnyddio'r pecyn ystadegau Stata. Addaswyd y cyfyngau hyn i ystyried dyluniad yr arolwg ac maent yn fwy nag y byddent pe bai'r arolwg yn seiliedig ar sampl syml a ddewiswyd ar hap. Mae cyfyngau hyder ar gyfer amrywiaeth o amcangyfrifon allweddol o'r arolwg ar gael ym Mhennod 7 yr Adroddiad technegol.

[41] Trafodir cyfeiliornadau samplu yn fanylach yn yr Adroddiad Ansawdd ar gyfer yr Arolwg Cenedlaethol.

Er mwyn sicrhau bod yr amcangyfrifon o'r Arolwg Cenedlaethol a nodir yn y bwletin hwn yn gadarn, rydym hefyd wedi cyfrifo'r cyfernod amrywiad (CV) ar gyfer pob amcangyfrif. Cyfrifir y CV fel y cyfeiliornad safonol wedi'i luosi â 100 a'i rannu â'r cymedr. Nid ystyrir bod amcangyfrifon gyda CV o 20 neu fwy yn ddibynadwy at ddibenion ymarferol.

Rhoddwyd codau lliw canlynol i'r canlyniadau a gyflwynir yn yr Atodiad yn ôl y CV.

	Mae'r amcangyfrif yn gywir	$0 \le CV < 5$
	Mae'r amcangyfrif yn eithaf cywir	$5 \le CV < 10$
	Ystyrir bod yr amcangyfrif yn dderbyniol	$10 \le CV < 20$
	Nid yw'r amcangyfrif yn ddibynadwy	$CV \ge 20$
-	Amcangyf yn cael ei hatal am fod llai na 30 o ymatebion	

Fel gydag unrhyw arolwg, mae'r Arolwg Cenedlaethol hefyd yn agored i amrywiaeth o ffynonellau cyfeiliornadau eraill: er enghraifft, oherwydd diffyg ateb; oherwydd efallai na fydd ymatebwyr yn dehongli'r cwestiynau fel y bwriedir iddynt wneud hynny neu'n ateb yn anghywir; ac oherwydd y gall cyfeiliornadau ymddangos wrth i ddata'r arolwg gael ei brosesu. Gelwir y mathau hyn o gyfeiliornad yn gyfeiliornad nad yw'n gyfeiliornad samplu, ac fe'u trafodir yn yr Adroddiad Ansawdd ar gyfer yr arolwg.

Gwahaniaethau mawr

Lle mae testun y datganiad hwn yn nodi gwahaniaeth rhwng canlyniadau dau Arolwg Cenedlaethol, rydym wedi sicrhau nad yw'r cyfyngau hyder ar gyfer y ddau ganlyniad yn gorgyffwrdd. Mae hyn yn awgrymu bod gwahaniaeth mawr yn ystadegol (ond fel y nodir uchod, nid yw mor fanwl â chynnal prawf ystadegol ffurfiol), h.y. bod llai na 5% (1 mewn 20) o siawns o gael y canlyniadau hyn os nad oes gwahaniaeth rhwng yr un dau grŵp yn y boblogaeth ehangach.

Mae'n llai tebygol y bydd cadarnhau a yw dau gyfwng hyder yn gorgyffwrdd yn arwain at gasgliadau bod gwahaniaethau gwirioneddol rhwng grwpiau o gymharu â phrawf ystadegol ffurfiol. Hynny yw, mae'n fwy tebygol o arwain at "ganlyniadau negyddol ffug": casgliadau anghywir nad oes gwahaniaeth gwirioneddol pan mae gwahaniaeth mewn gwirionedd. Mae hefyd yn llai tebygol o arwain at "ganlyniadau cadarnhaol ffug": casgliadau anghywir **bod** gwahaniaeth pan nad oes gwahaniaeth mewn gwirionedd. Mae cynnal llawer o gymariaethau yn cynyddu'r siawns y ceir canlyniadau ffug. Felly, pan wnaeth gymariaethau, mae natur Geidwadol y prawf yn fantais gan ei fod yn lleihau'r siawns hwn (ond nid yn ei ddileu).

Pan gaiff canlyniadau'r Arolwg Cenedlaethol eu cymharu â chanlyniadau o ffynonellau eraill, nid ydym wedi sicrhau nad yw'r cyfyngau hyder yn gorgyffwrdd.

Adroddiad Technegol

Nodir gwybodaeth fanylach am fethodoleg yr arolwg yn yr Adroddiad technegol ar gyfer yr arolwg.

Diwygiadau

Am ragor o wybodaeth am ein polisi diwygiadau, ewch i:
http://wales.gov.uk/topics/statistics/publications/revisions/

Polisi rhyddhau

Ceir gwybodaeth am y broses o ryddhau canlyniadau newydd ar dudalennau gwe ystadegau Llywodraeth Cymru.

Argaeledd setiau data

Gellir gweld y data sy'n sail i'r siartiau a'r tablau yn y datganiad hwn mewn cyfres o daenlenni pwnc benodol ar StatsCymru.

Caiff fersiwn anhysbys o'r set ddata flynyddol (y mae rhywfaint o wybodaeth wedi'i dileu ohoni i sicrhau cyfrinachedd), ynghyd â dogfennau ategol, ei chadw yn Archif Ddata'r DU ar ôl cyhoeddi'r canlyniadau hyn. Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â ni (gweler isod).

O 2014, bydd yn bosibl cael dadansoddiadau manylach ar lefel awdurdod lleol / Bwrdd Iechyd drwy gyfuno'r canlyniadau o'r ddwy flwyddyn gwaith maes flaenorol i ddyblu maint y sampl i 1,200 ym mhob awdurdod lleol a thua 22,000 yn genedlaethol.

Defnydd pellach o'r canlyniadau

Bydd y canlyniadau yn cael eu defnyddio'n helaeth gan dimau polisi Llywodraeth Cymru, ond maent hefyd yn berthnasol i nifer o sefydliadau ac unigolion allanol eraill:

- Mae Byrddau Iechyd wedi dangos diddordeb yng nghanlyniadau'r arolwg a sut y gellid eu defnyddio i fonitro bodlonrwydd cleifion. Byddai'r canlyniadau hefyd o ddefnydd i Fyrddau Iechyd fel cymharir ar gyfer eu harolygon eu hunain, a dylai fod o ddiddordeb i sefydliadau fel Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru a Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru (NWIS).
- Bydd y canlyniadau o ddiddordeb i ystod eang o sefydliadau allanol megis awdurdodau lleol ar gyfer cynllunio ac at ddiben adrodd.
- Bydd y canlyniadau hefyd fod o ddiddordeb i sefydliadau gwirfoddol, i 'gyfathrebwyr' rhwydwaith CommsCymru y Gwasanaethau Cyhoeddus, ac i academyddion

Cyswllt

Lisa Walters
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Rhif ffôn: 029 2082 6685
E-bost: arolygon@cymru.gsi.gov.uk
Gwefan: http://cymru.gov.uk/arolwgcenedlaethol

Termau a diffiniadau

Opsiynau ateb

Rydym wedi cyfuno opsiynau ateb ar gyfer cwestiynau yn yr adroddiad hwn fel a ganlyn:

Opsiynau ateb:	Cofnodwyd fel:
Bodlon iawn ac eithaf bodlon	Bodlon
Anfodlon iawn ac eithaf anfodlon	Anfodlon
Hawdd iawn a gweddol hawdd	Hawdd
Anodd iawn a gweddol anodd	Anodd
Cytuno'n gryf a thueddu i gytuno	Cytuno
Anghytuno'n gryf a thueddu i anghytuno	Anghytuno
Diogel iawn ac eithaf diogel	Diogel
Anniogel iawn ac eithaf anniogel	Anniogel

Cyfartaledd

Pan ddefnyddir y gair 'cyfartaledd' yn yr adroddiad hwn mae'n cyfeirio at gymedr rhifyddol.

Amddifadedd

Defnyddir Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (Malc) fel y mesur swyddogol o amddifadedd yng Nghymru. Mae amddifadedd yn gysyniad ehangach na thlodi. Mae amddifadedd yn cyfeirio at broblemau ehangach a achosir gan brinder adnoddau a chyfleoedd. Felly, mae Malc yn seiliedig ar wyth math gwahanol o amddifadedd, sef: incwm, tai, cyflogaeth, mynediad at wasanaethau, addysg, iechyd, diogelwch cymunedol a'r amgylchedd ffisegol. Rhennir Cymru yn 1,896 o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACEHIau) a cheir tua 1,500 o bobl ym mhob un. Cyfrifwyd graddau amddifadedd ar gyfer pob un o'r ardaloedd hyn: rhoddir gradd 1 i'r ACEHI fwyaf difreintiedig, a 1,896 i'r lleiaf difreintiedig. Ar gyfer y bwletin hwn, rydym wedi grwpio'r bobl sy'n byw yn y 10% o ACEHI sydd fwyaf difreintiedig ar sgôr Malc a'u cymharu â'r 50% o'r ACEHI sydd leiaf difreintiedig.

Anweithgarwch economaidd

Pobl nad ydynt yn gweithio, ond nad ydynt yn bodloni diffiniad y Mudiad Llafur Rhyngwladol o ddiweithdra (yn awyddus i gael swydd, wedi chwilio yn ystod y pedair wythnos diwethaf ac ar gael i ddechrau gweithio yn ystod y pythefnos nesaf). Mae hyn yn cynnwys pobl sydd wedi ymddeol ac eraill nad ydynt wrthi'n chwilio am waith.

Cartref - Diffinnir aelwyd fel un person sy'n byw ar ei ben ei hun neu grŵp o bobl (nad ydynt o reidrwydd yn perthyn i'w gilydd) sy'n byw yn yr un cyfeiriad sy'n rhannu gofal tŷ cyffredin - sef, rhannu lolfa, ystafell fyw neu o leiaf un pryd y diwrnod.

Rhiant - rhieni a gwarcheidwaid cyfreithlon plant o dan ugain oed.

Pobl - Yn yr adroddiad, mae 'pobl' ond yn cyfeirio at oedolion 16 oed a throsodd. Yr unig eithriad i hyn yw ar gyfer y canlyniadau a geir yn yr adran ar y rhyngrwyd. Mae'r canlyniadau hyn yn ymwneud ag oedolion 18 oed a throsodd, er mwyn bod yn gyson â'r diffiniad a ddefnyddir ym mholisi Llywodraeth Cymru ar ddefnydd o'r rhyngrwyd a mynediad at y rhyngrwyd.

Trefol / gwledig - Mae "trefol" yn cynnwys aneddiadau gyda phoblogaeth o 10,000 neu fwy a threfi bach a'u cyrion, lle mae poblogaeth yr ardal gyfagos ehangach yn fwy prin ei phoblogaeth. Mae "gwledig" yn cynnwys pob ardal arall.

Atodiad A - Tablau canlyniadau gyda chyfyngau hyder o 95%

Nodir detholiad o'r canlyniadau a drafodir yn y prif destun isod ynghyd â chyfyngau hyder o 95% o amgylch yr amcangyfrifon. Mae'r cyfyngau hyder hyn yn ystyried dyluniad yr arolwg. Ceir rhagor o wybodaeth am gyfyngau hyder ac esboniad o'r lliwiau a ddefnyddir yn y tablau hyn o dan Amrywioldeb samplu yn yr adran Gwybodaeth allweddol o ansawdd uchod. Noder bod y maint y sampl ar gyfer y tablau canlynol yn amrywio oherwydd fod y pobl a ddywedodd nad oeddent yn gwybod, neu'r rhai a oedd yn gwrthod ateb, a'r rhai nad oedd y cwestiwn yn berthnasol i yn cael eu dileu.

Tabl 1: Boddhad gyda Llywodraeth Cymru, yn ôl newidynnau demograffig (a)

	Cymedr	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:			
16-24	**6.5**	*6.3*	*6.6*
25-44	**5.8**	*5.7*	*5.9*
45-64	**5.5**	*5.5*	*5.6*
65-74	**5.5**	*5.4*	*5.6*
75 a throsodd	**6.0**	*5.9*	*6.2*
Siarad Cymraeg:			
Ydyn	**6.0**	*5.9*	*6.1*
Nac ydyn	**5.7**	*5.7*	*5.8*
Ôl-troed gwasanaethau cyhoeddus:			
Gogledd Cymru	**5.9**	*5.8*	*6.0*
Canolbarth a Gorllewin	**5.7**	*5.6*	*5.9*
Bae Abertawe	**5.7**	*5.6*	*5.9*
Cwm Taf	**5.7**	*5.5*	*5.9*
Caerdydd a'r Fro	**5.8**	*5.6*	*5.9*
Gwent	**5.8**	*5.7*	*5.9*
Hunaniaeth Genedlaethol:			
Cymreig	**5.8**	*5.7*	*5.8*
Ddim yn Gymreig	**5.8**	*5.8*	*5.9*
Faint mae pobl wedi'i weld neu ei glywed am waith Llywodraeth Cymru:			
Llawer iawn	**6.2**	*5.9*	*6.4*
Rhywfaint	**6.3**	*6.2*	*6.4*
Dim ond ychydig	**5.7**	*5.7*	*5.8*
ld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**5.2**	*5.1*	*5.4*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**4.6**	*4.3*	*4.8*
Pawb	**5.8**	*5.7*	*5.8*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 13,400

(a) Rhoddodd ymatebwyr ateb ar raddfa rhwng dim a deg, lle roedd dim yn cyfleu 'hollol anfodlon' a 10 yn cyfleu 'hollol fodlon'.

Tabl 2: Faint y mae pobl wedi gweld neu glywed am Lywodraeth Cymru, yn ôl cyrhaeddiad addysgol

	%	CH Isaf	CH Uchaf
Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol lefelau 4-8:			
Llawer iawn	**11**	*9*	*12*
Rhywfaint	**38**	*36*	*40*
Dim ond ychydig	**37**	*35*	*39*
ɜdi gweld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**9**	*8*	*11*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**5**	*4*	*6*
Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol lefel 3:			
Llawer iawn	**6**	*4*	*8*
Rhywfaint	**30**	*27*	*33*
Dim ond ychydig	**42**	*39*	*45*
ɜdi gweld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**13**	*11*	*15*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**9**	*7*	*12*
Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol lefel 2:			
Llawer iawn	**4**	*3*	*5*
Rhywfaint	**28**	*26*	*30*
Dim ond ychydig	**46**	*43*	*48*
ɜdi gweld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**11**	*10*	*13*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**11**	*9*	*12*
Islaw Fframwaith Cymwysterau Cenedlaethol Lefel 2:			
Llawer iawn	**3**	*2*	*5*
Rhywfaint	**26**	*22*	*29*
Dim ond ychydig	**43**	*40*	*47*
ɜdi gweld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**16**	*13*	*19*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**12**	*10*	*15*
Dim Cymhwyster:			
Llawer iawn	**3**	*2*	*4*
Rhywfaint	**23**	*21*	*25*
Dim ond ychydig	**45**	*43*	*47*
ɜdi gweld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**13**	*12*	*15*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**16**	*14*	*17*
Pawb			
Llawer iawn	**6**	*6*	*7*
Rhywfaint	**30**	*29*	*31*
Dim ond ychydig	**42**	*41*	*43*
ɜdi gweld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**12**	*11*	*12*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**10**	*9*	*11*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

Tabl 3: Faint y mae pobl wedi gweld neu glywed am Lywodraeth Cymru, yn ôl eu gallu i siarad Cymraeg

	Ydyn			Nac ydyn			**Pawb**		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Llawer iawn	**9**	*8*	*10*	**5**	*5*	*6*	**6**	*6*	*7*
Rhywfaint	**35**	*33*	*37*	**28**	*27*	*29*	**30**	*29*	*31*
Dim ond ychydig	**39**	*37*	*41*	**43**	*42*	*44*	**42**	*41*	*43*
Wedi gweld neu glywed am eu gwaith ond yn gwybod dim amdano	**10**	*8*	*11*	**12**	*12*	*13*	**12**	*11*	*12*
Byth wedi gweld na chlywed dim am eu gwaith	**7**	*6*	*9*	**11**	*10*	*12*	**10**	*9*	*11*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

Tabl 4: Boddhad gyda'r gofal a dderbyniwyd yn y feddygfa, yn ôl oedran a Bwrdd Iechyd Lleol

	Bodlon			Ddim yn fodlon nac yn anfodlon			Anfodlon		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:									
16-24	**89**	*86*	*92*	**5**	*3*	*7*	**6**	*4*	*8*
25-44	**88**	*86*	*89*	**5**	*4*	*6*	**7**	*6*	*9*
45-64	**93**	*92*	*94*	**3**	*2*	*4*	**4**	*3*	*5*
65-74	**95**	*93*	*96*	**2**	*2*	*3*	**3**	*2*	*4*
75 a throsodd	**96**	*95*	*97*	**2**	*1*	*2*	**2**	*1*	*3*
Bwrdd Iechyd:									
Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	**92**	*90*	*94*	**3**	*2*	*4*	**5**	*4*	*7*
Aneurin Bevan	**90**	*88*	*91*	**5**	*4*	*6*	**5**	*4*	*7*
Prifysgol Betsi Cadwaladr	**93**	*92*	*94*	**3**	*2*	*4*	**4**	*3*	*4*
Prifysgol Caerdydd a'r Fro	**92**	*89*	*94*	**4**	*2*	*5*	**5**	*3*	*6*
Cwm Taf	**88**	*86*	*91*	**4**	*3*	*6*	**7**	*5*	*10*
Hywel Dda	**93**	*91*	*94*	**3**	*2*	*4*	**5**	*3*	*6*
Addysgu Powys	**93**	*90*	*96*	**-**	-	-	**-**	-	-
Pawb	**92**	*91*	*92*	**4**	*3*	*4*	**5**	*4*	*5*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 11, 600

Tabl 5: Boddhad gyda'r gofal a dderbyniwyd yn ysbyty, yn ôl oedran a Bwrdd Iechyd Lleol

	Bodlon			Ddim yn fodlon nac yn anfodlon			Anfodlon		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:									
16-24	**85**	*80*	*91*	**-**	-	-	**-**	-	-
25-44	**86**	*83*	*88*	**5**	*3*	*6*	**10**	*8*	*12*
45-64	**91**	*89*	*93*	**4**	*2*	*5*	**5**	*4*	*7*
65-74	**94**	*93*	*96*	**-**	-	-	**3**	*2*	*5*
75 a throsodd	**96**	*94*	*97*	**-**	-	-	**3**	*2*	*4*
Bwrdd Iechyd:									
Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	**90**	*88*	*93*	**-**	-	-	**6**	*4*	*9*
Aneurin Bevan	**88**	*85*	*91*	**5**	*3*	*7*	**7**	*5*	*8*
Prifysgol Betsi Cadwaladr	**92**	*91*	*94*	**3**	*2*	*4*	**5**	*3*	*6*
Prifysgol Caerdydd a'r Fro	**90**	*87*	*93*	**-**	-	-	**7**	*4*	*9*
Cwm Taf	**87**	*83*	*92*	**-**	-	-	**8**	*4*	*12*
Hywel Dda	**92**	*90*	*95*	**-**	-	-	**5**	*3*	*7*
Addysgu Powys	**92**	*88*	*96*	**-**	-	-	**-**	-	-
Pawb	**90**	*89*	*91*	**4**	*3*	*4*	**6**	*5*	*7*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 6,500

Tabl 6: Barn am y system iechyd, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol

	Cymedr	CH Isaf	CH Uchaf
Bwrdd Iechyd:			
Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	**6.3**	*6.1*	*6.5*
Aneurin Bevan	**6.4**	*6.3*	*6.5*
Prifysgol Betsi Cadwaladr	**6.5**	*6.3*	*6.6*
Prifysgol Caerdydd a'r Fro	**6.4**	*6.1*	*6.6*
Cwm Taf	**6.3**	*6.0*	*6.6*
Hywel Dda	**6.4**	*6.2*	*6.6*
Addysgu Powys	**6.2**	*5.9*	*6.5*
Pawb	**6.4**	*6.3*	*6.5*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 4,800

Tabl 7: Pa mor hawdd yw cyrraedd a gadael y feddygfa, yn ôl ardal drefol / wledig

	Hawdd			Anodd		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Trefol/Gwledig:						
Trefol	**94**	*94*	*95*	**6**	*5*	*6*
Gwledig	**94**	*93*	*95*	**6**	*5*	*7*
Pawb	**94**	*94*	*95*	**6**	*5*	*6*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013
Maint y sampl: 11,400

Tabl 8: Pa mor hawdd yw cyrraedd a gadael yr ysbyty, yn ôl ardal drefol / wledig

	Hawdd			Anodd		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Trefol/Gwledig:						
Trefol	**85**	*83*	*86*	**15**	*14*	*17*
Gwledig	**83**	*81*	*85*	**17**	*15*	*19*
Pawb	**84**	*83*	*85*	**16**	*15*	*17*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013
Maint y sampl: 6,500

Tabl 9: Cyfle i newid amser apwyntiad yn yr ysbyty, yn ôl Bwrdd Iechyd Lleol

	Do			Naddo		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Bwrdd Iechyd:						
Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg	**83**	*79*	*86*	**17**	*14*	*21*
Aneurin Bevan	**82**	*79*	*85*	**18**	*15*	*21*
Prifysgol Betsi Cadwaladr	**86**	*84*	*88*	**14**	*12*	*16*
Prifysgol Caerdydd a'r Fro	**77**	*72*	*81*	**23**	*19*	*28*
Cwm Taf	**78**	*73*	*83*	**22**	*17*	*27*
Hywel Dda	**89**	*86*	*92*	**11**	*8*	*14*
Addysgu Powys	**84**	*78*	*89*	**16**	*11*	*22*
Pawb	**83**	*81*	*84*	**17**	*16*	*19*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 6,300

Tabl 10: Cytuno â'r datganiad 'mae fy awdurdod lleol yn darparu gwasanaethau o ansawdd uchel', yn ôl awdurdod lleol

	Cytuno			Ddim yn cytuno nac yn anghytuno			Anghytuno		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Ynys Môn	**48**	*43*	*52*	**23**	*19*	*27*	**30**	*25*	*34*
Gwynedd	**58**	*53*	*62*	**23**	*19*	*27*	**20**	*16*	*23*
Conwy	**59**	*55*	*64*	**22**	*18*	*26*	**19**	*15*	*22*
Sir Ddinbych	**59**	*55*	*64*	**22**	*18*	*26*	**19**	*15*	*22*
Sir y Fflint	**58**	*54*	*63*	**22**	*18*	*26*	**19**	*16*	*23*
Wrecsam	**51**	*47*	*56*	**24**	*20*	*28*	**25**	*21*	*29*
Powys	**57**	*52*	*61*	**20**	*16*	*24*	**23**	*19*	*28*
Ceredigion	**60**	*55*	*65*	**22**	*18*	*26*	**18**	*15*	*22*
Sir Benfro	**60**	*55*	*64*	**17**	*14*	*20*	**23**	*19*	*27*
Sir Gaerfyrddin	**60**	*55*	*65*	**18**	*15*	*22*	**22**	*18*	*25*
Abertawe	**52**	*47*	*57*	**21**	*17*	*25*	**27**	*23*	*32*
Castell-nedd Port Talbot	**47**	*43*	*52*	**23**	*19*	*27*	**30**	*26*	*34*
Pen-y-bont ar Ogwr	**54**	*49*	*59*	**20**	*16*	*25*	**26**	*22*	*30*
Bro Morgannwg	**61**	*56*	*65*	**20**	*16*	*24*	**19**	*15*	*23*
Caerdydd	**66**	*61*	*70*	**17**	*13*	*20*	**18**	*14*	*21*
Rhondda Cynon Taf	**59**	*54*	*64*	**21**	*17*	*25*	**20**	*16*	*23*
Merthyr Tudful	**47**	*42*	*52*	**23**	*19*	*27*	**30**	*26*	*34*
Caerffili	**64**	*59*	*68*	**14**	*11*	*17*	**22**	*19*	*26*
Blaenau Gwent	**52**	*47*	*56*	**16**	*13*	*20*	**32**	*27*	*36*
Torfaen	**42**	*37*	*46*	**23**	*19*	*27*	**35**	*31*	*40*
Sir Fynwy	**55**	*50*	*59*	**24**	*20*	*28*	**22**	*18*	*26*
Casnewydd	**50**	*45*	*54*	**20**	*17*	*24*	**30**	*26*	*34*
Pawb	**57**	*56*	*58*	**20**	*19*	*21*	**23**	*22*	*24*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,400

Tabl 11: Cytuno â'r datganiad 'mae fy awdurdod lleol yn dda am roi gwybod i bobl sut y mae'n perfformio', yn ôl awdurdod lleol

	Cytuno			Ddim yn cytuno nac yn anghytuno			Anghytuno		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Ynys Môn	**31**	*27*	*36*	**23**	*19*	*27*	**46**	*41*	*50*
Gwynedd	**46**	*42*	*51*	**21**	*18*	*25*	**32**	*28*	*37*
Conwy	**40**	*35*	*44*	**28**	*24*	*33*	**32**	*28*	*36*
Sir Ddinbych	**45**	*40*	*49*	**22**	*19*	*26*	**33**	*28*	*37*
Sir y Fflint	**49**	*45*	*54*	**22**	*18*	*26*	**29**	*25*	*33*
Wrecsam	**42**	*37*	*47*	**25**	*21*	*29*	**33**	*29*	*37*
Powys	**41**	*37*	*46*	**24**	*20*	*28*	**35**	*30*	*39*
Ceredigion	**33**	*28*	*38*	**21**	*17*	*24*	**46**	*42*	*51*
Sir Benfro	**37**	*33*	*41*	**20**	*16*	*24*	**43**	*38*	*48*
Sir Gaerfyrddin	**52**	*47*	*56*	**16**	*13*	*20*	**32**	*27*	*37*
Abertawe	**40**	*36*	*45*	**19**	*15*	*22*	**41**	*36*	*46*
Castell-nedd Port Talbot	**31**	*27*	*36*	**18**	*15*	*22*	**50**	*46*	*55*
Pen-y-bont ar Ogwr	**42**	*37*	*47*	**21**	*16*	*25*	**37**	*32*	*42*
Bro Morgannwg	**41**	*37*	*46*	**23**	*19*	*28*	**35**	*30*	*40*
Caerdydd	**40**	*35*	*44*	**29**	*25*	*34*	**31**	*27*	*36*
Rhondda Cynon Taf	**37**	*32*	*41*	**24**	*19*	*28*	**40**	*35*	*45*
Merthyr Tudful	**37**	*32*	*42*	**21**	*17*	*25*	**42**	*37*	*47*
Caerffili	**45**	*40*	*49*	**23**	*18*	*27*	**33**	*28*	*37*
Blaenau Gwent	**36**	*32*	*41*	**19**	*15*	*23*	**45**	*40*	*50*
Torfaen	**45**	*41*	*50*	**20**	*16*	*24*	**35**	*31*	*40*
Sir Fynwy	**41**	*36*	*45*	**18**	*14*	*21*	**41**	*37*	*46*
Casnewydd	**44**	*40*	*49*	**17**	*14*	*20*	**39**	*34*	*44*
Pawb	**41**	*40*	*42*	**22**	*21*	*23*	**37**	*36*	*38*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,300

Tabl 12: Cytuno â'r datganiad 'Hoffwn gael mwy o wybodaeth am berfformiad fy awdurdod lleol', gan awdurdod lleol

	Cytuno			Ddim yn cytuno nac yn anghytuno			Anghytuno		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Ynys Môn	**61**	*56*	*65*	**15**	*12*	*19*	**24**	*20*	*28*
Gwynedd	**49**	*45*	*54*	**20**	*17*	*24*	**30**	*26*	*34*
Conwy	**53**	*49*	*58*	**19**	*16*	*23*	**27**	*23*	*31*
Sir Ddinbych	**49**	*45*	*54*	**19**	*15*	*22*	**32**	*28*	*36*
Sir y Fflint	**46**	*42*	*51*	**23**	*18*	*27*	**31**	*27*	*35*
Wrecsam	**57**	*52*	*62*	**18**	*14*	*22*	**25**	*21*	*29*
Powys	**54**	*49*	*58*	**17**	*13*	*20*	**30**	*25*	*34*
Ceredigion	**52**	*47*	*57*	**12**	*9*	*16*	**36**	*31*	*40*
Sir Benfro	**53**	*48*	*57*	**11**	*7*	*14*	**37**	*32*	*41*
Sir Gaerfyrddin	**44**	*39*	*48*	**14**	*11*	*18*	**42**	*37*	*46*
Abertawe	**51**	*46*	*56*	**11**	*8*	*14*	**38**	*33*	*43*
Castell-nedd Port Talbot	**64**	*59*	*68*	**18**	*15*	*21*	**18**	*15*	*22*
Pen-y-bont ar Ogwr	**51**	*47*	*56*	**22**	*18*	*26*	**27**	*23*	*31*
Bro Morgannwg	**57**	*52*	*62*	**20**	*16*	*24*	**23**	*19*	*27*
Caerdydd	**57**	*52*	*62*	**20**	*16*	*24*	**23**	*19*	*27*
Rhondda Cynon Taf	**58**	*53*	*63*	**19**	*15*	*23*	**23**	*19*	*27*
Merthyr Tudful	**60**	*55*	*65*	**21**	*17*	*25*	**19**	*15*	*23*
Caerffili	**44**	*40*	*49*	**21**	*17*	*26*	**34**	*30*	*39*
Blaenau Gwent	**53**	*48*	*57*	**16**	*12*	*19*	**32**	*27*	*36*
Torfaen	**54**	*50*	*59*	**18**	*15*	*22*	**27**	*23*	*31*
Sir Fynwy	**48**	*44*	*53*	**21**	*17*	*24*	**31**	*27*	*35*
Casnewydd	**51**	*46*	*55*	**16**	*12*	*19*	**34**	*29*	*38*
Pawb	**53**	*52*	*54*	**18**	*17*	*19*	**29**	*28*	*30*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

Tabl 13: Boddhad rhieni ag ysgol eu plentyn (a)

	Ysgol Gynradd			Ysgol Uwchradd		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Bodlon iawn	**65**	*62*	*68*	**50**	*47*	*53*
Eithaf bodlon	**27**	*25*	*30*	**33**	*30*	*36*
Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	**4**	*3*	*5*	**7**	*5*	*9*
Eithaf anfodlon	**3**	*2*	*4*	**6**	*5*	*8*
Anfodlon iawn	**-**	**-**	**-**	**3**	*2*	*4*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 1,900 (Cynradd), 1,500 (Uwchradd)

(a) Dim ond i rieni plant sy'n mynychu ysgol gynradd neu uwchradd a ariennir gan yr awdurdod lleol y gofynnwyd y cwestiwn hwn

Tabl 14: Profiad rhieni o ysgol eu plentyn (a)

	Ysgol Gynradd			Ysgol Uwchradd		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Gallu cwrdd ag athrawon o fewn cyfnod rhesymol						
Cytuno	**96**	*95*	*97*	**85**	*83*	*87*
Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	**2**	*1*	*3*	**8**	*6*	*9*
Anghytuno	**2**	*1*	*2*	**7**	*6*	*9*
Rwy'n cael yr holl wybodaeth sydd ei hangen arnaf am ddatblygiad fy mhlentyn						
Cytuno	**92**	*90*	*94*	**86**	*84*	*88*
Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	**3**	*2*	*4*	**6**	*5*	*8*
Anghytuno	**5**	*4*	*6*	**8**	*6*	*9*
Rwy'n cymryd cymaint o ran ag ydw i'n ei ddymuno yn y penderfyniadau am addysg fy mhlentyn						
Cytuno	**87**	*85*	*89*	**79**	*76*	*81*
Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	**7**	*5*	*8*	**9**	*7*	*11*
Anghytuno	**6**	*5*	*8*	**12**	*10*	*14*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 1,900 (Cynradd), 1,500 (Uwchradd)

(a) Dim ond i rieni plant sy'n mynychu ysgol gynradd neu uwchradd a ariennir gan yr awdurdod lleol y gofynnwyd y cwestiwn hwn

Tabl 15: Pa mor aml oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau gyda'u plant rhwng 3 a 7 oed (a)

	Edrych ar lyfrau, neu ddarllen storïau i blentyn			Helpu plentyn i adnabod neu ddysgu am lythrennau, rhifau neu siapiau		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Bob dydd	**56**	*53*	*60*	**51**	*48*	*54*
Sawl gwaith yr wythnos	**27**	*25*	*30*	**32**	*29*	*35*
Unwaith neu ddwywaith yr wythnos	**12**	*10*	*14*	**12**	*10*	*14*
Unwaith neu ddwywaith y mis	**-**	-	-	**-**	-	-
Yn llai aml	**-**	-	-	**-**	-	-
Ddim o gwbl	**-**	-	-	**2**	*1*	*3*

	Helpu plentyn i ddarllen neu ysgrifennu			Helpu plentyn gyda gwaith ysgol		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Bob dydd	**44**	*41*	*47*	**32**	*28*	*35*
Sawl gwaith yr wythnos	**34**	*31*	*37*	**30**	*27*	*33*
Unwaith neu ddwywaith yr wythnos	**14**	*12*	*16*	**23**	*20*	*26*
Unwaith neu ddwywaith y mis	**-**	-	-	**2**	*1*	*3*
Yn llai aml	**3**	*1*	*4*	**4**	*2*	*5*
Ddim o gwbl	**3**	*2*	*5*	**10**	*8*	*12*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 1,500

(a) Dim ond i rieni plant rhwng 3 a 7 oed y gofynnwyd y cwestiwn hwn

Tabl 16: Pa mor aml oedd rhieni'n gwneud gweithgareddau gyda'u plant rhwng 8 a 17 (a)

	Trafod y newyddion neu raglenni dogfen gydag ef/hi			Ei helpu i ddarllen neu gyfeirio at lyfrau, cylchgronau neu bapurau newydd		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Bob dydd	**21**	*19*	*23*	**19**	*17*	*21*
Sawl gwaith yr wythnos	**30**	*28*	*32*	**24**	*22*	*26*
Unwaith neu ddwywaith yr wythnos	**27**	*25*	*29*	**22**	*20*	*24*
Unwaith neu ddwywaith y mis	**8**	*6*	*9*	**6**	*5*	*8*
Yn llai aml	**8**	*6*	*9*	**12**	*10*	*13*
Ddim o gwbl	**6**	*5*	*7*	**16**	*14*	*18*

	Eu helpu i chwilio am wybodaeth ar gyfrifiadur neu'r rhyngrwyd			Eu helpu gyda gwaith ysgol		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Bob dydd	**16**	*14*	*18*	**29**	*27*	*31*
Sawl gwaith yr wythnos	**24**	*22*	*26*	**28**	*26*	*30*
Unwaith neu ddwywaith yr wythnos	**20**	*18*	*22*	**23**	*21*	*25*
Unwaith neu ddwywaith y mis	**9**	*7*	*10*	**9**	*7*	*11*
Yn llai aml	**11**	*10*	*13*	**5**	*4*	*6*
Ddim o gwbl	**20**	*18*	*22*	**7**	*5*	*8*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 2,300

(a) Dim ond i rieni plant rhwng 8 a 17 oed y gofynnwyd y cwestiwn hwn

Tabl 17: Barn pobl am y system addysg, yn ôl awdurdod lleol

	Cymedr	CH Isaf	CH Uchaf
Ynys Môn	**6.4**	*6.0*	*6.9*
Gwynedd	**6.7**	*6.3*	*7.1*
Conwy	**6.6**	*6.3*	*6.8*
Sir Ddinbych	**6.3**	*6.0*	*6.7*
Sir y Fflint	**6.7**	*6.4*	*7.0*
Wrecsam	**6.4**	*6.1*	*6.7*
Powys	**6.2**	*5.9*	*6.6*
Ceredigion	**6.4**	*6.1*	*6.8*
Sir Benfro	**6.7**	*6.4*	*7.0*
Sir Gaerfyrddin	**6.5**	*6.2*	*6.8*
Abertawe	**6.1**	*5.8*	*6.5*
Castell-nedd Port Talbot	**6.5**	*6.3*	*6.8*
Pen-y-bont ar Ogwr	**6.5**	*6.2*	*6.9*
Bro Morgannwg	**6.5**	*6.2*	*6.8*
Caerdydd	**6.3**	*5.9*	*6.7*
Rhondda Cynon Taf	**6.2**	*5.9*	*6.4*
Merthyr Tudful	**6.3**	*5.9*	*6.6*
Caerffili	**7.0**	*6.7*	*7.3*
Blaenau Gwent	**6.5**	*6.1*	*6.8*
Torfaen	**6.1**	*5.8*	*6.4*
Sir Fynwy	**6.5**	*6.1*	*6.8*
Casnewydd	**6.6**	*6.2*	*6.9*
Pawb	**6.4**	*6.4*	*6.5*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 4,300

(a) Rhoddodd ymatebwyr ateb ar raddfa rhwng dim a deg, lle roedd 0 yn cyfleu 'eithriadol o wael' a 10 yn cyfleu 'eithriadol o dda'.

Tabl 18: Boddhad â bywyd, yn ôl newidynnau demograffig (a)

	Cymedr	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:			
16-24	**8.0**	*7.9*	*8.2*
25-44	**7.7**	*7.6*	*7.7*
45-64	**7.5**	*7.5*	*7.6*
65-74	**8.0**	*7.9*	*8.1*
75 a throsodd	**8.0**	*7.9*	*8.0*
Iechyd cyffredinol:			
Da iawn	**8.2**	*8.2*	*8.3*
Da	**7.9**	*7.8*	*7.9*
Teg	**7.4**	*7.3*	*7.5*
Gwael	**6.5**	*6.3*	*6.7*
Gwael iawn	**5.5**	*5.1*	*5.9*
NS-SEC:			
Galwedigaethau rheoli a phroffesiynol	**7.9**	*7.8*	*7.9*
Galwedigaethau canolradd	**7.8**	*7.7*	*7.9*
Cyflogwyr bach/gweithwyr hunan-gofnod	**7.7**	*7.6*	*7.8*
Galwedigaethau goruchwylio a thechnegol is	**7.9**	*7.8*	*8.0*
Galwedigaethau lled-gyffredin a chyffredin	**7.6**	*7.5*	*7.7*
Erioed wedi gweithio a phobl sy'n ddi-waith ers cyfnod hir	**7.8**	*7.6*	*7.9*
Pawb	**7.8**	*7.7*	*7.8*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

(a) Rhoddodd ymatebwyr ateb ar raddfa rhwng dim a deg, lle roedd dim yn cyfleu 'ddim yn fodlon o gwbl' a 10 yn cyfleu 'hollol fodlon'.

Tabl 19: Bodlonrwydd gyda'r sefyllfa ariannol, yn ôl statws cyflogaeth (a)

	Cymedr	CH Isaf	CH Uchaf
Mewn cyflogaeth	**7.0**	*6.9*	*7.0*
Ddim mewn cyflogaeth	**6.8**	*6.7*	*6.8*
Pawb	**6.9**	*6.8*	*6.9*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

(a) Rhoddodd ymatebwyr ateb ar raddfa rhwng dim a deg, lle roedd 0 yn cyfleu 'eithriadol o wael' a 10 yn cyfleu 'eithriadol o dda'.

Tabl 20: Bodlonrwydd gyda'r ardal leol, yn ôl cytundeb â'r datganiad 'mae fy ardal leol wedi cael ei gynnal ai gadw yn dda (a)

	Cymedr	CH Isaf	CH Uchaf
Cytuno'n gryf	**9.0**	*9.0*	*9.1*
Tueddu i gytuno	**8.3**	*8.2*	*8.3*
Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	**7.6**	*7.5*	*7.7*
Tueddu i anghytuno	**7.3**	*7.2*	*7.5*
Anghytuno'n gryf	**6.2**	*5.9*	*6.5*
Pawb	**8.1**	*8.0*	*8.1*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

(a) Rhoddodd ymatebwyr ateb ar raddfa rhwng dim a deg, lle roedd 0 yn cyfleu 'eithriadol o wael' a 10 yn cyfleu 'eithriadol o dda'.

Tabl 21: Cytundeb â'r datganiad 'does dim sbwriel yn fy ardal lleol', yn ôl awdurdod lleol

	Cytuno			Ddim yn cytuno nac yn anghytuno			Anghytuno		
	%	CH Isaf	CH Uchaf		CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Ynys Môn	**74**	*70*	*78*	**8**	*6*	*10*	**18**	*14*	*22*
Gwynedd	**57**	*52*	*62*	**13**	*9*	*16*	**30**	*26*	*35*
Conwy	**68**	*64*	*72*	**11**	*8*	*14*	**21**	*17*	*25*
Sir Ddinbych	**69**	*65*	*73*	**8**	*6*	*10*	**23**	*19*	*27*
Sir y Fflint	**62**	*58*	*67*	**12**	*9*	*15*	**25**	*21*	*29*
Wrecsam	**64**	*59*	*68*	**10**	*7*	*13*	**26**	*22*	*30*
Powys	**71**	*67*	*76*	**12**	*9*	*15*	**17**	*13*	*21*
Ceredigion	**73**	*69*	*77*	**6**	*3*	*8*	**22**	*18*	*26*
Sir Benfro	**70**	*66*	*75*	**8**	*6*	*11*	**21**	*18*	*25*
Sir Gaerfyrddin	**71**	*67*	*75*	**9**	*6*	*12*	**20**	*16*	*24*
Abertawe	**58**	*54*	*63*	**13**	*10*	*17*	**28**	*24*	*33*
Castell-nedd Port Talbot	**59**	*55*	*64*	**15**	*11*	*18*	**26**	*22*	*30*
Pen-y-bont ar Ogwr	**58**	*54*	*63*	**11**	*8*	*14*	**31**	*26*	*35*
Bro Morgannwg	**64**	*59*	*68*	**11**	*8*	*14*	**25**	*22*	*29*
Caerdydd	**56**	*51*	*61*	**10**	*7*	*13*	**34**	*29*	*38*
Rhondda Cynon Taf	**56**	*52*	*61*	**12**	*9*	*15*	**31**	*27*	*36*
Merthyr Tudful	**54**	*49*	*58*	**15**	*11*	*19*	**32**	*27*	*36*
Caerffili	**60**	*55*	*64*	**11**	*8*	*14*	**29**	*25*	*33*
Blaenau Gwent	**56**	*52*	*61*	**9**	*6*	*12*	**34**	*30*	*39*
Torfaen	**49**	*44*	*53*	**10**	*7*	*12*	**42**	*37*	*46*
Sir Fynwy	**68**	*64*	*72*	**10**	*8*	*13*	**22**	*18*	*25*
Casnewydd	**59**	*54*	*63*	**9**	*6*	*12*	**33**	*28*	*37*
Pawb	**62**	*61*	*63*	**11**	*10*	*12*	**27**	*26*	*28*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

Tabl 22: Cytuno â'r datganiad 'mae pobl yn yr ardal leol yn trin ei gilydd gyda pharch ac ystyriaeth', yn ôl oedran

	Cytuno'n gryf			Tueddu i gytuno			Ddim yn cytuno nac yn anghytuno			Tueddu i anghytuno			Anghytuno'n gryf		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:															
16-24	**22**	*18*	*26*	**46**	*42*	*50*	**19**	*15*	*22*	**9**	*7*	*11*	**4**	*2*	*6*
25-44	**19**	*18*	*21*	**50**	*48*	*53*	**19**	*17*	*20*	**8**	*7*	*10*	**3**	*2*	*4*
45-64	**24**	*23*	*26*	**52**	*50*	*54*	**14**	*12*	*15*	**8**	*7*	*9*	**3**	*2*	*3*
65-74	**34**	*32*	*36*	**49**	*47*	*52*	**10**	*8*	*11*	**5**	*4*	*6*	**2**	*1*	*2*
75 a throsodd	**44**	*41*	*46*	**48**	*45*	*50*	**6**	*5*	*7*	**2**	*1*	*3*	**-**	-	-
Pawb:	**26**	*25*	*27*	**50**	*49*	*51*	**15**	*14*	*15*	**7**	*7*	*8*	**3**	*2*	*3*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,400

Tabl 23: Cytundeb â'r datganiad 'mae pobl yn y gymdogaeth yn barod i helpu eu cymdogion', yn ôl oed

	Cytuno'n gryf			Tueddu i gytuno			Ddim yn cytuno nac yn anghytuno			Tueddu i anghytuno			Anghytuno'n gryf		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:															
16-24	**24**	*20*	*28*	**43**	*38*	*47*	**19**	*16*	*22*	**10**	*8*	*13*	**4**	*3*	*6*
25-44	**27**	*25*	*29*	**45**	*43*	*47*	**16**	*14*	*17*	**9**	*7*	*10*	**4**	*3*	*5*
45-64	**33**	*31*	*35*	**44**	*42*	*46*	**13**	*12*	*14*	**7**	*6*	*8*	**3**	*2*	*3*
65-74	**39**	*37*	*42*	**39**	*37*	*42*	**11**	*10*	*13*	**7**	*6*	*9*	**2**	*2*	*3*
75 a throsodd	**45**	*42*	*47*	**38**	*36*	*41*	**9**	*7*	*10*	**6**	*5*	*7*	**2**	*1*	*3*
Pawb:	**32**	*31*	*33*	**43**	*42*	*44*	**14**	*13*	*15*	**8**	*7*	*9*	**3**	*3*	*4*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,400

Tabl 24: Teimlo’n ddiogel wrth cerdded yn yr ardal leol ar ôl iddi dywyllu, yn ôl amddifadedd

	Diogel iawn			Eithaf diogel			Eithaf anniogel			Anniogel iawn		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Sgôr cyffredinol Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru:												
10% mwyaf difreintiedig	**23**	*20*	*27*	**44**	*40*	*48*	**22**	*18*	*25*	**11**	*8*	*14*
11% - 49% mwyaf difreintiedig	**31**	*29*	*33*	**45**	*43*	*47*	**18**	*16*	*19*	**6**	*6*	*7*
50% lleiaf difreintiedig	**42**	*40*	*43*	**45**	*43*	*46*	**10**	*9*	*11*	**4**	*3*	*4*
Pawb:	**36**	*35*	*37*	**45**	*44*	*46*	**14**	*13*	*15*	**5**	*5*	*6*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,300

Tabl 25: Teimlo'n ddiogel wrth cerdded yn yr ardal leol ar ôl iddi dywyllu, yn ôl rhyw

	Diogel iawn			Eithaf diogel			Eithaf anniogel			Anniogel iawn		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Rhyw:												
Gwryw	**48**	*46*	*49*	**43**	*41*	*44*	**8**	*7*	*9*	**2**	*1*	*2*
Benyw	**25**	*23*	*26*	**47**	*46*	*49*	**20**	*18*	*21*	**9**	*8*	*9*
Pawb:	**36**	*35*	*37*	**45**	*44*	*46*	**14**	*13*	*15*	**5**	*5*	*6*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,300

Tabl 26: Teimlo'n ddiogel wrth cerdded yn yr ardal leol ar ôl iddi dywyllu, yn ôl oedran

	Diogel iawn			Eithaf diogel			Eithaf anniogel			Anniogel iawn		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:												
16-24	**34**	*30*	*38*	**47**	*43*	*52*	**14**	*11*	*17*	**4**	*2*	*6*
25-44	**37**	*35*	*39*	**46**	*44*	*48*	**13**	*12*	*14*	**4**	*3*	*5*
45-64	**39**	*38*	*41*	**44**	*43*	*46*	**12**	*11*	*13*	**4**	*4*	*5*
65-74	**33**	*30*	*35*	**45**	*42*	*47*	**15**	*14*	*17*	**8**	*6*	*9*
75 a throsodd	**28**	*25*	*30*	**40**	*38*	*43*	**20**	*18*	*23*	**11**	*10*	*13*
Pawb:	**36**	*35*	*37*	**45**	*44*	*46*	**14**	*13*	*15*	**5**	*5*	*6*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,300

Tabl 27: Y gallu i gadw i fyny gyda biliau ac ymrwymiadau credyd, yn ôl oedran

	Y gallu i ymdopi â'r holl filiau ac ymrwymiadau heb unrhyw anawsterau			Y gallu i ymdopi â'r holl filiau ac ymrwymiadau ond mae'n anodd			Y gallu i ymdopi â'r holl filiau ac ymrwymiadau ond mae'n anodd drwy'r		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:									
16-24	**38**	*34*	*42*	**28**	*25*	*32*	**12**	*9*	*15*
25-44	**37**	*35*	*39*	**39**	*37*	*41*	**16**	*15*	*18*
45-64	**48**	*47*	*50*	**35**	*33*	*36*	**12**	*11*	*13*
65-74	**64**	*62*	*67*	**27**	*25*	*29*	**6**	*5*	*7*
75 a throsodd	**67**	*64*	*69*	**25**	*22*	*27*	**6**	*5*	*7*
Pawb:	**48**	*47*	*49*	**33**	*32*	*34*	**12**	*11*	*13*

	Methu talu ambell i fil neu ymrwymiad credyd			Yn cael trafferthion ariannol gwirioneddol ac wedi methu talu nifer o filiau neu ymrwymiadau			Does gen i ddim biliau		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:									
16-24	**4**	*2*	*5*	**-**	-	-	**17**	*13*	*20*
25-44	**5**	*4*	*6*	**2**	*1*	*2*	**-**	-	-
45-64	**3**	*2*	*3*	**1**	*1*	*2*	**-**	-	-
65-74	**-**	-	-	**-**	-	-	**-**	-	-
75 a throsodd	**-**	-	-	**-**	-	-	**-**	-	-
Pawb:	**3**	*3*	*3*	**1**	*1*	*2*	**3**	*3*	*4*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,400

Tabl 28: Boddhad cyffredinol gyda'r system drafnidiaeth yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol

	Cymedr	CH Isaf	CH Uchaf
Ynys Môn	**5.7**	*5.4*	*6.1*
Gwynedd	**6.1**	*5.8*	*6.4*
Conwy	**6.2**	*5.8*	*6.5*
Sir Ddinbych	**6.1**	*5.8*	*6.5*
Sir y Fflint	**6.5**	*6.1*	*6.8*
Wrecsam	**6.3**	*6.0*	*6.6*
Powys	**5.7**	*5.4*	*6.1*
Ceredigion	**5.0**	*4.5*	*5.5*
Sir Benfro	**5.9**	*5.5*	*6.2*
Sir Gaerfyrddin	**5.8**	*5.4*	*6.2*
Abertawe	**6.0**	*5.7*	*6.4*
Castell-nedd Port Talbot	**5.5**	*5.2*	*5.8*
Pen-y-bont ar Ogwr	**6.1**	*5.8*	*6.4*
Bro Morgannwg	**5.6**	*5.3*	*5.9*
Caerdydd	**5.9**	*5.5*	*6.3*
Rhondda Cynon Taf	**6.0**	*5.7*	*6.3*
Merthyr Tudful	**5.8**	*5.5*	*6.2*
Caerffili	**6.3**	*6.0*	*6.6*
Blaenau Gwent	**6.2**	*5.9*	*6.5*
Torfaen	**6.5**	*6.2*	*6.8*
Sir Fynwy	**5.7**	*5.4*	*6.1*
Casnewydd	**6.1**	*5.8*	*6.4*
Pawb	**6.0**	*5.9*	*6.1*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 4,700

Tabl 29: Teimlo'n ddiogel wrth deithio ar drafnidiaeth gyhoeddus ar ôl iddi dywyllu, yn ôl oedran

	Diogel iawn			Eithaf diogel			Eithaf anniogel			Anniogel iawn		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:												
16-24	**26**	*22*	*30*	**57**	*53*	*61*	**13**	*11*	*16*	**4**	*2*	*5*
25-44	**24**	*22*	*26*	**51**	*49*	*53*	**20**	*18*	*22*	**5**	*4*	*6*
45-64	**21**	*20*	*23*	**52**	*51*	*54*	**19**	*17*	*20*	**7**	*6*	*8*
65-74	**20**	*18*	*22*	**50**	*47*	*52*	**20**	*18*	*22*	**10**	*9*	*12*
75 a throsodd	**19**	*17*	*21*	**44**	*41*	*47*	**21**	*18*	*23*	**16**	*14*	*19*
Pawb:	**22**	*21*	*24*	**52**	*50*	*53*	**19**	*18*	*19*	**7**	*7*	*8*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 12,500

Tabl 30: Mae gan y cartref larwm mwg sy'n gweithio, yn ôl daliadaeth a'r rhanbarth Gwasanaeth Tân ac Achub

	Oes			Nac oes		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Deiliadaeth:						
Perchennog-ddeiliad	**90**	*90*	*91*	**10**	*9*	*10*
Tai cymdeithasol	**98**	*98*	*99*	**2**	*1*	*2*
Wedi'i rentu'n breifat	**91**	*89*	*92*	**9**	*8*	*11*
Rhanbarth Gwasanaeth Tân ac Achub:						
Gogledd Cymru	**93**	*92*	*94*	**7**	*6*	*8*
Canolbarth a Gorllewin Cymru	**92**	*91*	*93*	**8**	*7*	*9*
De Cymru	**90**	*89*	*91*	**10**	*9*	*11*
Pob cartref	**91**	*91*	*92*	**9**	*8*	*9*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,400

Tabl 31: Mae gan y cartref fynediad i'r rhyngrwyd, yn ôl daliadaeth ac amddifadedd

	Oes			Nac oes		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Deiliadaeth:						
Perchennog-ddeiliad	**76**	*75*	*77*	**24**	*23*	*25*
Tai cymdeithasol	**54**	*52*	*56*	**46**	*44*	*48*
Wedi'i rentu'n breifat	**76**	*73*	*78*	**24**	*22*	*27*
Sgôr amddifadedd cyffredinol Malc						
10% mwyaf difreintiedig	**64**	*61*	*67*	**36**	*33*	*39*
11% - 49% mwyaf difreintiedig	**70**	*69*	*71*	**30**	*29*	*31*
50% lleiaf difreintiedig	**76**	*75*	*78*	**24**	*22*	*25*
Pob cartref	**73**	*72*	*74*	**27**	*26*	*28*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

Tabl 32: Pobl sy'n byw mewn cartrefi sydd â mynediad i'r rhyngrwyd, yn ôl oedran

	Rhyngrwyd			Dim Rhyngrwyd		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Age:						
0-15	**92**	*91*	*92*	**8**	*8*	*9*
16-24	**91**	*90*	*92*	**9**	*8*	*10*
25-44	**91**	*90*	*92*	**9**	*8*	*10*
45-64	**86**	*85*	*87*	**14**	*13*	*15*
65-74	**66**	*64*	*68*	**34**	*32*	*36*
75 a throsodd	**31**	*29*	*33*	**69**	*67*	*71*
Pawb	**82**	*81*	*82*	**18**	*18*	*19*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500 cartref 33,000 person

Tabl 33: Defnydd personol o'r rhyngrwyd, yn ôl oed

	Ydyn			Nac ydyn		
	%	CH Isaf	CH Uchaf	%	CH Isaf	CH Uchaf
Oedran:						
18-24	**96**	*95*	*98*	**4**	*2*	*5*
25-44	**95**	*94*	*95*	**5**	*5*	*6*
45-64	**79**	*78*	*81*	**21**	*19*	*22*
65-74	**54**	*51*	*56*	**46**	*44*	*49*
75 a throsodd	**22**	*20*	*24*	**78**	*76*	*80*
Pawb (18 oed a throsodd	**76**	*75*	*77*	**24**	*23*	*25*

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru, Ebrill 2012 - Mawrth 2013

Maint y sampl: 14,500

(r) Mae'r tabl hwn wedi cael ei ddiwygio i gynnwys pobl 18 oed a throsodd yn unig (04/06/13)